

Përmbajtja

TITULLI I.....	5
LIGJI PENAL DHE ZBATIMI I TIJ	5
KREU I.....	5
PARIME TË PËRGJITHSHME.....	5
KREU II	7
ZBATIMI I LIGJIT PENAL NË KOHË.....	7
KREU III	8
ZBATIMI I LIGJIT PENAL NË HAPËSIRË.....	8
TITULLI II.....	11
VEPRA PENALE DHE PËRGJEGJËSIA PENALE.....	11
KREU I.....	11
VEPRA PENALE	11
KREU II	16
PËRGJEGJËSIA PENALE	16
KREU III	21
BASHKËPUNIMI DHE PERSONAT JURIDIKË	21
SEKSIONI I.....	21
BASHKËPUNIMI	21
SEKSIONI II	27
PËRGJEGJËSIA PENALE E PERSONAVE JURIDIKË	27
TITULLI III	29
DËNIMET.....	29
KREU I.....	29
DËNIMET NDAJ PERSONAVE FIZIKË.....	29
KREU II	42
MASAT EDUKUESE DHE MJEKËSORE.....	42
SEKSIONI I.....	42
MASAT EDUKUESE NDAJ TE MITURIT	42
SEKSIONI II	47
MASAT MJEKSORE	47
KREU III	50
DËNIMET PENALE NDAJ PERSONAVE JURIDIKË.....	50
KREU V	55
CAKTIMI I DËNIMIT	55
SEKSIONI I.....	56
INDIVIDUALIZIMI I DENIMIT PENAL	56
SEKSIONI II	62
DENIMI PER DISA VEPRA PENALE	62
KREU VI.....	65
SEKSIONI I.....	65
ALTERNATIVAT E DËNIMIT DHE ZËVENDËSIMI I TIJ	65

SEKSIONI II	74
LIRMI ME KUSHT	74
TITULLI IV	78
SHUARJA E VEPRËS PENALE DHE E DËNIMEVE	78
KREU I.....	78
SHUARJA E VEPRËS PENALE.....	78
KREU II	80
SHUARJA E DËNIMIT.....	80
PJESA E POSAÇME	82
TITULLI I.....	82
KRIME KUNDËR LIGJIT NDERKOMBETAR	82
TITULLI II.....	89
VEPRAT PENALE KUNDËR PAVARËSISË DHE RENDIT KUSHTETUES	89
KREU I.....	89
VEPRA PENALE KUNDËR PAVARËSISË DHE TËRËSISË TERRITORIALE	89
KREU II	94
VEPRAT PENALE KUNDËR RENDIT KUSHTETUES	94
KREU III	96
VEPRAT PENALE TË TERRORIZMIT	96
KREU IV	106
VEPRAT PENALE KIBERNETIKE	106
KREU V	112
VEPRAT PENALE QË CENOJNË MARRËDHËNIET ME SHTETET E TJERA	112
TITULLI III	113
VEPRAT PENALE KUNDËR AUTORITETIT TË SHTETIT	113
KREU I.....	113
VEPRAT PENALE QË CENOJNË VEPRIMTARINË POLITIKE DHE SISTEMIN E ZGJEDHJEVE	113
KREU II	119
VEPRAT PENALE KUNDËR VEPRIMTARISË SHTETËRORE TË KRYERA NGA ZYRTARËT PUBLIKË OSE NË SHËRBIM PUBLIK.....	119
KREU III	131
VEPRAT PENALE KUNDËR VEPRIMTARISË SHTETËRORE TË KRYERA NGA SHTETASIT	131
KREU IV	136
VEPRAT PENALE KUNDËR RENDIT, SIGURISË DHE SHËNDETIT PUBLIK.....	136
KREU V	174
FALSIFIKIMET	174
KREU VI.....	179
VEPRAT PENALE TË KRYERA NGA BANDA E ARMATOSUR DHE ORGANIZATA KRIMINALE.....	179
TITULLI IV	182
VEPRAT PENALE KUNDËR SISTEMIT TË DREJTËSISË.....	182
KREU I.....	182
VEPRAT PENALE KUNDËR VEPRIMTARISË GJYQËSORE	182

KREU II	195
VEPRAT PENALE KUNDËR AUTORITETIT TË VENDIMEVE GJYQËSORE	195
TITULLI V	200
VEPRAT PENALE KUNDËR MJEDISIT DHE REGJIMIT TË TOKËS	200
KREU I.....	200
VEPRAT PENALE KUNDËR MJEDISIT	200
KREU II	208
VEPRAT PENALE KUNDËR REGJIMIT JURIDIK TË TOKËS DHE TË NDËRTIMEVE	208
TITULLI VI.....	212
VEPRAT PENALE KUNDËR EKONOMISË.....	212
KREU I.....	212
VEPRAT PENALE NË FUSHËN E TATIMEVE.....	212
KREU II	219
VEPRAT PENALE NË FUSHËN E DOGANAVE.....	219
KREU III	224
VEPRAT PENALE TË KRYERA NË SHOQËRITË TREGTARE DHE KUNDËR PUNONJËSVE	224
KREU IV	236
VEPRAT NË LIDHJE ME USHTRIMIN E VEPRIMTARISE BANKARE DHE FINANCIARE	236
KREU V	238
VEPRAT PENALE NË FUSHËN E LOJËRAVE TË FATIT DHE GARAVE SPORTIVE	238
KREU VI.....	242
VEPRAT PENALE NË FUSHËN E FALIMENTIMIT	242
KREU VII.....	244
VEPRAT PENALE NË FUSHËN E PASTRIMIT TË PARAVE	244
TITULLI VII.....	247
VEPRAT PENALE KUNDËR FËMIJËVE, FAMILJES DHE MARTESËS	247
KREU I.....	247
VEPRAT PENALE KUNDËR FËMIJËVE.....	247
KREU II	256
VEPRAT PENALE KUNDËR FAMILJES.....	256
KREU III	261
VEPRAT PENALE KUNDËR MARTESËS.....	261
TITULLI VIII.....	262
VEPRAT PENALE KUNDËR PERSONIT	262
KREU I.....	262
VEPRAT PENALE KUNDËR JETËS	262
KREU II	266
VEPRAT PENALE KUNDËR INTEGRITETIT FIZIK OSE PSIKIK TË PERSONIT	266
KREU III	275
VEPRAT PENALE KUNDËR INTEGRITETIT SEKSUAL	275
KREU IV	287

VEPRAT PENALE KUNDËR LIRIVE VETJAKE	287
KREU V	299
VEPRAT PENALE KUNDËR MORALIT DHE NDERIT VETJAK.....	299
TITULLI IX	305
VEPRAT PENALE KUNDËR PASURISË	305
KREU I.....	305
VJEDHJA E PASURISË	305
KREU II	310
MASHTRIMET	310
KREU III	317
SHKATËRRIMI DHE DËMTIMI I PRONËS	317
KREU IV	319
VEPRAT PENALE KUNDËR ARTIT, KULTURES, PRONESISE INTELEKTUALE DHE INDUSTRIALE.....	319
TITULLI X.....	328
VEPRAT PENALE KUNDËR KAFSHËVE.....	328
DISPOZITA KALIMTARE	330

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

PROJEKTLIGJ

Nr. , datë . .2025

KODI PENAL I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Në mbështetje të neneve 81, pika 2, dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozim të Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

I
PJESA E PËRGJITHSHME

TITULLI I
LIGJI PENAL DHE ZBATIMI I TIJ

KREU I
PARIME TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Parimi i ligjshmërisë

Ligji penal përcakton veprat penale, dënimet dhe masat e tjera që merren ndaj autorëve të tyre.

Neni 2
Mosdënimi pa ligj

1. Askush nuk mund të dënohet penalisht për një fakt që nuk është parashikuar më parë shprehimisht në ligj si vepër penale.
2. Askush nuk mund të dënohet me një lloj dhe masë dënimi të paparashikuar në ligj.

Neni 3
Ndarja e veprave penale

1. Veprat penale ndahen në krime dhe në kundërvajtje penale. Dallimi i tyre bëhet në çdo rast në dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi.

2. Kur dispozita penale nuk bën dallimin sipas paragrafit të parë të këtij neni, vepra penale do të konsiderohet kundërvajtje nëse lloji i dënimit të parashikuar është dënim jo me burgim ose, masa e dënimit me burgim të parashikuar është jo më e lartë në maksimum se dy vjet.

3. Dënimi me gjobë për kundërvajtjet penale nuk mund të kalojë kufirin maksimal të shumës së gjobës të parashikuar në këtë Kod.

4. Për efekt të dënueshmërisë së bashkëpunimit të veçantë në kryerjen e krimeve, individualizimit të qartë të dënimit, për zbatimin e rrethanave që lehtësojnë apo rëndojnë dënimin, për zbatimin e alternativave të dënimit me burgim dhe për çdo element tjetër të përmendur në këtë Kod që lidhet me veprën dhe politikën penale, do të vlerësohen si krime të rënda kur dispozita penale parashikon mundësinë e dënimit me burgim jo më pak se sa katër vjet dhe, si krime të lehta kur parashikohet dënim me burgim me pak se sa katër vjet apo çdo dënim tjetër më të butë.

5. Në lidhje me mënyrën e vuajtjes së dënimit apo caktimin e dënimeve plotësuese, do të vlerësohet si krim shumë i rëndë çdo krim që përmban mundësinë e dënimit të tij mbi dhjetë vjet burgim si dhe, ai që kryhet nga organizata kriminale pavarësisht masës së dënimit që ka parashikuar dispozita e shkelur.

Neni 4

Interpretimi i ligjit penal

1. Zbatimi i ligjit penal me analogji nuk lejohet. Nëse norma penale është e paqartë, ajo interpretohet në kuptimin më të favorshëm për të pandehurin.

2. Gjykata interpreton ligjin duke i dhënë kuptim normës penale dhe përmbajtjes së saj brenda qëllimeve dhe parimeve të Kodit Penal.

Neni 5

Parimet e legjislacionit penal

1. Kodi Penal ndërtohet mbi parimet e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, mbi parimet e përgjithshme të së drejtës penale ndërkombëtare, mbi marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga shteti shqiptar dhe legjislacionin e Bashkimit Evropian.

2. Kodi Penal bazohet në barazinë e shtetasve përpara ligjit, drejtësinë në përcaktimin e fajësisë, mbrojtjen e interesit më të lartë të fëmijëve dhe viktimave të veprës penale, humanizmin dhe proporcionalitetin e dënimit penal.

Neni 6

Qëllimi i legjislacionit penal

Legjislacioni penal i Republikës së Shqipërisë ka për qëllim të parandalojë kryerjen e veprave penale dhe, të mbrojë pavarësinë e shtetit shqiptar, tërësinë e territorit të tij, rendin kushtetues, dinjitetin e njeriut, të drejtat dhe liritë e tij, pronën, mjedisin, bashkëjetesën dhe mirëkuptimin e shqiptarëve me pakicat kombëtare dhe bashkëjetesën fetare nga kryerja e tyre.

Neni 7

Ligji penal dhe zbatimi i tij

1. Legjislacioni penal material përbëhet nga ky Kod dhe nga ligje të tjera me fuqi të njëjtë që parashikojnë vepra penale.
2. Dispozitat e pjesës së përgjithshme të këtij Kodi zbatohen edhe për veprat e tjera penale të parashikuara si të tilla nga ligje të veçanta.

KREU II ZBATIMI I LIGJIT PENAL NË KOHË

Neni 8

Koha e kryerjes së veprës penale

1. Vepra penale vlerësohet e kryer në kohën kur autori ka vepruar ose mbaruar së vepruari dhe, në rastin e mosveprimit, kur duhej të kishte vepruar.
2. Kur vepra penale është e qëndrueshme apo ndikimi i veprimeve të autorit sjell në kohë të mëvonshme pasojën e veprës, vlerësohet si kohë e kryerjes së veprës penale ajo në të cilën janë shfaqur apo vazhdojnë të kenë ndikim pasojat e veprës penale.
3. Në kuptim të ligjit penal vlerësohet si vepër penale e qëndrueshme atëherë kur shkelja e ligjit është e zgjatur në kohë, nuk përfundon në një çast të vetëm si dhe, kur autori kufizon të drejtën e viktimës në mënyrë të pandërprerë duke bërë që pasoja të shfaqet përgjatë gjithë kohës së kryerjes së veprimeve prej tij.

Neni 9

Veprimi në kohë i ligjit penal

1. Askush nuk mund të dënohet për një fakt që, sipas ligjit të kohës kur është kryer, nuk përbënte vepër penale, me përjashtim të krimeve që sipas të drejtës ndërkombëtare në kohën e kryerjes së tyre përbënin krime lufte ose krime kundër njerëzimit.
2. Ligji i ri që nuk dënon veprën penale ka fuqi prapavepruese. Procedimi penal i filluar pushon ndërsa, në rast se personi është dënuar, ekzekutimi i dënimit nuk mund të fillojë dhe, në qoftë se ka filluar, pushon.
3. Kur ligji i kohës kur është kryer vepra penale dhe ligji i mëvonshëm janë të ndryshëm, zbatohet ai ligj dispozitat e të cilit janë më të favorshme për personin që ka kryer veprën penale, përveç rasteve kur duhet shmangur gjëja e gjykuar. Çdo kërkesë që referon në përmbajtjen e ndryshme të dispozitave penale apo në masën e llojin e ndryshëm të dënimit penal që ato parashikojnë, kur e drejta lind në fazën e vuajtjes së dënimit, zgjidhet nga gjykata penale e fazës përgjatë ekzekutimit të dënimeve.
4. Fuqia prapavepruese e ligjit penal zbatohet edhe për institute të tjera penale, materiale apo procedurale, përmbajtja dhe natyra e të cilave referojnë drejtpërdrejt në dënimin penal apo lidhen me fillimin e ndjekjes penale, ekzekutimin e dënimit penal, alternativat e dënimit me burgim, si dhe llojin e gjykit kur kjo ndikon në masën e dënimit penal.
5. Një ligj, i cili ka qenë në fuqi përkohësisht, do të zbatohet për ato vepra penale, të cilat janë kryer gjatë kohës që ai ka qenë në fuqi, përveç rasteve kur vetë ligji parashikon ndryshe.

KREU III
ZBATIMI I LIGJIT PENAL NË HAPËSIRË

Neni 10

Zbatimi i ligjit penal në territorin e Republikës së Shqipërisë

1. Për çdo vepër penale, të kryer pjesërisht ose tërësisht brenda territorit të Republikës së Shqipërisë zbatohet ligji penal i Republikës së Shqipërisë.

2. Ligji Penal i Republikës së Shqipërisë zbatohet në hapësirën tokësore, në gjerësinë e ujërave territoriale dhe të brendshme detare, në hapësirën ajrore që shtrihet mbi hapësirën tokësore dhe të ujërave territoriale dhe të brendshme detare, si dhe në çdo vend tjetër ku shtrihet sovraniteti i shtetit shqiptar, si selitë e përfaqësive diplomatike dhe konsullore shqiptare, anijet që mbajnë flamurin e Republikës së Shqipërisë, anijet e marinës luftarake, të aviacionit ushtarak ose civil kudo që ndodhen.

Neni 11

Veprat penale të kryera nga shtetasit shqiptarë jashtë territorit

1. Ligji penal i Republikës së Shqipërisë është i zbatueshëm edhe për shtetasin shqiptar që kryen, sipas ligjit penal shqiptar, një vepër të rëndë penale në territorin e një shteti tjetër, që është njëkohësisht e dënueshme nga legjislacionet e dy vendeve dhe, kur shtetasi shqiptar në kohën e procedimit ndodhet me qëndrim në Republikën e Shqipërisë, qoftë edhe përkohësisht dhe, derisa nuk është dhënë për të një vendim përfundimtar i formës së prerë sipas ligjit të shtetit ku gjendet gjykata e huaj, përveçse kur marrëveshja mes shteteve ka parashikuar ndryshe.

2. Kushti për dënueshmërinë e njëkohshme në territorin e shtetit tjetër nuk zbatohet në rastet e krimeve të korrupsionit në sektorin publik ose privat, ushtrimit të ndikimit të paligjshëm, trafikimit apo shfrytëzimin seksual të çdo lloji të të miturve, dhunës në familje si dhe, pastrimit të produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale, piraterisë apo, kryerjes së krimeve shumë të rënda.

3. Në kuptim të këtij neni shtetas shqiptarë janë edhe ata persona që përveç shtetësisë shqiptare gëzojnë edhe shtetësi tjetër.

Neni 12

Veprat penale të kryera nga shtetasit e huaj dhe personat pa shtetësi jashtë territorit

1. Ligji penal i Republikës së Shqipërisë është i zbatueshëm edhe për shtetasin e huaj apo pa shtetësi që jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë kryen në dëm të interesave të shtetit ose të shtetasit shqiptar një nga krimet e mëposhtme:

- a) gjenocid ose krime kundër njerëzimit;
- b) krime kundër pavarësisë dhe rendit kushtetues;
- c) vepra me qëllime terroriste;

ç) organizimi i prostitucionit, trafikimi i jashtëligjshëm i njerëzve, fëmijëve dhe grave, prodhimi dhe trafikimi i jashtëligjshëm i armëve, drogës, substancave të tjera narkotike e psikotrope, i substancave bërthamore, i materialeve pornografike, si dhe trafikimi i jashtëligjshëm i veprave të artit dhe i objekteve me vlerë historike, kulturore dhe arkeologjike;

- d) falsifikimi i vulës së shtetit shqiptar, monedhës dhe letrave me vlerë shqiptare;
- dh) krime që cenojnë jetën dhe shëndetin e shtetasit shqiptar, për të cilat ligji parashikon dënim mbi pesë vjet burgim ose çdo lloj dënimi më të rëndë;
- e) pastrimi i produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale;
- ë) krimet e korrupsionit në sektorin publik ose privat, si dhe të ushtrimit të ndikimit të paligjshëm;
- f) vepra penale në fushën e teknologjisë së informacionit apo kibernetikes;
- g) veprat penale kundër mjedisit.

Neni 13

Juridiksioni universal

1. Ligji penal i Republikës së Shqipërisë është i zbatueshëm edhe për shtetasin e huaj, apo pa shtetësi që ndodhet në territorin e Republikës së Shqipërisë i paekstraduar, apo nuk mund të ekstradohet, i cili jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ka kryer njërin nga krimet e mëposhtme:

- a) krime kundër njerëzimit;
- b) krime lufte;
- c) gjenocid;
- ç) vepra me qëllime terroriste;
- d) torturë;
- dh) financim terrorizmi;
- e) pastrim të produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale;
- ë) krime me natyrë ndërkombëtare, të cilat:
 - i. kryhen në më shumë se një Shtet;
 - ii. kryhen në një Shtet, por pjesa thelbësore e përgatitjes, planit, drejtimit ose kontrollit kryhet në një Shtet tjetër;
 - iii. kryhen në një Shtet, por në të është përfshirë një grup kriminal i organizuar, i cili angazhohet në veprimtari kriminale në më shumë se një Shtet; ose
 - iv. kryhen në një Shtet, por efektet thelbësore i ka në një Shtet tjetër.

2. Ligji penal i Republikës së Shqipërisë është i zbatueshëm edhe për shtetasin e huaj, apo pa shtetësi që jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë kryen ndonjërin nga veprat penale, për të cilat ligje të veçanta ose marrëveshje ndërkombëtare, ku Republika e Shqipërisë është palë, përcaktojnë zbatueshmërinë e legjislacionit penal shqiptar.

Neni 14

Veprat penale ndaj personave të mbrojtur ndërkombëtarisht

1. Dispozitat e këtij Kodi zbatohen edhe për veprat penale të kryera ndaj personave të mbrojtur ndërkombëtarisht.

2. Person i mbrojtur ndërkombëtarisht, përveçse kur marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga shteti shqiptar parashikojnë ndryshe, është:

- a) kryetari i një shteti, përfshirë edhe anëtarin e organit kolegjial që kryen funksionet e kryetarit të shtetit, sipas kushtetutës së atij shteti, kryetari i qeverisë ose ministri i Punëve të Jashtme, kur këta ndodhen në një shtet tjetër, si dhe anëtarët e familjes që i shoqërojnë;

b) çdo përfaqësues a zyrtar i një shteti ose çdo zyrtar apo agent i një organizate ndërkombëtare me karakter ndërqeveritar, i cili, në kohën dhe vendin e kryerjes së veprës penale kundër tij, zyrës, banesës private ose mjeteve të tij të transportit, gëzon, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare, mbrojtje të posaçme nga çdo sulm mbi personin, lirinë dhe dinjitetin e tij, si dhe anëtarët e familjes së tij.

Neni 15

Veprat penale të kryera nga personat që gëzojnë imunitet

Përgjegjësia penale për shtetasit e huaj që kryejnë një vepër penale në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe që gëzojnë imunitet në bazë të së drejtës ndërkombëtare, zgjidhet me rrugë diplomatike.

Neni 16

Fuqia e vendimeve penale të gjykatave të huaja

1. Vendimet penale të dhëna nga gjykatat e huaja që vërtetojnë kryerjen e një vepre penale në territorin e tyre dhe, të dënueshme edhe sipas legjislacionit penal shqiptar, kur nuk është parashikuar ndryshe nga marrëveshjet dy ose shumëpalëshe, vlejnë në Shqipëri ndaj personave, edhe për:

- a) efekt të cilësimit përsëritës të personit që ka kryer veprën penale;
- b) zbatimin e vendimeve që përmbajnë dënime plotësuese, alternative dhe masave të tjera penale;
- c) zbatimin e masave të sigurimit;
- ç) shlyerjen e dëmit ose efekteve të tjera civile që rrjedhin nga vendimi penal i huaj.

2. Rregullat e përcaktuara në paragrafin e parë të këtij neni, për aq sa janë të zbatueshme, vlejnë edhe për personat juridikë.

Neni 17

Ekstradimi

1. Ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë.

2. Ekstradimi lejohet kur vepra penale që përbën objektin e kërkesës për ekstradim është parashikuar si e tillë njëkohësisht si nga ligji shqiptar ashtu edhe nga ai i huaj.

3. Ekstradimi nuk lejohet:

- a) në qoftë se personi që do të ekstradohet është shtetas shqiptar, veç rasteve kur në marrëveshje është parashikuar ndryshe;
- b) në qoftë se vepra penale që përbën objektin e kërkesës për ekstradim ka karakter politik ose ushtarak;
- c) kur ka arsye për të dyshuar që personi i kërkuar për t'u ekstraduar do të persekutohet, kërkohet ose dënohet për arsye të bindjeve të tija politike, fetare, kombëtare, gjinore, orientimit seksual, racore ose etnike.
- ç) në qoftë se personi që kërkohet të ekstradohet është gjykuar nga një gjykatë kompetente shqiptare për kryerjen e veprës penale për të cilën kërkohet ekstradimi.

TITULLI II
VEPRA PENALE DHE PËRGJEGJËSIA PENALE

KREU I
VEPRA PENALE

Neni 18
Vepra penale

1. Vepër penale është çdo veprim apo mosveprim shoqërisht i rrezikshëm i parashikuar nga ligji penal, i kryer me faj dhe që cenon Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, të drejtat dhe liritë e shtetasve dhe, objekte të tjera të mbrojtura nga ligji penal ndaj të cilave parashikohen të jepen dënime apo masa të tjera penale të përcaktuara në ligjin penal.

2. Kur vlerësohet se veprimi apo mosveprimi, ndonëse parashikohet si i tillë në ligjin penal, përmban rrezikshmëri të ulët, gjyqtari i seancës paraprake vendos pushimin e procedimit. Marrja e opinionit të viktimës, për vazhdimin ose jo të procedimit, është e detyrueshme.

3. Vlerësohet rrezikshmëri e ulët kur vepra është e parëndësishme për shkak të natyrës ose peshës së saj, mungesës së pasojave ose pranisë minimale të tyre, rrethanave rastësore në të cilat është kryer, rrethanave personale të autorit që e kanë çuar në kryerjen e veprës që shprehin shkallë të ulët të rrezikshmërisë tij ose, kur shpenzimet e procedimit penal kalojnë vlerën e objektit material të dëmtuar.

4. Paragrafi i dytë i këtij neni, nuk zbatohet në rastin e veprave penale të korrupsionit të çfarëdolloji, ndaj përsëritësve në kryerjen e krimeve ose, personave që kanë përfituar më parë nga parashikimet e paragrafëve dy dhe tre të këtij neni.

5. Për qëllim të ligjit penal me termin “viktimë të veprës penale” kuptohet çdo person fizik apo grup i tillë personash të formuar për mbrojtjen e të drejtave themelore, që kanë pësuar lëndime fizike apo shpirtërore, vuajtje emocionale, humbje ekonomike apo çdo cenim thelbësor të të drejtave të tyre, nga kryerja e një vepre penale.

6. Kur është shkaktuar vdekja e një personi nga një vepër penale, viktimë është:

- a) bashkëshorti ose personi që bashkëjeton me viktimën në një shtëpi të përbashkët në mënyrë të vazhdueshme;
- b) i paralinduri apo i paslinduri;
- c) vëllezërit dhe motrat e viktimës;
- ç) i paralinduri apo i paslinduri në vijë të tërthortë;
- d) personi në ngarkim të viktimës nga pikëpamja financiare.

Neni 19
Vendi i kryerjes së veprës penale

1. Vepra penale vlerësohet e kryer në çdo vend ku autori i saj ka vepruar, ose në rastin e mosveprimit, ku duhej të vepronte, ose në atë vend ku pasoja që është element i veprës penale, është shfaqur ose duhej të shfaqej.

2. Krimet në fushën kibernetike apo nëpërmjet çdo komunikimi elektronik, parashikuar në pjesën e posaçme të këtij Kodi, apo në ligje të tjera penale, vlerësohen të kryera në territorin e Republikës

së Shqipërisë nëse janë tentuar apo kryer në dëm të interesave të Shtetit Shqiptar, të një personi fizik me banim apo personi juridik me seli të regjistruar në Republikën e Shqipërisë.

3. Veprimet e bashkëpunëtorëve, pavarësisht prej cilësisë së tyre, realizohen jo vetëm në vendin ku vepra penale është kryer, por në çdo vend ku bashkëpunëtori vepron ose, në rastin e mosveprimit, duhej të vepronte ose atje ku, në përputhje me dashjen e tij, vepra penale duhej të kryhej.

4. Nëse bashkëpunëtori i një veprë të kryer jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë vepron në territorin e brendshëm të saj, ndaj tij zbatohet ligji shqiptar edhe nëse vepra e kryer jashtë parashikohet si vepër penale vetëm nga ligji shqiptar.

Neni 20

Lidhja shkakësore

1. Askush nuk mund të dënohet për një vepër penale nëse, ndërmjet veprimit dhe pasojës së dëmshme a të rrezikshme të ardhur ose, kur është shtuar rreziku i ardhjes së tyre, nuk ka lidhje shkakësore, të natyrës së drejtpërdrejtë, të domosdoshme apo të mjaftueshme për të sjellë pasojën.

2. Kushtet shkakësore të drejtpërdrejta, të domosdoshme apo të mjaftueshme, vlerësohen nga gjykata për praninë dhe ndikimin e tyre në një vepër penale të kryer edhe kur pasoja vjen për shkaqe të tjera ndërhyrëse, rrethanave ndihmëse rastësore ose, për shkaqe të tjera të pavarura nga veprimi i personit.

Neni 21

Lidhja shkakësore në mosveprim

1. Askush nuk mund të mbajë përgjegjësi penale nëse midis mosveprimit dhe pasojës apo mundësisë për ardhjen e saj nuk ka lidhje shkakësore, si kusht i drejtpërdrejtë, i domosdoshëm apo i mjaftueshëm për të sjellë pasojën.

2. Barazohet me kryerjen e veprës penale çdo mospengim i një pasoje, për të cilën subjekti ka përgjegjësinë për të moslejuar ardhjen e saj nëse, përmbushja e veprimit të munguar do të ndalonte ardhjen e pasojës me probabilitet të lartë.

Neni 22

Burimet e përgjegjësisë për veprim

1. Vlerësohet vepër penale e kryer me mosveprim kur personi me dashje nuk kryen detyrën e tij për të parandaluar dëmtimin e një interesi të ligjshëm të mbrojtur nga ligji penal, kur ai ka përgjegjësinë të veprojë për shkak të:

- a) përgjegjësisë që rrjedh nga ligji;
- b) përgjegjësisë që rrjedh nga kontrata sipas nenit 25 të këtij Kodi;
- c) përgjegjësisë të marra përsipër vullnetarisht apo për shkak të natyrës së veprimtarisë së kryer;
- ç) përgjegjësisë prindërore ose të kujdestarisë ndaj fëmijëve të mitur apo të paaftë kur përmbushja e tyre është rezultat i kujdesit të zakonshëm prindëror.

Neni 23

Përgjegjësitë që rrjedhin nga ligji

1. Subjektet që i përkasin forcave të policisë, në ushtrimin e detyrave të tyre kanë përgjegjësinë për të penguar vepra penale, përveç rasteve kur pamundësia për të vepruar është objektive.

2. Subjektet që ushtrojnë funksione publike kontrolli mbi sende, veprimtari që lidhen me mbrojtjen e jetës, shëndetit publik, sigurisë publike dhe mbrojtjen e mjedisit, kanë përgjegjësinë për të penguar pasoja vdekjesh, plagosjesh, vepra kundër sigurisë publike apo mjedisit, përveç rasteve kur pamundësia për të vepruar është objektive.

3. Subjektet që, gjatë ushtrimit të profesionit të mjekut apo të një tjetër veprimtarie në fushën e shëndetësisë, kanë marrë përsipër kurimin e dikujt kanë përgjegjësinë për të respektuar veprimet e përcaktuara qartë në protokollet përkatëse të mjekimit të miratuara nga organet kompetente, me qëllim pengimin e pasojave në jetën e shëndetin e pacientit që, me probabilitet shumë të lartë do të shmangeshin nëse detyrimi do të ishte përmbushur, përveç rasteve të pashpresa kur pamundësia e shmangies është objektive.

Neni 24

Baza e përgjegjësisë penale te personit juridik

1. Personat juridikë kanë përgjegjësinë për të ndërmarrë mënyra organizimi të afta për të penguar kryerjen e veprave penale që lidhen me mosrespektimin e dispozitave në fushën e ushtrimit të veprimtarive të tyre në përputhje me ligjin, për të zbatuar masat apo vendimet e nevojshme për të shmangur ardhjen e pasojave.

2. Organet e personit juridik dhe individët drejtues të saj, në përputhje me kompetencat e tyre, kanë përgjegjësinë e organizimit dhe administrimit të veprimtarisë së shoqërisë në mënyrë të përshtatshme për të siguruar shëndetin dhe jetën e të punësuarve dhe, gjithë të tjerëve të cilët ndikohen nga/apo marrin shërbimet e personit juridik.

3. Këtë përgjegjësi e kanë edhe individët, të cilët edhe pse nuk kanë të drejtën formale për të udhëhequr, drejtojnë de facto personin juridik në mënyrë të vazhdueshme dhe mbizotëruese.

4. Organet drejtuese të personit juridik kanë përgjegjësinë të ndërmarrin të gjitha masat materiale, organizative dhe protokollet e sjelljes që kanë për qëllim ushtrimin e veprimtarisë së tyre në respektim të ligjit, si dhe për të zbuluar dhe shmangur çdo situatë të parregullt apo që mbart rrezik.

5. Me qëllim parandalimin e kryerjes së veprave penale, në përpjesëtim me natyrën dhe madhësinë e personit juridik, llojin e veprimtarisë së zhvilluar, modelet e organizimit duhet të përmbajnë:

a) një ndarje sa më të detajuar të funksioneve dhe kompetencave të organeve të personit juridik, të cilat mundësojnë pasjen e kompetencave teknike dhe të drejta për kontrollin, vlerësimin apo administrimin e situatave të rrezikut;

b) formimin dhe informimin sa më të përshtatshëm të personelit mbi çështjet më të rëndësishme të zbatimit të ligjit gjatë ushtrimit të veprimtarisë së personit juridik;

c) pasjen e një sistemi delegimi të punëve apo kontrolli për zbatimin e modelit të organizimit që garanton vijueshmërinë në kohë të aftësisë të masave të ndërmarra;

ç) rishqyrtimin dhe rishikimin e modelit të organizimit, kur zbulohen shkelje të ligjit penal, ose kur ka pasur ndryshime të natyrës, formës së personit juridik apo të veprimtarisë ekonomike, ose kur ka pasur risi për shkak të arritjeve të shkencës dhe teknikës;

d) pasjen e një sistemi të përshtatshëm disiplinor.

6. Mosmarrja e masave të përmendura në këtë nen përbën bazën e përgjegjësisë penale të personit juridik.

Neni 25

Përgjegjësitë që rrjedhin nga kontrata

1. Subjektet që kanë marrë përsipër sipas kontratës detyra specifike për ruajtjen a mbrojtjen e personave të caktuar, apo të sendeve të caktuara, në kuadër të ushtrimit të detyrës së tyre, kanë përgjegjësinë për të penguar vepra penale të kryera nga të tretë në dëm të personit apo të sendit për ruajtjen apo mbrojtjen e të cilit janë të ngarkuar.

2. Subjektet që kanë marrë përsipër sipas kontratës detyra specifike, me çfarëdolloj titulli, mbi kontrollin e sendeve të rrezikshme, ose burimeve të rrezikshme, kanë përgjegjësinë për të penguar ardhjen e pasojave të dëmshme apo të rrezikshme për jetën apo tërësinë e shëndetit, apo të ngjarjeve që përbëjnë vepra penale kundër sigurisë publike apo kundër mjedisit.

Neni 26

Përgjegjësitë për shkak të natyrës së veprimtarisë apo vullnetarizmit

1. Subjektet që, në veprimtari sportive, edukative, shkollore kanë marrë përsipër në kuadër të ushtrimit të detyrës apo, sipas natyrës së aktivitetit, detyrën e udhërrëfyesit, apo të mbikëqyrësit, kanë përgjegjësinë për të penguar veprime që cenojnë jetën, shëndetin apo integritetin psikik të personit të cilin kanë marrë në ngarkim, apo pasoja që këta persona mund t'u sjellin të tretëve.

2. Ky detyrim rëndon mbi personat përgjegjës pavarësisht nëse detyra është marrë përsipër vullnetarisht apo kryhet prej tyre në mënyrë të përhershme.

Neni 27

Përgjegjësitë prindërore apo të kujdestarisë

1. Prindërit që ushtrojnë përgjegjësinë prindërore për të miturit kanë përgjegjësinë ligjore për të penguar çdo veprim që cenon jetën, integritetin fizik dhe psikik, lirinë personale, si dhe paprekshmërinë seksuale të të miturit.

2. Personat që kanë marrë përsipër sipas ligjit ose kontratës rolin e kujdestarit të të miturit, të një personi të paaftë, apo të një personi të moshuar, qoftë edhe përkohësisht, kanë përgjegjësinë për të penguar çdo veprim të përmendur në paragrafin e parë të këtij neni.

Neni 28

Tentativa

1. Personi tenton të kryejë krim kur ai me dashje ndërmerr hapa të drejtpërdrejtë, të mjaftueshëm apo të domosdoshëm, të aftë të çojnë me siguri në kryerjen e krimit të synuar, por që nuk kryhet për rrethana të pavarura nga vullneti i tij.

2. Kur autori kërkon të kryejë krimin me mosveprim, tentativa do të qëndrojë, me cilësitë e përmendura në paragrafin e parë të këtij neni, vetëm kur mosveprimi është rezultat i paramendimit për të arritur pasojën e veprës penale.

3. Vlerësohen, jo në mënyrë shteruese, veprime të drejtpërdrejta, të mjaftueshme apo të domosdoshme, që çojnë drejt përfundimit të kryerjes së krimit:

- a) ato që përbëjnë elemente thelbësore të llojit të krimit që do të kryhet;
- b) ato që janë të përshtatshme për të prodhuar një rezultat të qartë të dëshiruar;
- c) ato veprime thelbësore të shfaqura pa asnjë dyshim që synojnë cenimin e shpejtë të objektit të dëshiruar.

Neni 29

Tentativa e pamundur

1. Tentativa është e padënueshme penalisht nëse personi kërkon të kryejë krimin duke përdorur mjete shkencërisht të papërshtatshme për të sjellë pasojë kriminale ndaj objektit konkret, apo i drejtohet një objekti material të munguar, apo të pamundur për t'u cenuar për shkak të veprimit të tij, veçse kur, sipas rrethanave të rastit, ekziston edhe një probabilitet minimal për ardhjen e pasojës.

2. Në rastin kur vëren probabilitetin edhe minimal për ardhjen e pasojës, gjykata, në varësi të seriozitetit të faktit, mund të japë një nga masat alternative të dënimit deri te zbatimi i rregullave të nenit 30 të këtij Kodi.

Neni 30

Përgjegjësia për tentativën

1. Personi që tenton të kryejë një krim, përgjigjet për të sikur pasoja e veprës të ketë ardhur nëse tentativa është e plotë dhe autori i saj ka përdorur çdo mundësi për të realizuar krimin duke shfaqur rrezikshmëri të plotë të tij.

2. Gjkata, në varësi të shkallës së afërsisë së pasojës, shkaqeve për të cilat krimi mbeti në tentativë, kur vëren se nuk jemi përpara kushteve të përcaktuara në paragrafin e parë të këtij neni, zbut dënimin në interpretim të rregullave të caktuara në paragrafët më poshtë të këtij neni, përveç rasteve kur pjesa e posaçme e këtij Kodi parashikon ndryshe.

3. Në rastet kur krimi i mbetur në tentativë, për të cilin dispozita përkatëse e pjesës së posaçme të Kodit Penal parashikon dënim jo më të lartë se dhjetë vjet burgim, në analizë të kushteve të shënuara në paragrafin dy të këtij neni, gjykata cakton jo më shumë se sa një të tretën e dënimit maksimal të parashikuar në dispozitë.

4. Në rastet kur krimi dënohet nga dhjetë vjet deri në tridhjetë vjet në maksimumin e tij në analizë të kushteve të shënuara në paragrafin e dytë të këtij neni, gjykata cakton nga një e treta deri në një të dytën e dënimit maksimal të parashikuar në dispozitë.

5. Në rastet kur krimi dënohet edhe me burgim të përjetshëm, në analizë të kushteve të shënuara në paragrafin e dytë të këtij neni, gjykata cakton jo më pak se njëzet vjet burgim.

6. Gjkata, në varësi të shkallës së afërsisë së pasojës dhe shkaqeve për të cilat krimi mbeti në tentativë, mund të ulë dënimin nën minimumin e parashikuar nga ligji, por jo në rastet kur krimi i tentuar të kryhet është krim i shumë i rëndë.

7. Dhënia e dënimeve plotësuese nga gjykata, nuk ndikohet nga mbetja në tentativë e veprës penale.

Neni 31

Heqja dorë nga kryerja e veprës penale

1. Personi që me vullnetin e tij heq dorë në mënyrë përfundimtare nga kryerja e veprës penale, megjithë mundësitë që ka për kryerjen e saj, nuk ka përgjegjësi penale.
2. Kur veprimet e gjeratëhershme përmbajnë elementet e ndonjë vepre tjetër penale, personi përgjigjet për të.
3. Vlerësohet heqje dorë në kuptim të paragrafit të parë të këtij neni edhe rasti kur personi ka kryer veprimet e plota për kryerjen e një vepre të lehtë penale që ka filluar të sjellë pasojën e saj, por ai me vullnet të qartë shmang menjëherë apo nuk lejon ardhjen e plotë të pasojës që do të rrezikonte të sillte veprimi i tij, si dhe kallëzon pa vonesë veprën e kryer në organet e rendit publik.

KREU II PËRGJEGJËSIA PENALE

Neni 32

Mosha për përgjegjësi penale

1. Ka përgjegjësi penale personi që ka mbushur moshën katërmëdhjetë vjeç në kohën e kryerjes së një krimi apo ka mbushur moshën gjashtëmëdhjetë vjeç në kohën e kryerjes së një kundërvajtje penale.
2. Për personat e moshës 14-16 vjeç që kryejnë krim, gjykata duhet të vlerësojë nivelin e dashjes së të miturit bazuar në aftësinë e tij për të kuptuar rëndësinë e faktit dhe pasojën e veprës, në mënyrë që të arrijë bindjen jashtë çdo dyshimi rreth pjekurisë përkundër faktit të kryer dhe fajësisë së tij. Në rast dyshimi, krimi vlerësohet i kryer me pakujdesi ose, kur i mituri përbën rrezik për veten gjykata mund të zbatojë urdhërimet e paragrafit të katërt të këtij neni.
3. Personi madhor i ri i grupmoshës nga 18 deri 21 vjeç, nëse ka kryer vepër penale përgjatë periudhës kohore nga 18 deri në 21 vjeç, trajtohet si i mitur kur parashikohet në dispozitat e këtij Kodi, pavarësisht nga koha e fillimit të procedimit penal ndaj tij.
4. I mituri i grupmoshës 12 deri 14 vjeç që kryen një krim nuk ka përgjegjësi penale, por nëse përbën rrezik për veten apo për shoqërinë, i nënshtrohet zbatimit të masave edukuese, dhe nëse rezulton i paaftë mendërisht për të kuptuar veprimet e tij, i nënshtrohet masave mjekësore të përcaktuara në dispozitat e këtij Kodi.

Neni 33

Faji

1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose mosveprim të parashikuar nga ligji si vepër penale, në qoftë se nuk është kryer me faj.
2. Askush nuk mund të dënohet për kryerjen e një krimi nëse nuk është kryer me dashje apo me pakujdesi.
3. Askush nuk mund të dënohet për kryerjen e një kundërvajtje penale nëse nuk është kryer me dashje.
4. Gjikata në çdo rast përcakton llojin dhe shkallën e fajit të shfaqur në kryerjen e një vepre penale pas shqyrtimit të rrethanave të faktit, provave dhe sjelljes së autorit të saj. Në rastin e

pakujdesisë, gjykata merr parasysh edhe natyrën e detyrave ose funksioneve të autorit, aftësitë e tij si dhe kompetencat dhe mjetet që ka në dispozicion për të kryer detyrën.

Neni 34

Dashja

1. Vepra penale kryhet me dashje, kur personi e parashikon pasojën e veprës, synon me vullnet ardhjen e saj ose, megjithëse e parashikon, nuk e synon atë, por e lejon ardhjen e saj.
2. Vepra penale mund të kryhet me dashje direkte ose indirekte.

Neni 35

Dashja direkte

Vepra penale kryhet me dashje direkte, si rrjedhojë e veprimit ose e mosveprimit, kur autori i saj, parashikon pasojën e faktit konkret që përbën vepër penale, vendos të sjellë pasojën e saj, ose synon me vullnet të kryejë atë, apo, kur është rasti, ndikohet edhe nga motive si shtysa të brendshme për kryerjen e saj.

Neni 36

Dashja indirekte

Vepra penale kryhet me dashje indirekte kur personi ka parashikuar ardhjen e pasojës si rrjedhojë e veprimit apo mosveprimit të tij dhe, pavarësisht se nuk e synon atë, me vullnet të ndërgjegjshëm e lejon ardhjen saj.

Neni 37

Pakujdesia

1. Vepra penale mund të kryhet me pakujdesi të vetëdijshme ose të pavetëdijshme.
2. Vepra penale kryhet me pakujdesi të vetëdijshme kur personi megjithëse nuk i dëshiron pasojat që mund të vijnë si rezultat i veprimeve ose mosveprimeve të tij, është i vetëdijshëm për mundësinë e ardhjes së tyre dhe, me mendjelehtësi mendon se ajo nuk do të vijë apo se ai do të mund të parandalojë ardhjen e saj. Fakti që përbën vepër penale në këtë rast ndodh për shkak të vetëbesimit të tepruar, mungesës së aftësive profesionale apo për shkak të mosrespektimit të rregullave të parashikuara nga legjislacioni në fuqi.
3. Personi vepron me pakujdesi të pavetëdijshme kur nuk është i vetëdijshëm për mundësinë e ardhjes së pasojave që mund të vijnë si rezultat i veprimit ose mosveprimit të tij edhe pse në rrethanat dhe sipas cilësive apo aftësive të tij personale mund apo duhej të ishte i vetëdijshëm për mundësinë e ardhjes së tyre.

Neni 38

Gabimi në fakt

1. Personi që, në mënyrë pashmangshmërisht të ndershme e të arsyeshme gabon në ligjshmërinë e veprimit të kryer, nuk mban përgjegjësi penale.

2. Cilido që kryen një vepër penale duke menduar gabimisht se është duke kryer një vepër penale më të lehtë, do të mbajë përgjegjësi për veprën që ka kryer dhe, kur ka kryer një vepër penale më të lehtë se ajo që ka menduar të kryejë, do të përgjigjet për veprën që ka kryer.

Neni 39

Mosnjohja e ligjit

Mosnjohja e ligjit që dënon veprën penale, nuk përbën shkak për përjashtim nga përgjegjësia penale, veç rasteve kur mosnjohja e ndershme dhe e arsyeshme, është objektivisht e pashmangshme.

Neni 40

Papërgjegjshmëria për shkak të gjendjes mendore

1. Personi i paaftë mendërisht, i cili në momentin e kryerjes së veprës penale vuan nga një sëmundje mendore e përhershme ose e përkohshme apo, nëse vuan nga një çrregullim apo, nivel i ulët në zhvillimin mendor, nuk është i përgjegjshëm penalisht nëse kjo gjendje ka prishur tërësisht ekuilibrin dhe funksionimin e rregullt mendor të tij dhe, si pasojë e këtij ndikimi, ai nuk ka qenë i aftë të kuptojë natyrën, rëndësinë apo pasojën e veprimeve ose mosveprimeve dhe, nuk ka qenë në gjendje t'i kontrollojë veprimet ose mosveprimet e tij, apo të kuptojë se po kryen vepër penale.

2. Do të vlerësohet i paaftë mendërisht çdo person që në kohën e kryerjes së veprës penale vuan nga një sëmundje mendore, çrregullim mendor i përkohshëm, paaftësi intelektive ose çdo turbullim tjetër mendor i një shkalle të rëndë.

3. Personi me aftësi të ulët mendore që, në kohën e kryerjes së veprës penale vuan nga një çrregullim mendor apo psikik që ka ulur ekuilibrin dhe funksionimin e rregullt mendor të tij për të kuptuar dhe kontrolluar plotësisht veprimet apo mosveprimet e tij, dhe si pasojë e këtij ndikimi, ka pasur aftësi të pjesshme për të qenë në gjendje të kuptojë natyrën, rëndësinë apo pasojën e veprimeve ose mosveprimeve të tij, është i përgjegjshëm penalisht.

4. Gjykata, në rastet e papërgjegjshmërisë së personit, zbaton masat mjekësore të përshtatshme për rastin, parashikuar në nenin 114 të këtij Kodi.

5. Gjykata, në rastet e përgjegjshmërisë së përmendur në paragrafin e tretë të këtij neni, mund të ulë masën e dënimit të caktuar nga një e treta deri në një të dytën e tij. Në varësi të shkallës dhe llojit të sëmundjes, çrregullimit, paaftësisë intelektive ose çdo turbullimi tjetër, gjykata vendos që personi të marrë trajtimin terapeutik të nevojshëm për shërimin e tij, sipas natyrës së dënimit plotësues të parashikuar në nenin 92 të këtij Kodi.

Neni 41

Kryerja e veprës penale në gjendje të dehur dhe intoksikimi

1. Nuk përjashtohet nga përgjegjësia personi që ka kryer veprën në gjendje të dehur për shkak të konsumimit të pijeve alkoolike, veç rastit kur ajo ka shkaktuar gjendjen e parashikuar në paragrafin e parë të nenit 40 të këtij Kodi.

2. Kur dehja është shkaktuar në rrethana të rastit dhe ka sjellë uljen e ekuilibrit mendor, kjo rrethanë mbahet parasysh për zbutjen e dënimit.

3. Kur dehja është bërë me paramendim për të kryer veprën penale, kjo rrethanë mbahet parasysh për rëndimin e dënimit.

4. Parashikimet e mësipërme zbatohen edhe kur vepra penale kryhet në gjendje intoksikimi për shkak të konsumimit të drogave toksike, narkotikëve, substancave psikotrope ose të tjera që shkaktojnë efekte të ngjashme ose nën ndikimin e një sindromi të abstinencës për shkak të varësisë nga substanca të tilla, e cila e pengon personin të kuptojë natyrën, rëndësinë e veprimeve apo mosveprimeve të tij dhe të pasojave përkatëse si dhe të kontrollojë veprimet apo mosveprimet e tij.

5. Në çdo rast, kur vepra penale është kryer nën gjendjen e dehjes ose intoksikimit me lëndë narkotike e psikotrope, gjykata vendos masën e dënimit plotësues të detyrimit për të marrë pjesë në seanca terapeutike sipas nenit 92 të këtij Kodi.

6. Kur gjendja e dehjes ose e intoksimit është provokuar nga një i tretë, pa vullnetin dhe vetëdijen e autorit, me qëllim që autori të kryejë veprën penale dhe, ka prishur tërësisht ekuilibrin dhe funksionet e rregullta mendore, për veprën penale të kryer do të përgjigjet penalisht personi që e ka provokuar dehjen apo intoksikimin.

Neni 42

Shtërngimi fizik

1. Nuk ka përgjegjësi penale personi që ka kryer veprën duke qenë i shtrënguar, drejtpërdrejtë apo në mënyrë rrethanore, nga një person tjetër nëpërmjet dhunës fizike ose kanosjes serioze, natyra, shkalla e brutalitetit dhe intensitetit të së cilës nuk ka qenë e mundur të përballohet apo, në çdo rast nuk ka mundur t'i shmangej apo, të referohej për shmangie dhe mbrojtje në organet e rendit, përveç rastit kur personi shtrëngohet të kryejë një vrasje.

2. Nuk do të ketë përgjegjësi penale personi edhe kur shtrëngimi në cilësinë e përcaktuar në paragrafin e parë të këtij neni ka qenë i drejtuar ndaj anëtarëve të familjes së tij.

3. Në rastet e përmendura më lart, për veprën e kryer përgjigjet penalisht personi që ka përdorur dhunën.

4. Nuk do të vlerësohet si shtrëngim në kuptim të këtij neni, nëse personi detyrohet të kryejë një vepër penale ngaqë i janë krijuar rrethana frikësuese për të sepse shfrytëzojnë dobësinë për shkak të materialit të përdorur nën kërcënimin se ato do të bëhen publike dhe dëmtojnë rëndë interesat, nderin dhe reputacionin tij apo të një të afërmi të familjes.

Neni 43

Dhënia e pëlqimit nga titullari i së drejtës

1. Nuk ka përgjegjësi penale personi i cili me sjelljen e tij cenon apo vendos në rrezik jetën, shëndetin apo një të drejtë të disponueshme të viktimës, me pëlqimin e këtij të fundit, dhënë me vullnetin e tij të lirë dhe me aftësinë e plotë për të kuptuar e vlerësuar pasojat e pëlqimit.

2. Rregullat që lidhen me cenimin e jetës së viktimës me pëlqimin e tij, rregullohen me ligj të veçantë. Deri në miratimin e ligjit të veçantë, por jo më vonë se sa një vit nga miratimi i Kodit Penal, paragrafi i parë i këtij neni nuk ka efekt në rastin e cenimit të jetës së viktimës.

Neni 44

Ushtrimi i një të drejte ose përmbushja e një detyre

1. Nuk ka përgjegjësi penale personi që ka kryer një veprim të parashikuar ose të lejuar nga një normë ligjore.
2. Nuk ka përgjegjësi penale personi që ka kryer një veprim në bazë të një urdhri të ligjshëm të dhënë nga autoriteti kompetent pranë të cilit ai shërben.
3. Nëse fakti që përbën vepër penale është kryer në bazë të një urdhri, përgjegjës për veprën penale është gjithnjë zyrtari publik që ka dhënë urdhrin.
4. Personi që ka zbatuar urdhrin është gjithashtu përgjegjës për veprën penale, me përjashtim të rastit kur për shkak të lajthitjes në fakt, ka vlerësuar ndershmërisht arsyeshëm se po i bindet një urdhri të ligjshëm.
5. Kushdo që zbaton një urdhër të paligjshëm, nuk dënohet kur vetë ligji nuk i lejon asnjë mundësi kontrolli apo shfuqizimi mbi ligjshmërinë e urdhrit.

Neni 45

Mbrojtja e nevojshme

1. Nuk ka përgjegjësi penale personi që kryen faktin që përbën vepër penale, duke qenë i detyruar të veprojë për të mbrojtur jetën, shëndetin, të drejtat e tij ose të një tjetri, nga rrezik aktual i një sulmi të padrejtë, të vërtetë, të çastit dhe të pandërprerë, me kusht që, mbrojtja të jetë në përpjesëtim me rrezikshmërinë e sulmit.
2. Reagimi proporcional mbrojtës ndaj hyrjes së paligjshme natën në shtëpinë e personit me dhunë, thyerje apo mashtrim, vlerësohet si mbrojtje e nevojshme.
3. Nëse personi i sulmuar ka mundësi konkrete, lehtësisht të përdorshme, për t'iu shmangur rrezikut duke u tërhequr pa pësuar ndonjë pasojë, ai duhet të shmangë reagimin mbrojtës.
4. Për vlerësimin e përpjesëtueshmërisë së mbrojtjes me sulmin duhet të mbahen parasysh të drejtat që ndodhen në konflikt, mjetet që ka në dispozicion personi që mbrohet, kushtet dhe mënyrën konkrete të sulmit.
5. Nuk është në kushtet e mbrojtjes së nevojshme personi që ka provokuar gjendjen e sulmit.
Në kuptim të ligjit penal me provokim do të kuptohet kryerja e një apo disa veprimeve apo sjelljeve nga ana e viktimës të afta për të shkaktuar reagim të menjëhershëm, të pamenduar më parë dhe të kuptueshëm prej personit.
6. Mospërputhja haptazi e mbrojtjes me shkallën e rrezikshmërisë së sulmit, pasojave të tij, apo mjeteve të përdorura, përbën kapërcim të kufijve të mbrojtjes së nevojshme.

Neni 46

Nevoja ekstreme

1. Nuk ka përgjegjësi penale personi që ka kryer veprën nga nevoja për të përballuar një rrezik real dhe të çastit që e kërcënon atë, jetën apo shëndetin e një personi tjetër apo, pasurinë e tij apo të një tjetri nga një dëmtim i rëndë, i pashmangshëm me mënyra të tjera apo që mund të shmanget kohë më pas, me kusht që të mos jetë i provokuar prej tij dhe, dëmi i shkaktuar të mos jetë më i madh së dëmi i zmbrazur.

2. Për dëmin e shkaktuar përtej dëmit të zmbarsur, personi do të përgjigjet për veprën penale të kryer nga pakujdesia.

3. Paragrafi i parë i këtij neni, nuk zbatohet ndaj personave në detyrë të ngarkuar të kryejnë veprimtari për shmangien apo përballimin e rrezikut.

4. Vlerësohet se është në kushtet e paragrafit të parë të këtij neni edhe personeli shëndetësor kur, sipas ligjit duhet t'i japë trajtim mjekësor një personi që nuk është i vetëdijshëm për të dhënë pëlqimin për trajtim, ose nuk është i aftë për të arsyetuar, ose kur një anëtar i ngushtë i familjes ose përfaqësuesi i tij ligjor nuk gjendet për të dhënë pëlqimin dhe, kur shtyrja e trajtimit ose ndërhyrjes me probabilitet të lartë do të rrezikonte jetën e personit ose do të shkaktonte një përkeqësim të rëndë të shëndetit të tij.

Neni 47

Përdorimi i ligjshëm i armëve të zjarrit

1. Personi që përdor ose urdhëron përdorimin e armëve ose të mjeteve të tjera të përdorimit të forcës, duke qenë i detyruar nga nevoja për të përmbushur detyrën sipas ligjit, nuk ka përgjegjësi penale. Rastet dhe mënyra e përdorimit të armëve të zjarrit dhe mjeteve të tjera të përdorimit të forcës miratohen me ligj të veçantë me fuqi të njëjtë.

2. Ky parashikim zbatohet edhe për çdo person i cili ndihmon zyrtarin publik, pas kërkesës së ligjshme që i ka bërë ky i fundit.

Neni 48

Raportimi i sinjalizuesit

Nuk ka përgjegjësi penale personi, që në përputhje me parashikimet e bëra në ligjin “Për sinjalizimin dhe mbrojtjen e sinjalizuesve” plotëson kriteret për të qenë sinjalizues, kur cenon një sekret të mbrojtur me ligj me kusht që, ky zbulim të jetë i nevojshëm, në përpjesëtim me mbrojtjen e interesave që përfshihen në qëllimin e ligjit dhe, i kryer në përputhje me format dhe përmbajtjen e ligjit të sinjalizimit. Nëse për të siguruar informacionin në funksion të shërbimit të sinjalizuesit, personi kryen një vepër penale, ai mban përgjegjësi për të.

KREU III

BASHKËPUNIMI DHE PERSONAT JURIDIKË

SEKSIONI I

BASHKËPUNIMI

Neni 49

Bashkëpunimi

1. Bashkëpunim quhet kryerja e veprës penale nga dy ose më shumë persona me marrëveshje ndërmjet tyre.

2. Në kuptim të ligjit penal, me marrëveshje do të kuptohet çfarëdolloj bashkimi forcash për të arritur apo tentuar një rezultat kriminal, pavarësisht rolit apo mënyrës së kryerjes së detyrave të bashkëpunëtorëve apo, aftësive të përgjithshme të tyre për të kontribuar në kryerjen e veprës penale. Bashkëpunim kemi edhe për personin kur ai i vetëm ka dijeni për përputhjen e qëllimeve të tij me ekzekutorin që kryen veprën dhe, kontribuon fshehtas duke shfrytëzuar veprimet e ekzekutorit për të realizuar qëllimin e tij.

3. Personi, që është përdorur pa dijeninë e tij se po kryhen një vepër penale, pavarësisht kontributit që ka dhënë në kryerjen e saj, vlerësohet si ndërmjetës i pafajshëm. Personi që e ka përdorur atë do të përgjigjet për kryerjen në bashkëpunim të veprës penale apo tentativën e kryerjes së saj.

4. Të gjithë bashkëpunëtorët do të kenë përgjegjësi për të njëjtën vepër edhe në rastin kur ajo është tentuar të kryhet apo, kur marrëveshja parashikohet më vete si vepër penale nga pjesa e posaçme e Kodit Penal.

Neni 50

Llojet e bashkëpunëtorëve

1. Bashkëpunëtorë për kryerjen e veprës penale quhen: organizatorët, nxitësit, ekzekutorët, përkrahësit, inkurajuesit, provokuesit dhe bashkëpunëtorët e jashtëm.

2. Organizator është personi që ideon, organizon dhe drejton veprimtarinë për kryerjen e veprës penale, në mënyrë tipike në krimet që ky Kod parashikon format e veçanta të bashkëpunimit, por pa u kufizuar në to.

3. Nxitës është personi që shtyn, tërheq, jep ide, provokon qëllimisht motiv apo rrethana për kryerjen e veprës penale nëpërmjet pagesës, dhuratave, premtimeve, shpërdorimit të autoritetit, dhunës, kërcënimeve, mashtrimit, gënjeshtërsisë apo dizinformimit.

4. Ekzekutor është personi që kryen veprime të drejtpërdrejta për realizimin e veprës penale.

5. Përkrahësi, ose ndihmësi, quhet personi që me këshilla, udhëzime, dhënie mjetesesh, largim të pengesave, dhënie të premtimit për fshehjen e bashkëpunëtorëve, të gjurmëve apo të sendeve që rrjedhin nga vepra penale, ndihmon për kryerjen e veprës penale. Barazohet me të edhe personi që nuk vepron me dashje kur ligji ua kërkon të ushtrojë autoritetin e tij për të ndaluar kryerjen e veprës penale, ose ai që me dashje jep informacion të vlefshëm dhe që shërben për kryerjen e veprës penale. Përkrahësi është inkurajues i kryerjes së veprës penale kur u jep mbështetje, siguri dhe besim veprimeve të bashkëpunëtorëve të tjerë që të vazhdojnë të kryejnë veprën penale të nisur, e ndihmon apo stimulon me të gjitha mënyrat përfundimin e saj.

6. Provokatori është personi që, nëpërmjet gënjeshtërsisë apo dezinformimit të çdo lloji, përmes nxitjes së drejtpërdrejtë, çdolloj kontakti, të hapur ose të tërthortë, afrohet edhe publikisht të krijojë motivin apo rrethana të atilla që qartazi nxisin kryerjen e një krimi.

7. Bashkëpunëtor i jashtëm do të quhet personi që në mënyrë të pjesshme merr pjesë në kryerjen e veprës penale, në njërin prej roleve anësore të bashkëpunëtorëve më lart, për shkak të cilësive të veçanta që ka, profesionit apo njohurisë rreth mekanizmit të kryerjes së veprës. Përkohshmëria në ushtrimin e rolit e përjashton atë nga formimi apo pjesëmarrja në bashkëpunimin e veçantë, njohjes së qëllimeve të përgjithshme të bashkëpunëtorëve, njohjes së anëtarësisë apo vazhdimësinë në veprimtarinë e bashkëpunimit të veçantë, përndryshe vlerësohet si bashkëpunëtor i zakonshëm i strukturës së posaçme të bashkëpunimit. Në mënyrë tipike ai bashkëpunon në rastin e kryerjes së krimeve nga format e posaçme të bashkëpunimit.

Neni 51

Përgjegjësia e bashkëpunëtorëve

1. Të gjithë bashkëpunëtorët kanë përgjegjësi si edhe ekzekutorët për veprën penale të kryer prej tyre, përveçse kur ekzekutori i saj është në gjendjen e ekksesit.

2. Për qëllim të këtij ligji do të kemi ekkses të ekzekutorit kur autori i kryerjes së veprës penale e ka kryer atë duke dalë qartazi përtej sa ka detajuar të kryejë së bashku në marrëveshjen me bashkëpunëtorët dhe, kur parashikueshmëria e kryerjes së veprës ekkses ka qenë krejtësisht e pamundur prej bashkëpunëtorëve të tjerë.

3. Në caktimin e dënimit për bashkëpunëtorët, gjykata duhet të mbajë parasysh rolin parësor ose dytësor të tyre në kryerjen e veprës penale, shkallën e pjesëmarrjes së secilit, aftësitë e bashkëpunëtorëve për të kontribuar në kryerjen e një vepre të veçantë, mënyrën dhe shkallën e organizimit, lidhjen e tyre, strukturën e bashkimit, qëndrimin ndaj pasojave të veprës, vazhdimësinë dhe rolin e luajtur në kryerjen e veprës penale.

Neni 52

Përgjegjësia e organizatorit

1. Për shkak të kontributit të organizatorit të kryerjes së veprës penale, prej lindjes së idesë për kryerjen e saj, përpunimit të planit, tërheqjes së bashkëpunëtorëve të tjerë, bindjes së tyre për nevojën dhe të mirat që priten nga kryerja e veprës, ndarjes së roleve për secilin prej tyre në përputhje me nevojën e kryerjes së veprës penale, planifikimit të ndarjes së fitimeve dhe, kur është rasti, mënyra e investimit të të ardhurave në veprimtarinë e mëpastajme, gjykata përcakton rolin parësor të tij ndër bashkëpunëtorët e tjerë.

2. Për qëllim të kësaj dispozite, vlerësohet organizator me të gjitha cilësitë edhe personi që vetëm financon kryerjen e veprës duke ditur qartësisht kompleksitetin e saj, nevojën e tërheqjes së shumë personave në kryerjen e veprës, ndarjen e nevojshme të roleve të tyre dhe që, qoftë edhe nëse vetëm sa përfiton të ardhura nga kryerja e veprës penale.

3. Vlerësohet organizator edhe nxitësi kur shfrytëzon fshehtëzi qëllimet e ekzekutorit, pa dijeninë e këtij të fundit, i jep ndihmë të çfarëdoshme atij, pa të cilën vepra penale nuk do të mund të realizohej.

4. Gjikata, pas identifikimit të rolit të organizatorit si parësor, cakton për të një masë dënimi më të lartë sesa për bashkëpunëtorët e tjerë.

Neni 53

Përgjegjësia e nxitësit

1. Për shkak të kontributit të nxitësit të kryerjes së veprës penale, prej dhënies së idesë për kryerjen e saj, motivit, interesit, tërheqjes së bashkëpunëtorëve të tjerë gjykata përcakton rolin e nxitësit si parësor në kryerjen e veprës penale, përgjithësisht nëse vepra është kryer, por jo domosdoshmërisht e kufizuar atje, nga autorë në bashkëpunim të thjeshtë.

2. Për qëllim të kësaj dispozite, nxitësi, jo anëtar i strukturës së bashkëpunimit të posaçëm, që për interes apo çdo përfitim tjetër, vë në lëvizje të veproje për të kryer një krim, një strukturë që përkufizohet nga ky Kod si strukturë e bashkëpunimit të veçantë, vlerësohet organizator në

kryerjen e krimit që ka nxitur edhe pse vetëm sa ka financuar kryerjen e tij, me kushtin që të dijë kompleksitetin e krimit të nxitur si dhe, aftësinë e subjektit që i është drejtuar për të realizuar porosinë e tij.

3. Nxitësi që përdor si mjet, ose shtyn për të kryer një veprë penale një person tjetër që nuk mund të merret i pandehur ose nuk mund të dënohet për çfarëdolloj shkak ligjor, ose për shkak të varësisë dhe kontrollit që ka mbi të, vlerësohet në rolin e organizatorit të kryerjes së veprës penale në bashkëpunim dhe, do të individualizohet i tillë nga gjykata në caktimin e dënimit duke dhënë jo më pak se sa $\frac{3}{4}$ e dënimit të parashikuar nga dispozita për veprën e kryer.

4. Në rast se nxitësi që sipas paragrafit të tretë të këtij neni, ka përdorur një person tjetër të papërgjegjshëm penalisht, për kryerjen e veprës penale, është prindi ose kujdestari i tij, dënimi i caktuar në atë paragraf shtohet deri në gjysmën e tij ose, nëse janë kryer krime për të cilët parashikohet ne minimum pesë vjet burgim, dënimit të caktuar për prindin i shtohet nga një e treta deri në dy të tretat, pavarësisht maksimumit të dënimit të parashikuar nga dispozita përkatëse, por gjithmonë jo më shumë se sa mbledhja aritmetike e maksimumit të dënimit të parashikuar për krimin e kryer dhe gjysmës së shtuar të atij dënimi.

5. Gjykata, pas identifikimit të rolit të nxitësit si parësor, në varësi të natyrës së nxitjes, llojit të bashkëpunimit dhe varësisë së kryerjes së krimit prej ndikimit të nxitësit, cakton për të një masë dënimi të lartë si për bashkëpunëtorët e tjerë parësorë.

Neni 54

Përgjegjësia e ekzekutorit

1. Për shkak të kryerjes së veprës penale, aftësive të kërkuara për kryerjen e saj, në varësi të llojit të bashkëpunimit, numrit të personave që marrin pjesë në të, nivelit të organizimit të tyre, vështirësisë së kryerjes së veprës, për rrjedhojë edhe rrezikshmërisë së grupit të formuar të bashkëpunëtorëve, kur të gjitha elementet së bashku, nuk nxjerrin epërsinë e organizatorit apo nxitësit në kryerjen e veprës, atëherë gjykata përcakton rolin e ekzekutorit si parësor.

2. Në rastet kur, kryerja e veprës penale është pjese e veprimtarisë së grupeve të strukturuar kriminale, gjykata përcakton rolin e ekzekutorit në të njëjtën shkallë rrezikshmërie siç edhe atë të organizatorit të kryerjes së veprës penale.

3. Në individualizimin e dënimit për ekzekutorin gjykata merr parasysh edhe mënyrën e kryerjes së veprës penale prej tij, aftësinë për arritjen e qëllimit apo vazhdimësinë në kryerjen e veprave penale në këtë rol.

4. Në rastin kur bashkohen në të njëjtin person të paktën dy prej cilësive të bashkëpunëtorit parësor, gjykata e vlerëson si rrethanë rënduese dhe, në vlerësim të neneve 140 e 141 të këtij Kodi, jep dënim jo më të vogël se $\frac{3}{4}$ e dënimit maksimal që parashikon dispozita për veprën e kryer.

Neni 55

Ndihmësi, përkrahësi dhe inkurajuesi

1. Ndihmësi, përkrahësi dhe inkurajuesi janë bashkëpunëtorë në kryerjen e veprës penale dhe, do të përgjigjen për veprën e kryer në përputhje me rolin e caktuar dhe kontributin në njërën prej mënyrave të përcaktuara në nenin 50 të këtij Kodi.

2. Gjykata pasi përcakton qartazi kontributin konkret të secilit prej tyre, afërsinë me bashkëpunëtorin parësor gjatë kryerjes së veprës, rëndësinë që ka roli i secilit në përmbushjen e veprës penale, jep dënim më të butë krahasuar me bashkëpunëtorët parësorë.

3. Në rastin se një person përmbledh disa prej cilësive të bashkëpunëtorit dytësor, atëherë dënimi për të do të jetë më i lartë se sa gjykata do të caktonte ndaj atij që realizon një rol të vetëm.

Neni 56

Përgjegjësia e provokuesit

Nisur nga roli në kryerjen e veprës penale, provokuesit do të dënohen sipas parashikimeve në dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi për një vepër të veçantë, nëse mungon dijenia e tyre për personat ekzekutorë apo mënyrën se si do të kryhet vepra penale. Nëse krimi ndodh, provokatori do të vlerësohet si nxitës në bashkëpunim.

Neni 57

Përgjegjësia e bashkëpunëtorit të jashtëm

1. Bashkëpunëtori i jashtëm është subjekt vetëm i bashkëpunimit të veçantë dhe do të ketë përgjegjësi penale për veprën e kryer për të cilën është thirrur në ndihmë nga kontakti i tij, me kushtin që ndihma e dhënë të ketë ndikuar në realizimin e veprës penale nga bashkëpunëtorët e tjerë. Ai ndihmon në kryerjen e veprës penale për aftësitë që rrjedhin nga profesioni, kompetencat që ushtron në detyrë apo njohuri të rreth mekanizmit të kryerjes së veprës.

2. Në varësi të pasojave të ardhura nga vepra penale e kryer nga ky bashkëpunëtor, gjykata cakton dënimin individual sipas kriterëve të përgjithshme për kryerjen e një veprë penale të kryer nga bashkëpunëtorët dytësorë.

3. Nëse pjesëmarrja e bashkëpunëtorit të jashtëm në kryerjen e veprave penale bëhet e vazhdueshme, nën porosinë dhe kontaktin e të njëjtit person apo personave që, për shkak të detyrës janë të njohur prej tij edhe për veprimtarinë ndërmjet tyre, ndihmohen në mënyrë thelbësore për kryerjen e krimeve dhe, jo rastësore, vlerësohet nga gjykata si bashkëpunëtor i zakonshëm i strukturës së posaçme të bashkëpunimit.

Neni 58

Forma të veçanta të bashkëpunimit

1. Organizata kriminale është forma më e lartë e bashkëpunimit, në të cilën bëjnë pjesë tre ose më shumë persona dhe që dallohet nga shkalla e veçantë e organizimit, strukturimit, qëndrueshmërisë, kohëzgjatjes, si dhe nga qëllimi për kryerjen e një a më shumë veprave penale, për të realizuar dhe rritur përfitimet materiale dhe jomateriale, kryesisht, por jo domosdoshmërisht, në fushën e trafikëve, krimeve me rrezik të lartë, kundër të miturve, pastrimit të produkteve të veprës penale dhe veprimtarisë kriminale, përvetësimit të fondeve publike nëpërmjet veprimeve të korrupsionit, shtrëngimeve, pengimit të drejtësisë apo vepra të tjera të lidhura me to. Organizata kriminale është e strukturuar, e shtrirë në kohë dhe, veprimtaria e saj mund të shtrihet edhe në rrafshin ndërkombëtar.

Anëtarët e organizatës kriminale bashkohen ndërmjet tyre nën qëllimin e përbashkët, në dijeni të plotë për llojin e veprave penale që do të kryejnë, gatishmërinë për kryerjen e tyre sipas kontributit

që do të japin në përputhje me natyrën e veprës apo aftësitë individuale, krijimit të përfitimeve materiale apo të çfarëdollojshme. Ata mbështesin njëri-tjetrin për efekt të përmbushjes së qëllimeve apo fshehjes së veprimtarisë kriminale nëpërmjet kalimit në tregun ligjor të ekonomisë apo tregtinë e lirë.

2. Organizata terroriste është strukturë e organizuar kriminale, e përbërë nga dy ose më shumë persona, që kanë një bashkëpunim të qëndrueshëm në kohë, me synim kryerjen e veprave me qëllime terroriste.

Anëtarët e kësaj strukture të organizuar planifikojnë apo marrin përsipër të kryejnë veprimtari të vlerësuar nga ligji si terrorizëm, përfshirë planifikimin, realizimin, ose promovimin e akteve të dhunës, sulmet kundër individëve, pronave, apo institucioneve, me qëllim të frikësimit, thyerjes së vetëveprimit, pavarësisht ose detyrimit të qeverive për marrjen e vendimeve sovrane, shoqërive, apo organizatave ndërkombëtare.

Anëtarët e organizatës terroriste bashkohen ndërmjet tyre nën qëllimin e përbashkët, në dijeni të plotë për llojin e veprave penale që do të kryejnë, gatishmërinë për kryerjen e tyre sipas kontributit që do të japin në përputhje me natyrën e veprës apo aftësitë individuale, krijimit të përfitimeve të çfarëdollojshme që rrjedhin prej qëllimit të formimit të organizatës terroriste.

3. Banda e armatosur është një formë e veçantë bashkëpunimi që, duke zotëruar armë, municione luftarake dhe mjete të tjera të nevojshme, synon kryerjen e veprave penale të dhunshme kundër personave apo pronave që përfshijnë përdorimin e armëve, detyrimin, ose frikësimin për të arritur objektivat e tyre. Anëtarët e bandës së armatosur veprojnë në koordinim për të kryer krime të rënda si vjedhje, shantazh, rrëmbim, ose sulme kundër individëve apo institucioneve, por pa u kufizuar domosdoshmërisht në to. Ata synojnë të krijojnë frikë që nënshtron apo shkatërron reagimin ndaj akteve të dhunës pavarësisht motiveve që i shtyjnë për të realizuar qëllimet e tyre.

Anëtarët e bandës së armatosur bashkohen ndërmjet tyre nën qëllimin e përbashkët, në dijeni të plotë për llojin e veprave penale që do të kryejnë, gatishmërinë për kryerjen e tyre sipas kontributit që do të japin në përputhje me natyrën e veprës apo aftësitë individuale, krijimit të përfitimeve të çfarëdollojshme që rrjedhin prej qëllimit të formimit të bandës së armatosur.

4. Grupi i strukturuar kriminal është formë e veçantë bashkëpunimi, në të cilin bëjnë pjesë tre ose më shumë persona, për kryerjen e një a më shumë veprave penale, për të realizuar përfitime materiale dhe jomateriale, kryesisht, por jo domosdoshmërisht, në fushën e trafikëve dhe krimeve me rrezik të lartë. Grupi i strukturuar kriminal nuk formohet në mënyrë të rastësishme. Ai mund të bashkohet përkohësisht për kryerjen e një vepre penale apo të rimblidhet më pas për të kryer të tjera vepra.

Grupi i strukturuar kriminal për kryerjen e një vepre penale formohet me dijeni të plotë të anëtarëve të tyre rreth llojit të veprimtarisë apo qëllimeve të grupit. Kjo formë bashkëpunimi nuk dallohet për anëtarësi të qëndrueshme, hierarki në ndarjen e detyrave, organizim dhe strukturim të zhvilluar. Anëtarët e grupit të strukturuar kriminal bashkohen ndërmjet tyre nën qëllimin e përbashkët, në dijeni të plotë për llojin e veprave penale që do të kryejnë, gatishmërinë për kryerjen e tyre sipas kontributit që do të japin në përputhje me natyrën e veprës apo aftësitë individuale, krijimit të përfitimeve të çfarëdollojshme që rrjedhin prej qëllimit të formimit të grupit të strukturuar.

5. Krijimi dhe pjesëmarrja në një organizatë kriminale, organizatë terroriste, bandë të armatosur ose grup të strukturuar kriminal cilësohen si vepra penale dhe dënohen sipas parashikimeve të pjesës së posaçme të këtij Kodi ose të dispozitave të tjera penale të veçanta, vetëm kur organizimi përkatës është arritur për kryerjen e një vepre penale të rëndë, në të kundërt organizimi do të përbëjë rrethanë rënduese.

Neni 59

Përgjegjësia e bashkëpunëtorëve për veprat e kryera

1. Anëtarët e organizatës kriminale, të organizatës terroriste, bandës së armatosur ose grupit të strukturuar kriminal janë përgjegjës për të gjitha veprat penale të kryera në përmbytjen e qëllimeve të veprimtarisë kriminale të grupimeve të posaçme në përputhje me rolin e tyre në secilën vepër të kryer.
2. Anëtarët e organizatës kriminale dhe organizatës terroriste mbajnë përgjegjësi penale për çdo vepër penale të kryer nga organizatat pavarësisht nëse kanë dhënë më parë miratimin apo mbështetjen e tyre.
3. Anëtarët e bandës së armatosur dhe grupit të strukturuar kriminal, mbajnë përgjegjësi penale për veprat penale të kryera kur ata kanë marrë pjesë në kryerjen e tyre, ose kanë dhënë më parë miratimin apo mbështetjen për kryerjen e tyre.

Neni 60

Heqja dorë nga kryerja e veprës penale dhe përjashtimi nga dënimi

1. Vlerësohet si heqje dorë nga kryerja e veprës, edhe rasti kur jemi përpara krijimit të bashkimit për të kryer një vepër penale, parashikuar si e dënueshme nga dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi, nëse personi vepron me vullnet të plotë për të kallëzuar bashkëpunëtorët dhe planet e tyre, rolin e tij dhe veprat penale të parashikuara të kryeshin.
2. Pjesëtari i organizatës kriminale, organizatës terroriste, bandës së armatosur ose i grupit të strukturuar kriminal, përfiton përjashtimin nga dënimi ose uljen e tij, kur jep ndihmesë, që gjykohet vendimtare për njohjen e veprimtarisë së tyre, të bashkëpunëtorëve të tjerë, pasurive të zotëruara drejtpërdrejt ose jo prej tyre, si dhe për veprimtaritë hetimore, që zhvillohen ndaj organizatave kriminale, organizatave terroriste, bandave të armatosura dhe grupeve të strukturuar kriminale.
3. Përjashtimi nga dënimi i pjesëtarit të organizatës kriminale, organizatës terroriste, bandës së armatosur ose i grupit të strukturuar kriminal, është rast përjashtimor dhe realizohet veçse kur anëtari kontribuon përpara se ndaj tij të ketë filluar procedimi penal. Nuk vlerësohet ndihmesë vendimtare informacioni i dhënë, por që dihej më parë dhe qëndronte në të dhënat e organeve proceduese, përveç rastit kur këto të dhëna nuk përbënin provë të fortë për të provuar fajësinë e autorëve dhe, ndihmesa shërben dukshëm në suksesin e procedimit.

SEKSIONI II

PËRGJEGJËSIA PENALE E PERSONAVE JURIDIKË

Neni 61

Përgjegjësia penale e personave juridikë

1. Personat juridikë përgjigjen penalisht për krime të kryera për përfitim të tyre nga organet dhe përfaqësuesit e tyre, ligjor apo faktik, pavarësisht nëse përmbytshin apo jo kushtet apo cilësitë për të kryer detyrën e ngarkuar, edhe në rastet kur ndaj autorëve të veçantë është e pamundur të fillojë apo përfundojë një procedim penal.

2. Përgjegjësia penale e personave juridikë nuk përjashton atë të autoreve, të cilët kanë kryer ose janë bashkëpunëtorë në kryerjen e të njëjtave krime me autorë të tjerë. Ajo do të gjejë zbatim edhe atëherë kur autori përgjegjës nuk është individualizuar.
3. Në kuptim të ligjit penal, person juridik do të vlerësohet të jetë jo subjekti fizik i njohur për të ushtruar aktivitetin tregtar në përputhje me ligjin për shoqëritë tregtare, por ai që në strukturën e tij organizative përmban organizim të gjerë, ndarje të punëve sipas politikave apo modeleve të organizimit bazuar në ligjin përkatës dhe këtë Kod.
4. Organet e personit juridik dhe individët drejtues të saj, në përputhje me kompetencat e tyre, kanë përgjegjësinë e organizimit dhe administrimit të veprimtarisë së shoqërisë në mënyrë të përshtatshme për të siguruar shëndetin dhe jetën e të punësuarve dhe, gjithë të tjerëve të cilët ndikohen apo marrin shërbimet e personit juridik.
5. Te personat juridikë me përmasa të vogla, funksionet mbikëqyrëse të përmendura në këtë Kod dhe ligjin e posaçëm, mund të merren përsipër drejtpërdrejt nga organi i administrimit. Në kuptim të kësaj dispozite, do të konsiderohen persona juridikë me përmasa të vogla ata që, sipas legjislacionit në fuqi kane përgjegjësi tatimore te thjeshtuar.
6. Personi juridik përgjigjet penalisht për të gjitha veprat penale që citohen shprehimisht në pjesën e posaçme të këtij Kodi dhe, dënohen me llojet e dënimeve të parashikuara në dispozitat përkatëse apo, ndaj tyre mund të urdhërohen masa penale që gjendet të dobishme nga gjykata. Ata mund të gjenden në rolin e bashkëpunëtorit dytësor në kryerjen e çdo veprë penale.
7. Rrethanat e karakterit të veçantë që lehtësojnë apo rendojnë dënimin penal që i atribuohen një autori fizik nuk vlerësohen përkundrajt përgjegjësisë së personit juridik apo të anashkalojnë përgjegjësinë e tij.

Neni 62

Delegimi i përgjegjësive

Personi juridik është përgjegjës penalisht për veprat penale që lidhen me shërbimin ndaj publikut të kryera nëpërmjet punonjësve të tyre edhe kur përgjegjësia e shërbimit u është deleguar atyre sipas ligjit apo akteve të shoqërisë.

Neni 63

Personat juridikë që nuk i nënshtrohen përgjegjësisë penale

1. Përjashtohen nga zbatimi i përgjegjësisë penale të personave juridikë:
 - a) njësitet e qeverisjes së përgjithshme, institucioneve publike të pavarura;
 - b) entet rregullatore;
 - c) agjencitë, entitetet publike të biznesit apo shoqëritë tregtare shtetërore që zbatojnë apo ofrojnë shërbime në interes të përgjithshëm ekonomik;
 - ç) organizmat e të drejtës publike ndërkombëtare apo të ngjashme që ushtrojnë fuqitë e sovranitetit apo qeverisjes.
2. Njësitë e vetëqeverisjes vendore përgjigjen penalisht vetëm për veprime të kryera gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tyre nëpërmjet delegimit të shërbimeve publike.
3. Ligji i posaçëm nr. 9754, datë 14.6.2007, “Për përgjegjësinë penale të personave juridikë”, zbatohet për atë që nuk bie ndesh me parashikimet e këtij Kodi.

TITULLI III DËNIMET

Neni 64

Qëllimi i dënimit

1. Dënimi penal ka për qëllim të ndëshkojë veprën penale të kryer, të izolojë fajtorin për kohën që nevojitet për arritjen e sigurisë publike, të ndikojë në riintegrimin e tij në shoqëri përmes mënyrës së vuajtjes së dënimit, të synojë parandalimin e kryerjes së veprave penale në shoqëri, kompensimin e mbrojtjen e viktimave, të miturve dhe subjekteve të tjera nga shfrytëzimi.
2. Prokurori i Shtetit ka përgjegjësinë që, mbështetur në kriteret e vendosura në këtë ligj, nisur nga përgjegjësia e tij për ndjekjen penale, përfaqësimin e interesave të Shtetit në seancën gjyqësore dhe, veçanërisht kontrollin ndaj kriminalitetit, të kërkojë në mënyrë të argumentuar përpara gjykatës dënim të përshtatshëm e proporcional për autorët që kanë kryer vepra penale me synimin për të arritur qëllimet e dënimit të përcaktuara në paragrafin e parë të këtij neni.

Neni 65

Dhënia e dënimeve për krime e kundërvajtje penale

Në përmbushjen e qëllimeve të dënimit penal, gjykata vendos dënimet kryesore, plotësuese ose ndërmerr masa penale ndaj personave që kryejnë krime apo kundërvajtje penale. Në përzgjedhjen e tyre ajo i përmbahet nevojës së kontrollit të kriminalitetit, bazohet në rëndësinë e veprës penale, në parimet e individualizimit si mënyrë e caktimit të dënimit penal dhe parimeve të përgjithshme të këtij Kodi.

KREU I DËNIMET NDAJ PERSONAVE FIZIKË

Neni 66

Dënimet kryesore

1. Për personat që kanë kryer krime, nga gjykata jepen këto dënime kryesore:
 - a) me burgim të përjetshëm;
 - b) me burgim;
 - c) me gjobë.
2. Për personat që kanë kryer kundërvajtje penale jepen këto dënime kryesore:
 - a) me burgim;
 - b) me gjobë;
 - c) heqje e së drejtës për të kryer funksione publike.
3. Për personat që kanë kryer krime apo kundërvajtje penale gjykata mund të caktojë edhe dënime plotësuese apo masa penale, në varësi me natyrën e veprës penale të kryer në përputhje me parashikimet e këtij ligji.

4. Llojet e dënimeve penale për të miturit të parashikuara në Kodin e Drejtësisë Penale për të Miturit, janë të zbatueshme pavarësisht nga parashikimet në këtë Kod.

Neni 67

Dënimet plotësuese për krimet

1. Dënimet plotësuese që jepen për kryerjen e krimeve janë, si më poshtë:
 - a) ndalimi i të drejtës për të ushtruar funksione publike;
 - b) konfiskimi i mjeteve të kryerjes së veprës penale dhe produkteve të veprës penale;
 - c) ndalimi për të drejtuar automjete;
 - ç) ndalimi për të mbajtur armë me leje;
 - d) heqja e dekoratave dhe titujve të nderit;
 - dh) heqja e së drejtës për të ushtruar një veprimtari ose mjeshtëri ;
 - e) moslejimi për të marrë pjesë në gara për vende pune publike apo për të përfituar fonde publike;
 - ë) heqja e së drejtës për të ushtruar detyra drejtuese pranë personave juridikë, edhe privatë;
 - f) ndalimi për të qëndruar, ose detyrimi për të qëndruar në një ose disa njësi administrative;
 - g) ndalimi për të banuar në vende të caktuara;
 - gj) dëbimi jashtë territorit;
 - h) detyrimi për publikimin e vendimit gjyqësor në media dhe komunitet;
 - i) humbja e përgjegjësisë prindërore;
 - j) ndalimi për t'iu afruar viktimës, të afërmeve të saj apo komunikuar me ta;
 - k) detyrimi për të marrë pjesë në seanca terapeutike sociale, desintoksitimi apo kurse edukimi;
 - l) detyrimi për të mos frekuentuar vende dhe persona të caktuar;
 - ll) përjashtimin e autorit të veprës penale nga e drejta e trashëgimisë që i rrjedh atij prej viktimës dhe humbjen e të drejtave për të përfituar kujdesin prej saj, në rastet kur ky detyrim ekziston për shkak të ligjit apo marrëdhënies gjinore;
 - m) ndalimi i të drejtës për t'u zgjedhur.

Neni 68

Caktimi i dënimeve plotësuese

1. Për personat që kanë kryer vepra penale të lehta për të cilat ligji parashikon dënim me burgim ose dënim më të butë, gjykata, në raste të veçanta, kur dhënia e dënimeve kryesore çmohet e papërshtatshme mund të mjaftohet vetëm me caktimin e jo më pak se dy dënimeve plotësuese që përputhen me natyrën e veprës së kryer.

2. Për personat që kanë kryer krime të rënda apo shumë të rënda, gjykata, bashkë me dënimin kryesor jep edhe një apo më shumë dënime plotësuese në përputhje me natyrën e veprës së kryer.

3. Kur gjykata vlerëson të nevojshme, për shkak të natyrës së krimit, të efekteve që kanë dënimet plotësuese, nevojës për përputhjen sa më të mirë të dënimit penal me qëllimet e synuara prej tij dhe kur, krijon bindjen rreth efektivitetit të dënimit plotësues, e cakton atë edhe për krimet kur dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi nuk e kanë parashikuar shprehimisht atë.

Neni 69

Dënimet plotësuese për kundërvajtje penale

1. Dënimet plotësuese që jepen për personat që kryejnë kundërvajtje penale janë si më poshtë:
 - a) konfiskimi i mjeteve të kryerjes së veprës penale dhe produkteve të veprës penale;
 - b) ndalimi për të drejtuar automjete;
 - c) heqja e së drejtës së ushtrimit të një veprimtarie ose mjeshtërie;
 - ç) heqja e së drejtës për të ushtruar detyra drejtuese pranë personave juridikë, edhe privatë;
 - d) detyrimi për publikimin e vendimit gjyqësor në media dhe komunitet;
 - dh) detyrimi për të marrë pjesë në seanca terapeutike sociale, desintoksitimi apo kurse edukimi.
2. Në raste të veçanta kur gjykata vlerëson se dënimi kryesor është i papërshtatshëm mjaftohet me caktimin e një dënimi plotësues që përputhet me natyrën e kundërvajtjes së kryer.
3. Kur gjykata vlerëson të nevojshme, për shkak të natyrës së kundërvajtjes penale, të efekteve që kanë dënimet plotësuese, nevojës për përputhjen sa më të mirë të dënimit penal me qëllimet e synuara prej tij dhe kur, krijon bindjen rreth efektivitetit të dënimit plotësues, e cakton atë edhe për kundërvajtjet kur dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi nuk e kanë parashikuar shprehimisht atë.

Neni 70

Masat plotësuese

1. Masat plotësuese që jepen për personat që kryejnë vepër penale janë si më poshtë:
 - a) pagimi i dëmit të shkaktuar;
 - b) pagimi i kostove të procedimit;
 - c) regjistrimi, shkëmbimi dhe ruajtja e të dhënave;
 - ç) kufizimi i lëvizjeve;
 - d) kthimi në gjendjen e mëparshme;
 - dh) kompensimin e viktimës.
2. Dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi parashikojnë edhe masa plotësuese të tjera, të cilat vlerësohen të domosdoshme të jepen nga gjykata kur ajo synon të zbusë ndikimin e pasojës penale, të shmangë a pakësojë dëmtimin e pasurisë publike apo, cenimin e interesave themelore të shtetasve, të ndikojë thelbësisht në parandalimin e kryerjes së veprave penale të ngjashme me atë që ka për gjykim dhe, të përfshijë në procesin e parandalimit të përgjithshëm organet publike për të ndjekur zbatimin e masave penale.
3. Në raste të veçanta, kur gjykata vlerëson se dënimi kryesor apo plotësues për kryerjen e një kundërvajtje penale është i papërshtatshëm mjaftohet me caktimin e disa masave plotësuese penale në përputhje me natyrën e kundërvajtjes së kryer dhe, sigurojnë arritjen e qëllimeve të dënimit penal.

Neni 71

Dënimi me burgim të përjetshëm

1. Dënimi me burgim të përjetshëm jepet me vendim të gjykatës për kryerjen e një krimi të rëndë që ka shkaktuar pasoja veçanërisht të rënda.
2. Dënimi me burgim të përjetshëm nuk jepet ndaj personave që në kohën e kryerjes së krimit nuk kanë mbushur moshën tetëmbëdhjetë vjeç, apo kur janë rastet e parashikuara në këtë Kod, edhe për personat që nuk kanë mbushur moshën 21 vjeç si dhe ndaj grave.

Neni 72

Dënimi me burgim

1. Dënimi me burgim për krimet jepet për një kohë nga 10 ditë deri në tridhjetë vjet, përveç rasteve kur bëhet bashkimi i dënimeve sipas këtij Kodi.
2. Për kundërvajtje penale dënimi me burgim jepet për një kohë nga 5 ditë deri në dy vjet, përveç rasteve kur bëhet bashkimi i dënimeve sipas këtij Kodi.

Neni 73

Ekzekutimi i dënimit me burgim të përjetshëm dhe me burgim

1. Dënimi me burgim të përjetshëm dhe dënimi me burgim shlyhen në institucione të caktuara posaçërisht për këtë qëllim.
2. Rregullat mbi mënyrën e shlyerjes së dënimeve, të drejtat dhe detyrat e të dënuarve caktohen me ligj të veçantë.
3. Të miturit e kryejnë dënimin me burgim në vende të veçanta nga të rriturit.
4. Gratë e kryejnë dënimin me burgim në institucione të veçanta nga burrat.

Neni 74

Dënimi me gjobë

1. Dënimi me gjobë konsiston në pagimin në favor të shtetit të një shume të hollash brenda kufijve të parashikuar në ligj.
2. Dënimi me gjobë jepet për personat që kryejnë krim ose kundërvajtje penale dhe përmban:
 - a) për personat që kryejnë krim gjoba jepet nga 100 mijë deri në 10 milionë lekë;
 - b) për personat që kryejnë kundërvajtje penale, gjoba jepet nga 50 mijë deri në 3 milionë lekë.
3. Për personat që kryejnë krime për motive fitimi të pasurive ose të sigurimit të çdo lloj përfitimi tjetër material, gjykata vendos detyrimisht konfiskimin e mjeteve të kryerjes së veprës penale dhe produkteve të veprës penale ose, në pamundësi apo mungesë të tyre, një shtesë të dënimit me burgim deri në 1/3 e atij të dhënë, konvertuar në gjobë sipas rregullave të nenit 148 të këtij Kodi.
4. Gjykata jep dënimin me gjobë vetëm pasi ka hetuar rreth aftësisë paguese të personit. Aftësia paguese përcaktohet nga gjendja personale dhe pasurore e personit. Dënimi me gjobë paguhet në afatin e caktuar në vendimin e gjykatës.
5. Gjykata, duke marrë parasysh gjendjen ekonomike të të dënuarit, mund të lejojë që gjoba të paguhet me këste, duke caktuar këstet dhe afatin e pagimit të tyre.

Neni 75

Mospagimi dhe zëvendësimi i gjobës

1. Kur i dënuari nuk e paguan gjobën dhe ajo nuk mund të vilet nëpërmjet ekzekutimit të detyrueshëm, gjykata vendos zëvendësimin e gjobës me burgim, duke llogaritur sipas rregullave të nenit 148 të këtij Kodi.
2. Kur i dënuari nuk mund të paguajë gjobën në afat pa fajin e tij dhe nëse kriteret, mbi të cilat është caktuar gjoba, kanë ndryshuar pas dhënies së vendimit dhe nuk e justifikojnë haptazi pagimin e gjobës, atëherë i dënuari mund të kërkojë:
 - a) shtyrje të afatit të pagesës së gjobës deri në gjashtë muaj;

b) kryerjen e një pune me interes publik.

3. Nëse gjykata urdhëron kryerjen e një pune në interes publik zbatohen rregullat përkatëse që ky ligj përmban lidhur me punën në interes publik.

4. Nëse gjoba nuk paguhet edhe pas shtyrjes së afatit ose nëse i dënuari nuk e kryen punën në interes publik, gjykata vendos zëvendësimin e gjobës me burgim. Nuk lejohet revokimi i dënimit me burgim pasi ai ka zëvendësuar dënimin me gjobë apo alternativën e punës në interes publik.

5. Kur gjoba është dhënë për kryerjen e një krimi, zëvendësimi i saj me burgim nuk mund të kalojë tre vjet, ndërsa kur ajo është dhënë për kryerjen e një kundërvajtjeje penale, zëvendësimi nuk mund të kalojë një vit burgim, por gjithmonë pa kaluar maksimumin e dënimit me burgim që parashikon dispozita përkatëse. Nëse dispozita penale nuk parashikon dënim me burgim, maksimumi i dënimit me burgim vlerësohet të jetë gjashtë muaj.

Neni 76

Heqja e së drejtës për të ushtruar funksione publike

1. Heqja e së drejtës për të ushtruar funksione publike, për një kohë jo më pak se pesëmbëdhjetë vjet deri në 25 vjet, jepet ndaj personit që ka kryer një krim që lidhet me detyrën duke shpërdoruar funksionin publik ose, ka kryer një krim për të cilin gjykata ka caktuar një dënim me burgim jo më pak se dhjetë vjet. Kur për krimin e kryer dispozita parashikon dënim me burgim të përjetshëm, ose kundër integritetit seksual të të miturve, heqja e së drejtës për të ushtruar funksione publike është e përhershme.

2. Heqja e së drejtës për të ushtruar funksione publike mund të jepet për një kohë nga 10 deri në 20 vjet, kur gjykata ka caktuar një dënim nga pesë deri në dhjetë vjet burgim, dhe nga 5 deri në 10 vjet, kur është caktuar dënimi deri në tre vjet burgim.

3. Heqja e së drejtës për të ushtruar funksione publike është dënim kryesor në rastin kur kryhet një kundërvajtje penale të parashikuara në pjesën e posaçme të këtij Kodi. Ajo jepet ndaj të dënuarit që kryen kundërvajtjen e lidhur me natyrën e funksionit që ushtron dhe nuk mund të jetë më tepër se sa dy vjet.

4. Në çdo rast kryerja e dënimit plotësues fillon pas kryerjes së dënimit kryesor.

Neni 77

Konfiskimi i mjeteve të kryerjes së veprës penale dhe produkteve të veprës penale

1. Konfiskimi jepet detyrimisht nga gjykata dhe ka të bëjë me marrjen dhe kalimin në favor të shtetit:

- a) të sendeve që kanë shërbyer ose janë caktuar si mjete për kryerjen e veprës penale;
- b) të produkteve të veprës penale, ku përfshihet çdo lloj pasurie, si dhe dokumentet ose instrumentet ligjore që vërtetojnë tituj ose interesa të tjerë në pasurinë që rrjedh ose fitohet drejtpërdrejt ose tërthorazi nga kryerja e veprës penale;
- c) të shpërblimeve, të dhëna ose të premtuara, për kryerjen e veprës penale;
- ç) të çdo pasurie tjetër, vlera e së cilës i korrespondon asaj të produkteve të veprës penale;
- d) të sendeve, prodhimi, përdorimi, mbajtja ose tjetërsimi i të cilave përbëjnë vepër penale, edhe kur nuk është dhënë vendim dënimi.

2. Nëse produktet e veprës penale janë transformuar ose shndërruar pjesërisht ose plotësisht në pasuri të tjera, këto të fundit i nënshtrohen konfiskimit.

3. Nëse produktet e veprës penale janë bashkuar me pasuri të fituara në rrugë të ligjshme, këto të fundit konfiskohen deri në vlerën e produkteve të veprës penale.

4. Konfiskimit i nënshtrohen edhe të ardhurat ose përfitimet e tjera nga produktet e veprës penale, nga pasuritë në të cilat janë transformuar ose shndërruar produktet e veprës penale ose nga pasuritë me të cilat janë përzier këto produkte, në të njëjtën masë dhe mënyrë sikurse produktet e veprës penale.

5. Pjesa e Posaçme e këtij Kodi përmban përcaktime të rasteve kur konfiskimi jepet nga gjykata ndaj mjediseve që kanë shërbyer për kryerjen e veprave penale të rënda.

6. Për qëllim të këtij dënimi plotësues personi fizik barazohet me atë juridik.

Neni 78

Konfiskimi te të tretët

1. Konfiskimit i nënshtrohen edhe produktet ose pasuritë e tjera, vlera e të cilave u korrespondon këtyre produkteve, të cilat janë transferuar te persona të tretë nga autori i veprës penale, ose që personat e tretë kanë blerë drejtpërdrejt ose tërthorazi nga autori, me kushtin që personat e tretë të kenë ditur ose duhej të kishin ditur që qëllimi i tjetërsimit të pronësisë ose i blerjes ka qenë shmangia e konfiskimit, duke u bazuar në fakte dhe rrethana konkrete, si dhe kur transferimi ose blerja është bërë falas apo kundrejt një vlere shumë herë më të vogël se sa vlera e tregut.

2. E njëjta masë vendoset edhe ndaj sendeve apo pasurisë që rrjedh nga kryerja e veprës penale, është produkt apo mjet i kryerjes së saj, kur ato gjenden te persona të tretë për çfarëdolloj arsye.

3. Konfiskimi sipas paragrafit të parë të këtij neni nuk cenon të drejtat e palëve të treta që janë në mirëbesim.

Neni 79

Ndalimi për të drejtuar automjete

1. Ndalimi për të drejtuar automjete jepet nga gjykata, për një kohë nga një deri në pesë vjet, kundër personave që kanë kryer vepër të rëndë penale, kur çmohet se do të ketë efekt parandalues apo pajtohet me natyrën e veprës së kryer.

2. Ky dënim është i detyrueshëm të jepet nga gjykata edhe në rastin e kryerjes së një vepre të lehtë penale kur autori është ndihmuar nga përdorimi i automjetit për kryerjen e saj ose, ka kryer një vepër penale të lidhur me qarkullimin rrugor.

3. Koha e fillimit të zbatimit të dënimit caktohet nga gjykata me shpalljen e vendimit përfundimtar.

Neni 80

Ndalimi për të mbajtur armë zjarri

1. Gjkata jep dënimin plotësues të ndalimit për të mbajtur armë zjarri ndaj personave që kanë shpërdoruar lejen e mbajtjes së saj duke kryer vepër të rëndë penale me përdorimin e armës.

2. Afati i heqjes së të drejtës për të mbajtur armë është nga pesë deri në dhjetë vjet, ose i përhershëm.

3. Personat të cilët kanë kryer një krim nëpërmjet përdorimit të armës së zjarrit të mbajtur pa lejen e organeve shtetërore, asnjëherë nuk mund të pajisen me leje përkatëse për mbajtjen e tyre.

Neni 81

Heqja e dekoratave dhe e titujve

1. Heqja e dekoratave dhe e titujve të nderit apo titujve akademikë vendoset për personat që kanë kryer një krim të rëndë që dënohet me burgim dhe çmohet se mbajtja e tyre nuk pajtohet me natyrën e veprës së kryer.

2. Heqja e dekoratave dhe titujve të nderit apo akademik është e përhershme kur personi dënohet për një krim mbi dhjetë vjet burgim dhe, nga një deri në pesë vjet kur dënohet deri në dhjetë vjet burgim.

Neni 82

Heqja e së drejtës së ushtrimit të një profesioni ose të një veprimtarie

1. Heqja e së drejtës së ushtrimit të një profesioni ose të një veprimtarie e ndalon të dënuarin të ushtrojë profesionin ose veprimtarinë, për të cilën është dhënë leje e veçantë, dëshmi, autorizim apo licencë nga organi kompetent.

2. Heqja e së drejtës së ushtrimit të një veprimtarie ose të një profesioni jepet detyrimisht për një kohë nga dy deri në pesë vjet, ose e përhershme dhe, është rrjedhojë e çdo dënimi për vepra të rënda apo shumë të rënda penale që kryhen duke shpërdoruar detyrën që kërkon leje të veçantë, ose, kur vlerësohet se ushtrimi i mëtejshëm i veprimtarisë apo profesionit bie ndesh me marrëdhënien juridike që synon të mbrojë vepra penale konkrete.

3. Leja e veçantë, dëshmia, autorizimi apo licenca e organit kompetent që kushtëzon kryerjen e një veprimtarie profesionale nuk mund të lëshohet në favor të personave të dënuar më parë për veprat e rënda ose shumë të rënda penale që lidhen me përmbytjen e atyre të shënuara në paragrafin e dytë të këtij neni, pavarësisht nëse ata janë ose jo të rehabilituar sipas parashikimeve të këtij Kodi.

4. Për efekt të këtij dënimi plotësues do të barazohen sektori publik dhe ai privat si dhe personi fizik me atë juridik.

Neni 83

Ndalimi për të marrë pjesë në gara për vende pune apo për të përfituar fonde publike

1. Ndalimi për të marrë pjesë në gara për vende pune publike apo për të përfituar fonde publike, jepet detyrimisht nga gjykata ndaj personave, edhe juridikë, që kanë kryer një vepër të rëndë ose shumë të rëndë penale që lidhet me detyrën, objektin e veprimtarisë, ose është drejtuar kundër autoritetit të shtetit, rendit kushtetues, veprimtarisë shtetërore, rendit e sigurisë juridike, kundër drejtësisë, në fushën e korrupsionit ose kryer nga persona në bashkëpunim të posaçëm me njëri-tjetrin.

2. Afati i zbatimit të këtij dënimi plotësues është nga pesë deri në dhjetë vjet, ose deri në afatin kohor që përcaktohet nga koha e rehabilitimit të dënimit kryesor.

3. Për efekt të këtij dënimi plotësues do të barazohen sektori publik dhe ai privat si dhe personi fizik me atë juridik.

Neni 84

Heqja e së drejtës së ushtrimit të detyrave drejtuese

1. Heqja e së drejtës së ushtrimit të detyrave drejtuese pranë personave juridikë, i heq mundësinë të dënuarit të ushtrojë detyrat e drejtorit, të administratorit, likuidatorit, si dhe çdo detyrë tjetër që ka të bëjë me cilësinë e përfaqësuesit të personit juridik.
2. Heqja e së drejtës së ushtrimit të detyrave drejtuese pranë personave juridikë është rrjedhojë e çdo dënimi për vepra të rënda penale kur i dënuari ka shpërdoruar funksionet apo ka vepruar në kundërshtim me rregullat që lidhen me detyrën. Afati i heqjes të së drejtës është për një kohë nga një deri në pesë vjet nëse dënimi me burgim i dhënë nga gjykata është deri në pesë vjet.
3. Kur dënimi i dhënë nga gjykata është jo më pak se pesë vjet burgim, kjo e drejtë hiqet për një kohë nga pesë deri në dhjetë vjet.
4. Për efekt të këtij dënimi plotësues do të barazohen sektori publik dhe ai privat si dhe, personi fizik me atë juridik.

Neni 85

Ndalimi për të qëndruar ose qëndrimi në një apo disa njësi administrative

1. Ndalimi për të qëndruar në një apo disa njësi administrative jepet nga gjykata për një kohë nga një deri në pesë vjet, kur çmohet se qëndrimi i të dënuarit në këto vende përbën rrezik për sigurimin publik.
2. Qëndrimi i të dënuarit në një apo disa njësi administrative jepet nga gjykata për një kohë nga një deri në pesë vjet, kur çmohet se qëndrimi në këto vende i shërben sigurisë publike.
3. Në rastet e krimeve të rënda me pasoja në komunitetin ku ka ndodhur, apo të dhunës së përsëritur në familje, zbatimi i këtij dënimi plotësues është i detyruar, përveç rastit kur marrëdhëniet ndërmjet palëve në konflikt duket qartazi, përtej çdo dyshimi, që janë normalizuar.
4. Në krimet që lidhen me cenim të rendit publik, krimet seksuale të kryera ndaj të miturve apo sjellje të padenja, kur janë shkaktuar pasoja të rënda për jetën publike, zbatimi i këtij dënimi është i detyrueshëm.

Neni 86

Ndalimi për të banuar në vende të caktuara

1. Ndalimi për të banuar në vende të caktuara vendoset ndaj të dënuarit dhe lidhet me vendin ku është kryer vepra penale ose në vendin ku banon viktimë ose familja e tij. Në rastet kur tek i dënuari është vërtetuar ekzistenca e një paaftësie intelektuale ose e një paaftësie që e ka origjinën në një çrregullim mendor, në caktimin e këtij dënimi, gjykata duhet të mbajë parasysh të drejtat ligjore që duhen mbrojtur dhe interesin më të lartë të personit me aftësi të kufizuara, i cili duhet të disponojë mjetet e nevojshme të shoqërimit dhe mbështetjes për të shlyer këtë dënim.
2. Kriteret e përcaktuara në nenin 85 të këtij Kodi janë të zbatueshme edhe për paragrafin e parë të këtij neni.

Neni 87

Dëbimi jashtë territorit

1. Dëbimi jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë jepet nga gjykata ndaj shtetasit të huaj dhe atij pa shtetësi që kryen një krim dhe çmohet se qëndrimi i mëtijshëm i tij në territorin e Republikës së Shqipërisë nuk duhet të vazhdojë më në të ardhmen.

2. Vendimi revokohet nga gjykata, me kërkesën e të dënuarit, kur shtetasi i huaj apo pa shtetësi fiton shtetësinë shqiptare. Në këtë rast, nëse janë kushtet e zbatimit të nenit 85 të këtij Kodi, gjykata revokon vendimin e parë dhe, në varësi të krimit të kryer, zbaton urdhërimet e kësaj dispozite, nëse kriteret e parashikuara në të, janë në përputhje me natyrën e veprës së kryer.

Neni 88

Publikimi i vendimit gjyqësor në media dhe komunitet

1. Publikimi i vendimit gjyqësor jepet nga gjykata kur çmon se njohja e përmbajtjes së vendimit ka interes publik, përveçse kur viktimat kërkon ndryshe.

2. Publikimi i vendimit gjyqësor, tërësisht apo pjesërisht, të urdhëruar nga gjykata, realizohet me shpenzimet e të dënuarit, në një apo disa mjete komunikimi masiv ose stacione radiotelevizive apo/edhe vende të posaçme në komunitet.

3. Data e publikimit dhe kohëzgjatja e tij caktohen nga gjykata.

4. Mjetet e komunikimit dhe të radiotelevizionit, organet e pushtetit lokal janë të detyruara të publikojnë vendimin gjyqësor të dërguar nga gjykata. Pas përfundimit të afatit të caktuar nga gjykata lidhur me publikimin e vendimit gjyqësor, organet e çdolloj mjeti që e publikuan atë, janë të detyruara ta heqin, fshijnë apo shmangin në mënyrë që vendimi gjyqësor të mos jetë i arritshëm nga të tretët.

5. Publikimi i vendimit gjyqësor nuk jepet kur rrezikohet përhapja e sekretit shtetëror, cenohet jeta personale e personave, të miturve ose preket morali shoqëror.

6. Publikimi i vendimit gjyqësor është i detyrueshëm kur vepra e rëndë penale lidhet me raste për të cilat është shfaqur interes i lartë publik, për raste që çmohen se përbëjnë demonstrim të qëllimit parandalues të dënimit, për rastet kur vlerësohet se publikimi i vendimit do të ndikojë pozitivisht në sjelljet e të dënuarit apo do të ndikojë që publiku të tregojë kujdesin e duhur ndaj personave mbartës të sjelljeve kriminale. Në çdo rast, gjykata mban parasysh detyrimet e dhëna në paragrafët e parë dhe të pestë të kësaj dispozite.

7. Për efekt të këtij dënimi plotësues do të barazohen sektori publik dhe ai privat si dhe, personi fizik me atë juridik.

Neni 89

Publikimi i vendimit lidhur me viktimën e mitur

1. Përtej sa është parashikuar në nenin 88 të këtij Kodi, për të ekspozuar autorin që ka kryer krime që drejtohen ndaj integritetit seksual të të miturve, për të garantuar sigurinë e tyre dhe atë publike, gjykata është e detyruar të publikojë vendimin gjyqësor me gjeneralitetet e plota të autorit, përfshirë këtu edhe fotografinë e tij, të veprës penale të kryer dhe dënimit të dhënë, por me arsyetim të përmbledhur të faktit penal, me qëllim mbrojtjen nga ekspozimi të të dhënave personale të viktimës së mitur.

2. Në rastin kur autori i krimit të përcaktuar në paragrafin e parë është një i mitur, zbatohen kufizimet e publikimit të gjeneraliteteve të të miturit që ka kryer një krim.

Neni 90

Humbja e përgjegjësisë prindërore

1. Humbja e përgjegjësisë prindërore jepet nga gjykata ndaj personit që e ushtron përgjegjësinë prindërore, kur ai dënohet si autor ose bashkëpunëtor në një vepër penale ndaj viktimës së mitur ose si bashkëpunëtor me të miturin në kryerjen e një krimi.
2. Të njëjtat parashikime vlejnë edhe kur kujdestari i të miturit është subjekt sipas paragrafit të parë të këtij neni.

Neni 91

Ndalimi për t'iu afruar viktimës, të afërmeve të saj apo komunikuar me ta

1. Ndalimi për t'iu afruar viktimës, të afërmeve të saj apo për të komunikuar me çfarëdo lloj mënyre me ta, mund të jepet nga gjykata në rastet kur i dënuari ka kryer një krim që lidhet me ushtrimin e dhunës në familje, komunitet, mjedise sociale, arsimore, pune, përndjekjes apo, pavarësisht llojit të krimit, rezulton në gjykim se është ushtruar presion prej tij për të arritur në favore lehtësuese përgjatë kohës nga kryerja e veprës deri në dhënien e vendimit nga ana e gjykatës.
 2. Kur gjykata vlerëson që presioni i ushtruar ndaj viktimës është bërë për të arritur favore lehtësuese procedurale të cilat shkaktojnë heqjen dorë nga ankimi apo edhe pushimin e çështjes, përpos mospranimit të tërheqjes nga ankimi dhe urdhërimit të ndjekjes penale, zbaton në mënyrë të detyrueshme këtë dënim plotësues.
 3. Ndalimi për t'iu afruar viktimës ose të afërmeve të tij ose personave të tjerë të përcaktuar nga gjykata, e pengon të dënuarin t'iu afrohet atyre, në çdo vend ku ndodhen, si dhe t'iu afrohet vendbanimit të tyre, vendit të punës dhe çdo vendi tjetër që frekuentohet prej tyre, përveç rasteve kur ushtron të drejtën e vizitave, komunikimit dhe qëndrimit me fëmijët e tij.
 4. Ndalimi për të komunikuar me viktimën, ose me të afërmit e saj ose me persona të tjerë të përcaktuar nga gjykata, e pengon të dënuarin të komunikojë me ta, me çdo mjet komunikimi ose mjet kompjuterik ose telematik, kontakt me shkrim, verbal ose pamor.
- Gjykata mund të disponojë që kontrolli i këtyre masave të kryhet nëpërmjet mjeteve elektronike që e mundësojnë një gjë të tillë.
5. Gjykata duhet të vendosë edhe për afatin e arsyeshëm të këtij ndalimi. Çdo vit, gjykata kryesisht rivlerëson dobishmërinë e dënimit plotësues dhe, në varësi të efektit të saj, marrëdhënieve të reja ndërmjet palëve, vendos për zgjatjen apo heqjen e këtij dënimi plotësues.

Neni 92

Detyrimi për të marrë pjesë në programe terapeutike sociale, desintoksitimi apo kurse edukimi

1. Detyrimi për të marrë pjesë në programe terapeutike sociale, desintoksitimi apo kurse edukimi jepet ndaj të dënuarve të cilët kanë kryer veprën penale edhe si pasojë e ndikimit të dukshëm të prirjeve të dhunës, çrregullimeve të personalitetit deri në kufirin e pranuar të përgjegjshmërisë për veprën penale, mospërmbytjes së zemërimit, përdorimit të alkoolit apo lëndëve narkotike, nivelit të ulët arsimor, kulturor apo rasteve të mungesës së një familje të aftë për edukimin e personit.

2. Gjykata duhet të vendosë edhe për afatin e arsyeshëm të këtij detyrimi bazuar në rastin konkret dhe mendimin e specialistëve që sigurojnë zbatimin e dënimit plotësues.

Neni 93

Detyrimi për të mos frekuentuar vende dhe persona të caktuar

Detyrimi për të mos frekuentuar vende ose persona të caktuar, jepet nga gjykata ndaj të dënuarit kur çmohet e drejtë që, shoqërimi i tij me persona të caktuar apo frekuentimi i vendeve të caktuara, ndikojnë negativisht në sjelljen që ai shfaq. Kryesisht gjykata detyron të dënuarin të mos shoqërohet me persona të dënuar, bashkëpunëtorët e veprës penale, të mos frekuentojë vendet ku ai ka kryer veprën apo edhe, çdo vend tjetër kur vlerësohet që prania e tij do të ndikojë në sigurinë e rendit publik.

Neni 94

Përgjashtimi nga e drejta e trashëgimisë

Përgjashtimin nga e drejta e trashëgimisë së viktimës dhe humbjen e së drejtave për të përfituar kujdesin prej saj, në rastet kur ky detyrim ekziston për shkak të ligjit apo marrëdhënies gjinore, vendoset nga gjykata ndaj autorit të veprës penale kur ai, e ka kryer atë me qëllimin e përvetësimit të saj. Në çdo rast për të vendosur këtë dënim plotësues, gjykata, kur është e mundur, merr pëlqimin e viktimës.

Neni 95

Ndalimi i së drejtës për t'u zgjedhur

Ndalimi i së drejtës për t'u zgjedhur në organet legislative kombëtare apo vendore, për një kohë jo më pak se pesëmbëdhjetë vjet deri në njëzet e pesë vjet, jepet ndaj personit që ka kryer një krim që lidhet me krimet zgjedhore, ushtrimin e detyrës duke shpërdoruar funksionin publik ose, kur ka kryer një krim për të cilin gjykata ka caktuar një dënim me burgim jo më pak se pesë vjet.

Neni 96

Detyrimi për pagimin e dëmit të shkaktuar

1. Masa plotësuese e detyrimit për pagimin e dëmit të shkaktuar jepet nga gjykata ndaj të dënuarit, kur rasti paraqitet i qartë, pavarësisht nëse ka apo jo kërkesë të veçantë nga viktimë apo paditësi civil në procesin penal, kur nga vepra penale është shkaktuar një dëm pasuror dhe synon të arrijë kompensimin e drejtë të viktimës nga vepra penale.

2. Nëse i dënuari është i mitur deri në 18 vjeç, ose është deri në 21 vjeç pa mjete jetese dhe jeton me prindërit apo kujdestarin, nuk ka pasuri për të zëvendësuar dëmin e shkaktuar, apo është i papërgjegjshëm penalisht dhe ndaj tij janë urdhëruar masa mjekësore, atëherë gjykata mund të urdhërojë që dëmi të paguhet nga:

a) prindërit apo kujdestari për dëmet dhe humbjet e shkaktuara viktimës nëse pakujdesia e tyre në përmbushjen e detyrimeve të edukimit apo kontrollit të sjelljes të të miturit apo të riut deri në 21 vjeç, është e qartë dhe përbën shkak për dëmin e shkaktuar.

3. Nëse i dënuari ka kryer veprën penale në ushtrim të detyrës së tij, atëherë gjykata mund të urdhërojë që dëmi të paguhet nga :

a) personat fizikë apo juridikë të çdolloj industrie apo tregtie, kur vepra penale është kryer, nga punonjësit e tyre, përfaqësuesit apo administratorët në përmbushje të detyrimeve apo shërbimeve;

b) personat fizikë apo juridikë që zotërojnë makineri të afta për të krijuar rrezik për të tretët për veprat penale që kanë kryer me përdorimin e tyre asistentët, përfaqësuesit ose persona të tjerë të autorizuar;

c) institucionet publike të vendit, sipas përkatësisë, do të jenë përgjegjës subsidarë (shtesëmbështetës) për dëmet e shkaktuara nga ata që kanë kryer veprën penale, kur të dënuarit janë autoritete, agjentë dhe punonjës të institucioneve publike ose nëpunës civil që po kryejnë detyrat e tyre apo funksionet e zyrës dhe, dëmet janë shkaktuar drejtpërdrejtë nga veprimet e shërbimeve publike të ngarkuar atyre. Nëse në procesin penal kërkohet përgjegjësia civile, ajo u drejtohet bashkërisht administratës publike dhe subjektit të procedimit penal.

4. Nëse i dënuari ka kryer veprën penale duke përdorur komunikimin publik nepermjet medias, atëherë gjykata mund të urdhërojë që dëmi të paguhet nga :

a) personat fizikë ose juridikë që zotërojnë shtëpi botuese, gazeta, revista, çdo lloj mjeti komunikimi, stacione radio apo kanale televizive, ose çdo mjet tjetër të përhapjes me shkrim, të folur ose vizuale, për veprat penale të kryera duke përdorur median e tyre. Në këtë rast përgjegjësia civile e tyre trajtohet solidarisht me personin e dënuar;

5. Masa plotësuese e detyrimit për të paguar dëmin e shkaktuar përmban edhe pagimin e shpenzimeve për trajtimin mjekësor të viktimës të bëra si pasojë e nevojës për rikuperimin e shëndetit të tij mendor e fizik apo psikologjik për shkak të dëmtimit të pësuar prej veprimeve të autorit të veprës penale si dhe, çdo shpenzim tjetër të kryer po për të njëjtin shkak.

Neni 97

Regjistrimi i të dhënave

1. Regjistrimi apo shkëmbimi i të dhënave që lidhen me gjeneralitetet e autorit që ka kryer krime drejtuar ndaj integritetit seksual të të miturve, është masë penale që synon të kontrollojë e parandalojë veprimtarinë e mundshme të ardhshme të tij në këtë fushë të kriminalitetit.

2. Në këtë rast, gjykata urdhëron prokurorin që menjëherë të njoftojë organet e zbatimit të ligjit për dhënien e masës.

3. Regjistrimi apo shkëmbimi i të dhënave që lidhen me vendimet gjyqësore që administrojnë sendet, mjetet e posaçme të kryerjes së veprës penale apo lidhur me veprat penale në fushën e sigurisë rrugore apo publike, kufitare, atyre me ndikim apo përhapje edhe nderkombetare, ushqimore apo kundër mjedisit për efekt të parandalimit të kryerjes së veprave të ngjashme në të ardhmen, kontrollin e kriminalitetit apo mundësisë që autori t'i shmanget kryerjes së dënimeve kryesore apo plotësuese të marra ndaj tij, gjykata, urdhëron prokurorin të njoftojë organet përkatëse për marrjen e kësaj mase me qëllim që ajo të ruhet për sa kohë rregullat e veçanta administrative e kërkojnë atë, të shkëmbehet me të interesuarit me qëllim bërjen efektive të dënimit të dhënë ose të pengojnë autorin të kryejë vepra të tilla në të ardhmen.

Neni 98

Kufizimi i lëvizjeve

Kufizimi i lëvizjeve jepet nga gjykata ndaj autorëve të veprave penale kundër të miturve, për një periudhë nga dy deri në pesë vjet, dhe konsiston në ndalimin e tyre të afrohen në vende që frekuentohen zakonisht nga të miturit.

Neni 99

Kthimi në gjendjen e mëparshme

Kthimi në gjendjen e mëparshme është masë penale që jepet nga gjykata ndaj personit fizik apo juridik që ka dëmtuar mjedisin, peizazhin mjedisor, kulturor apo çdo veprë penale kur është e mundur rikthimi në gjendjen e mëparshme të dëmit fizik të shkaktuar.

Neni 100

Kompensimi i viktimës

1. Masa penale e kompensimit të viktimës jepet nga gjykata ndaj të gjithë autorëve të veprave penale kur ka rezultuar dëm material apo jo material dhe, përfshin krahas kompensimit pasuror edhe çdolloj tjetër kompensimi që vlerësohet i përshtatshëm për rikuperimin emocional, psikik, social apo shëndetësor të viktimës.

2. Në çdo rast, prokurori paraqet përpara gjykatës raport të qartë për nevojat e kompensimit të viktimës, mënyrat dhe mjediset e nevojshme për trajtim rikuperues të saj, vlerat e duhura monetare dhe çdo gjë tjetër që shërben për përmbushjen e këtij qëllimi.

Neni 101

Pezullimi i veprimtarisë

Pezullimi i veprimtarisë që përbën vepër penale është masë që jepet nga gjykata ndaj një personi juridik, apo kur është rasti, edhe fizik, kur dëmi apo pasoja nga vepra është e rëndësishme, me kushtin që të mos jetë e njëjtë me dënimin kryesor ndaj personit juridik të parashikuar në nenin 121, paragrafi 3, shkronja “a” të këtij Kodi.

Neni 102

Detyrimi për të paguar shpenzimet procedurale

Detyrimi për të paguar shpenzimet e gjithë procedimit penal jepet në çdo rast nga gjykata me paraqitjen e kërkesave prej palëve, apo edhe kryesisht kur rasti paraqitet i qartë.

Neni 103

Koha e fillimit të shlyerjes së dënimeve plotësuese dhe masave penale

Kur gjykata, së bashku me një dënim me burgim, jep edhe një ose disa nga dënimet plotësuese apo masave penale të përmendura në këtë Kod, urdhëron njëkohësisht kohën dhe mënyrën e fillimit të shlyerjes, në përputhje me natyrën e përmbajtjes, zbatimit dhe efektit të tyre.

Moszbatimi i dënimeve plotësuese

Moszbatimi nga i dënuari i vendimit të gjykatës mbi dënimet plotësuese apo masave penale për shkak të mungesës së kontrollit apo kryerjes së rregullt të detyrës nga ana e personelit të shërbimit të provës, përbën veprë penale për subjektet e fundit, sipas parashikimeve në pjesën e posaçme të këtij Kodi.

KREU II

MASAT EDUKUESE DHE MJEKËSORE

SEKSIONI I

MASAT EDUKUESE NDAJ TË MITURIT

Masat edukuese dhe qëllimi i tyre

1. Masat edukuese synojnë që të sigurojnë/garantojnë zhvillimin fizik, mendor, shpirtëror, moral dhe shoqëror të të miturit të grupmoshës 12-14 vjeç nën moshën për përgjegjësi penale, që ka kryer krim, të të miturit që ka përgjegjësi penale dhe përjashtohet nga dënimi, apo të të miturit që përbën rrezik për veten dhe të tjerët. Ato synojnë të trajtojnë dhe përfshijnë këto kategori të miturish në programe konkrete për korrigjimin, risocializimin, rehabilitimin dhe parandalimin e veprimtarisë së mëtejshme kriminale, duke i ofruar të miturit vëmendje, kujdes, ndihmë dhe mbikëqyrje si dhe, duke siguruar edukim, aftësim profesional, zhvilluar ndjenjën e përgjegjësisë së tij personale dhe përfshirjen e ardhshme të tij në një rol sa më të dobishëm në shoqëri.

2. Gjykata gjatë shqyrtimit të kërkesës për caktim mase edukuese ndaj të miturit vlerëson raportet e strukturave të posaçme të njohura me ligj apo rekomandon për ndërhyrjet që shërbimet e tyre duhet të kryejnë për riintegrimin e miturit, duke vlerësuar:

- a) kushtet, të cilat lehtësuan përfshirjen e fëmijës në krim;
- b) nivelin e rrezikshmërisë shoqërore dhe veprën e kryer;
- c) mjedisin, në të cilin është rritur dhe ka jetuar fëmija;
- ç) rrezikun apo mundësinë që fëmija të kryejë një veprë tjetër penale;
- d) çdo faktor tjetër, i cili mund të ndihmojë për të kuptuar dhe vlerësuar situatën e fëmijës.

Llojet e masave edukuese

1. Llojet e masave edukuese që mund të caktohen nga gjykata ndaj të miturve janë:

- a) këshillimi i të miturit;
- b) mbikëqyrja e veçantë e të miturit nga ana e prindit, prindit birësues ose kujdestarit;
- c) mbikëqyrja e të miturit në përkujdesje alternative;
- ç) vendosja e të miturit në një institucion të përkujdesjes edukativo–korrigjuese.

2. Vendimi gjyqësor për masat edukuese është i revokueshëm në çdo kohë kur ndryshojnë apo zhduken rrethanat për të cilat ai është dhënë. Në çdo rast, gjykata është e detyruar që pas kalimit

të gjashtë muajve nga dita e dhënies së vendimit ndaj të miturit të marrë në shqyrtim vendimin e parë të saj.

3. Rregullat për revokimin e vendimit gjyqësor që përmban masë edukuese, parashikohen në dispozitat vijuese të këtij Kodi dhe në Kodin e Procedurës Penale.

Neni 107

Caktimi i masave edukuese

1. Në caktimin e masës edukuese ndaj të miturit gjykata mban parasysh rrethanat e kryerjes së krimit, personalitetin e të miturit, nevojat që lidhen me moshën, edukimin, arsimimin, kushtet personale, familjare, sociale dhe mjedisore, nevojat zhvillimore, si dhe nevoja të tjera të të miturit përfshirë, nëse është rasti, edhe nevojat e veçanta.

2. Gjkata respekton për sa është e arsyeshme radhën e masave edukuese, duke mbështetur parimin që, nuk mund të caktohet masa më e rëndë edukuese, nëse qëllimi mund të realizohet përmes një mase më të butë edukuese ndaj të miturit.

3. Në çdo lëndë dhe procedurë që ndiqet ndaj të miturit për caktimin e masave edukuese zbatohen për sa nuk bien në kundërshtim dhe, është e mundur parimet, garancitë dhe parashikimet e Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturin, si dhe të ligjit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës.

Neni 108

Këshillimi i të miturit

1. Këshillimi gjyqësor caktohet ndaj të miturit kur nevojat edukativo-korrigjuese të tij përmbushen përmes zbatimit të një mase edukuese të tillë afatshkurtër edhe ngaqë, krimi është kryer nga pamaturia apo pakujdesia.

2. Këshillimi konsiston në informimin dhe shpjegimin që i bëhet të miturit në seancë gjyqësore për rrezikshmërinë e veprimeve të tij, të pasojave negative që shkaktojnë për viktimën dhe komunitetin, rëndësinë e respektimit të rregullave shkelja e të cilave përbën krim dhe, informimin rreth pasojave të shkeljes së tyre për të ardhmen e tij, të drejtave të viktimës dhe interesit publik të cenuar.

3. Gjkata cakton masën edukuese të këshillimit gjyqësor kur kjo masë konsiderohet e mjaftueshme dhe në interesin më të lartë të të miturit për të ndikuar pozitivisht dhe korrigjuar sjelljen e tij. Ai informohet se ka kryer një vepër të dëmshme dhe të rrezikshme e cila përbën krim, i bëhet me dije se nëse kryen përsëri të njëjtën vepër, apo tjetër, Gjkata do të caktojë ndaj tij një masë edukuese më të rëndë.

4. Këshillimi shoqërohet me detyrimin e të miturit për të vijuar rregullisht procesin edukativ-arsimor në institucionin përkatës arsimor.

5. Gjkata ngarkon Njësinë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës ose shërbimet sociale dhe/ose psikologjike të hartojnë një plan lidhur me mënyrën e zbatimit dhe monitorimit të këshillimit të të miturit, si dhe matjen e efekteve të tij hap pas hapi.

Neni 109

Mbikëqyrja e veçantë e të miturit nga ana e prindit, prindit birësues ose kujdestarit

1. Masat edukuese të mbikëqyrjes së veçantë të të miturit nga ana e prindit, prindit birësues ose kujdestarit dhe të mbikëqyrjes së të miturit në përkujdesje alternative, caktohen ndaj të miturit kur nevojat edukativo/korrigjuese të tij përmbushen përmes zbatimit të tyre, për një periudhë nga tre muaj deri në dy vjet, nuk kërkojnë izolimin nga mjedisi i tij i mëparshëm familjar-social dhe, i garantojnë të miturit trajtimin shoqëror të nevojshëm.

2. Mbikëqyrja e veçantë e të miturit konsiston në lejin e qëndrimit të të miturit pranë familjes, me kusht që të mbikëqyret nga afër në një apo më shumë nga veprimtaritë e mëposhtme:

- a) vijimi i procesit edukativo-arsimor në institucionin përkatës arsimor në mënyrë të rregullt;
- b) pjesëmarrja në veprimtari të shërbimeve parashoqërore;
- c) ndjekja e një trajtimi mjekësor apo këshillimi psikologjik;
- c) ndalimi për të shkuar apo frekuentuar vende dhe persona të caktuar.

3. Gjykata cakton këtë lloj mase edukuese ndaj të miturit edhe kur prindi, prindi birësues apo kujdestari, që janë treguar të pakujdesshëm në ushtrimin e mbikëqyrjes prindërore, janë plotësisht të aftë dhe të gatshëm për të realizuar mbikëqyrjen e të miturit dhe, kur ajo është masa më e përshtatshme në interesin më të lartë të të miturit për të siguruar korrigjimin dhe edukimin e tij.

4. I mituri informohet se ai ka kryer një vepër të dëmshme dhe të rrezikshme e cila përbën krim, i bëhet me dije se nëse kryen përsëri vepër penale, gjykata do të caktojë ndaj tij një masë edukuese më të rëndë.

5. Masa edukuese monitorohet dhe përmban udhëzimet e nevojshme për të miturin dhe prindin si dhe urdhërimet për përmbushjen e detyrave të caktuara që janë pjesë e masës edukuese me qëllim garantimin e përkujdesjes, edukimit dhe mbikëqyrjes së të miturit në vijimësi.

6. Gjykata ngarkon Njësinë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës ose shërbimet sociale dhe/ose psikologjike që të hartojnë një plan lidhur me mënyrën e zbatimit dhe monitorimit të mbikëqyrjes së veçantë të të miturit, t'i ofrojnë ndihmën e nevojshme prindit, prindit birësues ose kujdestarit si dhe për matjen e efekteve të tij hap pas hapi.

Neni 110

Mbikëqyrja e të miturit në përkujdesje alternative

1. Mbikëqyrja e të miturit në përkujdesje alternative konsiston në zhvendosjen/transferimin e të miturit nga familja e tij tek i afërmi, pranë një familje tjetër e afërt kujdestare që përkujdeset për të apo edhe një institucioni të përkujdesjes sipas dispozitave të zbatueshme të Kodit të Familjes, nëse prindi, prindi birësues ose kujdestari është i paaftë për kryerjen e mbikëqyrjes së veçantë ndaj të miturit dhe shprehet se, është në pamundësi të ushtrimit të përgjegjësisë prindërore apo mbikëqyrur e korrigjuar sjelljen dhe edukimin e tij dhe, kur masa e tillë është në interesin më të lartë të të miturit. Masat e shënura në paragrafin e dytë të nenit 109, vlejnë edhe për këtë mbikëqyrje.

2. Gjykata e cakton masën edukuese ndaj të miturit vetëm me propozim të strukturave të mbrojtjes së fëmijës ose propozim të prindit, prindit birësues apo kujdestarit, në rast se është e pamundur që fëmija të lihet pranë familjes së tij ose kur fëmija përbën rrezik për veten dhe pas dëgjimit të prindit, prindit birësues ose kujdestarit për paaftësinë e pamundësinë e tij në ushtrimin e mbikëqyrjes së veçantë për edukimin e të miturit. Në këtë rast merret detyrimisht vlerësimi paraprak i sektorit të ndihmës dhe shërbimeve sociale, sipas dispozitave për kujdestarinë.

3. Masa edukuese monitorohet dhe përmban udhëzimet e nevojshme për të miturin, të afërmin/familjen kujdestare dhe urdhërimet për përmbushjen e detyrave të caktuara që janë pjesë e masës edukuese me qëllim garantimin e përkujdesjes, edukimit dhe mbikëqyrjes së të miturit në vijimësi.

4. Kohëzgjatja e masës edukuese përcaktohet nga nevojat e të miturit dhe, efektet e saj përfundojnë edhe para përfundimit të afatit të zbatimit të saj, kur prindi, prindi birësues apo kujdestari i të miturit shpreh gatishmërinë dhe është i aftë e në gjendje të ushtrojë mbikëqyrjen e veçantë ndaj të miturit apo kur, sipas rezultateve të monitoruara nga ekzekutimi i kësaj mase, del qartë se nuk ekziston më nevoja për mbikëqyrje të veçantë të të miturit ngaqë ai është korrigjuar.

5. Gjykata për zbatimin e masës edukuese, ngarkon Njësinë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës që të hartojë një plan lidhur me mënyrën e zbatimit dhe monitorimit të mbikëqyrjes së veçantë të të miturit nga i afërmi, familja tjetër e afërt, apo institucioni i përkujdesjes, t'i ofrojë ndihmën e nevojshme si dhe për matjen e efekteve të tij hap pas hapi.

Neni 111

Vendosja e të miturit në një institucion të veçantë të përkujdesjes edukativo–korrigjuese

1. Masa edukuese e vendosjes së të miturit në një institucion të përkujdesjes edukativo-korrigjuese, caktohet kur nevojat edukativo-korrigjuese të tij përmbushen, si alternativë e fundit, vetëm përmes zbatimit të veçimit nga mjedisi i mëparshëm dhe, për një periudhë afatgjatë, që të miturit i ofron mundësinë e edukimit, riintegritit dhe rehabilitimit përmes trajtimit të nevojshëm institucional të organizuar.

2. Masa edukuese e dërgimit të të miturit në një institucion të veçantë të përkujdesjes caktohet nga gjykata në rastet kur:

a) i mituri ka kryer një krim të rëndë, i mituri ka nevojë për edukim të specializuar për korrigjimin e sjelljes dhe rishoqërimin e tij si dhe, kur një masë e tillë është në interesin më të lartë të të miturit;

b) i mituri që ka kryer një krim të lehtë, nevojat e të miturit nuk sigurohen nga asnjë prej alternativave të masave edukuese të mësipërme të zbatuara më parë ndaj tij, dhe kur një masë e tillë është në interesin më të lartë të të miturit;

c) i mituri me sjelljen dhe veprimet e tij përbën rrezik për të dëmtuar veten, vë në rrezik shëndetin, jetën, zhvillimin normal fizik, psikik, emocional e social të tij dhe, nevojat e të miturit nuk sigurohen nga asnjë prej alternativave të masave edukuese të mësipërme të zbatuara më parë ndaj tij dhe, kur një masë e tillë kërkohet nga strukturat e mbrojtjes së fëmijës apo vetë prindi, prindi birësues, kujdestari duke deklaruar shprehimisht paaftësinë për të mbikëqyrur e korrigjuar sjelljen dhe edukimin e të miturit dhe kur, një masë e tillë është në interesin më të lartë të të miturit.

2. Gjykata në caktimin e kësaj lloji mase edukuese merr parasysh rëndësinë dhe natyrën e veprës penale dhe faktin nëse ndaj të miturit më parë është caktuar masë edukuese.

3. Kjo masë edukuese jepet për një periudhë deri në dy vjet.

4. Institucionet e edukimit janë të detyruara t'i dërgojnë gjykatës çdo tre muaj një raport me informacion të hollësishëm që përmban përshkrimin e ecurisë së zbatimit të masës edukuese të caktuar ndaj të miturit dhe efektet e saj korrigjuese të arritura. Në rastet kur gjykata bindet që procesi i edukimit të të miturit ka rezultate pozitive dhe ai ka ndryshuar mënyrën e sjelljes, është ndërgjegjësuar për të kuptuar rëndësinë e respektimit të ligjit e të rregullave, urdhëron thirrjen e të

miturit në seancë dhe në prani të prindërve/kujdestarit vendos revokimin e masës edukuese duke i caktuar, sipas rastit, detyrime të veçanta për edukimin e tij.

Neni 112

Parashikime të veçanta lidhur me zbatimin e masave edukuese

1. Në funksion të ekzekutimit të masave edukuese ndaj të miturve, gjykata cakton detyra për strukturën përkatëse të mbrojtjes së fëmijës në nivel vendor apo çdo organi tjetër kompetent në monitorimin e masës edukuese, duke përfshirë:

- a) trajtimin e gjendjes psiko-emocionale të të miturit dhe mbikëqyrjen e edukimit të tij;
- b) ndihmën dhe krijimin e mundësive për prindërit për të mbajtur kontakte e marrëdhënie personale me fëmijët e tyre;
- c) sigurimin e largimit të të miturit nga çfarëdo ndikimi negativ;
- ç) lehtësimin e qasjes në kujdes të nevojshëm mjekësor;
- d) ofrimin e zgjidhjeve të mundshme për ndonjë problem që mund të shfaqet në jetën e të miturit;
- dh) çdo detyrë tjetër që çmohet se do të ishte në interesin e të miturit.

2. Struktura përkatëse e mbrojtjes së fëmijës në nivel vendor apo çdo organ tjetër kompetent i raporton çdo dy muaj gjykatës që ka caktuar masën edukuese, mbi efektet që kanë rezultuar nga ekzekutimi i vendimit gjyqësor në zbatimin e masës edukuese.

3. Marrja e masës edukuese për vendosjen e fëmijës në përkujdesje alternative merr parasysh, për sa është e mundur, edhe ruajtjen e kontakteve mes motrave dhe vëllezërve.

4. Personat apo institucioni, pranë të cilit vendoset fëmija në përkujdesje alternative, kanë të njëjtat detyra, përgjegjësi dhe të drejta si ato të kujdestarit, të parashikuara në Kodin e Familjes, ndërsa prindërit e fëmijës, gjatë kohës së vlefshmërisë së masës edukuese sipas neneve 110 dhe 111 të këtij Kodi, nuk mund të ushtrojnë përgjegjësinë e tyre prindërore.

Neni 113

Detyrimet e veçanta ndaj të miturit

1. Gjkata, kur cakton një nga masat edukuese të parashikuara në nenet 110 dhe 111 të këtij Kodi, në varësi të natyrës së veprës penale të kryer, cakton një ose më shumë detyrime të veçanta ndaj të miturit, nëse vlerëson se është e domosdoshme për arritjen e qëllimit të masës, me kusht që detyrimet e veçanta të përmbushen brenda afatit të masës edukuese të dhënë.

2. Detyrimet e veçanta janë:

- a) i mituri t'i kërkojë personalisht falje viktimës;
- b) t'i kompensojë dëmin viktimës në varësi të aftësisë paguese, gjendjes financiare të të miturit. Në pamundësinë personale të tij për zhdëmtim, zbatohen rregullat e nenit 96, paragrafi 2 të këtij Kodi;
- c) të vijojë rregullisht ndjekjen e procesit arsimor;
- ç) të kryejë një program edukativ, korrigjues dhe/ose mjekësor;
- d) të përmbushë detyrime të tjera që do të përforcojnë rishoqërizimin e tij dhe parandalimin e rikryerjes së veprës penale;
- dh) të pranojë këshillim psikologjik;
- e) të mos frekuentojë vende ose mjedise të caktuara që kanë ndikim negativ tek i mituri;
- ë) të mos kontaktojë/takojë persona të caktuar;

- f) të mos largohet pa leje nga një vend ose nga një rajon administrativ i përcaktuar;
- g) të mos ndryshojë vendin e banimit;
- gj) të mos largohet nga shtëpia gjatë një periudhe/orari të caktuar;
- h) të ndalojë përdorimin e substancave narkotike, stimulantëve të tjerë apo alkoolit dhe, nëse është rasti, t'i nënshtrohet një programi trajtues mjekësor.

3. Gjykata në çdo kohë mund t'ia ndërpresë ose ndryshojë detyrimet e veçanta që i janë caktuar të miturit, kur rrethanat për të cilat ato janë dhënë nuk qëndrojnë më.

4. Nëse i mituri nuk përmbush detyrimet e veçanta të parashikuara në paragrafin dy të këtij neni, gjykata mund ta zëvendësojë masën edukuese me një masë tjetër edukuese më të rëndë.

5. Për detyrimet e caktuara sipas pikës “c”, “ç”, “d”, “dh”, “h” të këtij neni, njoftimi për masën detyruese, i përcillet edhe autoritetit përgjegjës në fushën e arsimit dhe/ose të programit edukativ, të shëndetësisë, çdo shërbimi tjetër të përfshirë dhe Njesisë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës.

6. Kur urdhëron detyrimet e veçanta të parashikuara në paragrafin dy të këtij neni, gjykata e informon të miturin se mospërmbushja e tyre mund të passjellë zëvendësimin e masës edukuese të caktuar me një masë tjetër edukuese më të rëndë.

SEKSIONI II MASAT MJEKËSORE

Neni 114 **Masat mjekësore**

1. Masat mjekësore caktohen nga gjykata ndaj personave madhorë të papërgjegjshëm që në kohën kur kanë kryer vepër penale dhe për shkak të papërgjegjshmërisë përjashtohen nga vazhdimi i mëtejshëm i ndjekjes penale apo nga dënimi e vuajtja e tij.

2. Masë mjekësore jepet edhe ndaj të miturve të papërgjegjshëm që kanë mbushur moshën për përgjegjësi penale dhe kanë kryer vepër penale, si dhe ndaj të miturve të papërgjegjshëm nën moshën për përgjegjësi penale të grupmoshës 12-14 vjeç, që kanë kryer vepër penale dhe, për këtë shkak përbëjnë rrezik për veten apo për të tjerët.

3. Masat mjekësore që jepen ndaj personave madhorë, janë:

a) mjekimi i detyruar ambulator nën kujdesin e një familjari dhe ndjekjen e detyruar nga mjeku specialist;

b) mjekimi i detyruar në një institucion mjekësor të posaçëm.

4. Masat mjekësore që jepen ndaj të miturit janë:

a) mjekimi i detyruar ambulator, nën kujdesin e prindit, prindit adoptues apo kujdestarit dhe ndjekjen detyruesisht nga mjeku specialist;

b) vendosje për mjekim të detyruar në një institucion mjekësor të posaçëm, të përshtatshëm për të miturit.

5. Ndaj personave të çdo grup moshe që kanë kryer një krim për shkak të papërgjegjshmërisë si rrjedhojë e intoksikimit të plotë, gjykata cakton masën mjekësore të trajtimit të detyruar për disintoksikimin e tyre për një periudhë të domosdoshme për rehabilitimin nga varësia prej substancave që kanë sjellë intoksikimin. Kjo masë zbatohet në institucione të posaçme të njohura për shërbimin e ofruar dhe nën kujdesin e specialistëve të fushës.

6. Personeli i ngarkuar me ndjekjen dhe kurimin e personave të vendosur në mjekim apo trajtim të detyruar, çdo tre muaj duhet të njoftojë gjykatën për ecurinë e trajtimit të çdo personi. Raporti përmban elementet e domosdoshme të metodologjisë, kurimit dhe ndryshimit që subjekti ka shfaqur për shkak të trajtimit.

Neni 115

Revokimi i masave

1. Vendimi gjyqësor për masat edukuese dhe mjekësore të çdo lloji është i revokueshëm në çdo kohë kur ndryshojnë apo zhduken rrethanat për të cilat ai është dhënë. Në çdo rast, bazuar në paragrafin e gjashtë të nenit 114, por edhe kryesisht, gjykata është e detyruar që pas kalimit të gjashtë muajve nga dita e dhënies së vendimit ndaj të miturit dhe pas kalimit të një viti nga dita e dhënies së vendimit ndaj madhorit, të marrë në shqyrtim vendimin e parë të saj.

2. Rregullat për revokimin e vendimit gjyqësor që përmban masën mjekësore dhe edukuese, parashikohen në dispozitat vijuese të këtij Kodi dhe në Kodin e Procedurës Penale.

Neni 116

Subjektet dhe procedura e caktimit të masave mjekësore

1. Kur arrihet në përfundimin se janë kushtet për marrjen e masës mjekësore ndaj personit që ka kryer vepër penale, prokurori paraqet në gjykatë kërkesën për të gjykuar faktin penal. Pas vërtetimit të kryerjes së veprës prej personit, rrezikshmërisë dhe faktit të papërgjegjshmërisë së tij, gjykata e themelit urdhëron caktimin e masës mjekësore në përputhje me nevojat e rehabilitimit. Fajësia e personit për veprën e kryer nuk deklarohet.

2. Nën të njëjtën procedurë, për aq sa është e zbatueshme, prokurori kërkon vendosjen e masës së përshtatshme mjekësore edhe ndaj personit që bie në gjendje papërgjegjshmërie përgjatë kohës së vuajtjes së dënimit penal.

3. Procedura e caktimit të masës mjekësore parashikuar në këtë dispozite, për shkak të natyrës së rastit, rasti gjykohet drejtpërdrejtë nga gjykata e themelit.

4. Rregullat e parashikuara në nenin 46 të Kodit të Procedurës Penale janë të zbatueshme për aq sa nuk bien ndesh me parashikimet e kësaj dispozite.

Neni 117

Masa mjekësore e mjekimit të detyruar ambulator për të miturin

1. Gjkata për të miturit cakton masën e mjekimit të detyruar ambulator nën kujdesin e prindit, prindit birësues apo kujdestarit dhe ndjekjen detyrimisht nga mjeku specialist të të miturit që shfaq apo vuan nga çrregullime të shëndetit mendor, kur i sigurohet asistencë e specializuar mjekësore dhe trajtimi i posaçëm mjekësor në gjendje të lirë për rikuperimin e shëndetit mendor dhe, kur kjo është në interesin më të lartë të tij. Ato synojnë të sigurojnë trajtimin e specializuar dhe kujdesin e duhur mjekësor të të miturit.

2. Gjkata që ka caktuar masën mjekësore ndaj të miturit është e detyruar që edhe kryesisht, çdo gjashtë muaj të rishikojë nevojën për vijueshmërinë ose jo të saj. Mjeku përgjegjës për shëndetin

mendor të të miturit është i detyruar të referojë në gjykatë në afatet dhe rregullat e përcaktuara në nenin 114, paragrafi 6 të këtij Kodi.

Neni 118

Masa mjekësore e vendosjes së të miturit në një institucionin mjekësor të posaçëm

1. Gjykata cakton masën e vendosjes për mjekim të detyruar në një institucion mjekësor të posaçëm të të miturit që shfaq apo vuan nga çrregullime të shëndetit mendor kur nevojat e tij për asistencë të specializuar mjekësore nuk mund të përmbushen nëpërmjet masës së mjekimit të detyruar ambulator, kur të miturit i nevojitet trajtim i specializuar mjekësor institucional për rikuperimin e shëndetit mendor dhe, kur kjo është në interesin më të lartë të tij. Ato synojnë të sigurojnë trajtimin e specializuar dhe kujdesin e duhur mjekësor të të miturit.

2. Gjykata që ka caktuar masën mjekësore ndaj të miturit është e detyruar që edhe kryesisht, çdo gjashtë muaj të rishikojë nevojën për vijueshmërinë ose jo të saj. Mjeku përgjegjës për shëndetin mendor të të miturit është i detyruar të referojë në gjykatë në afatet dhe rregullat e përcaktuara në nenin 114, paragrafi 6 të këtij Kodi.

Neni 119

Subjektet dhe procedura e caktimit të masave edukuese dhe mjekësore ndaj të miturit

1. Në çdo situatë që dikton marrjen e masës edukuese apo mjekësore ndaj të miturit nën moshën e përgjegjësisë penale, sipas rastit, prokurori apo policia gjyqësore njoftojnë Njësinë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës, si dhe kanë detyrimin ligjor të bashkërendojnë veprimtarinë e tyre për të siguruar efektivitetin dhe minimizimin e kohëzgjatjes së procedurës për kërkimin dhe caktimin e masës edukuese apo mjekësore ndaj të miturit.

2. Në shqyrtimin e rasteve me të miturit, për mbrojtjen e interesit më të lartë të tyre dhe të drejtësisë, gjykata kujdeset maksimalisht të nxjerrë të vërtetën, përtej çdo dyshimi të arsyeshëm, rreth kryerjes apo jo të veprës penale nga ai, me qëllim për të shmangur çdo atribuum, vetinkriminim apo përdorim që mund t'i jetë bërë të miturit nga persona të tretë.

3. Kur konkludohet se janë kushtet për marrjen e masave ndaj të miturit që ka kryer vepër penale, prokurori paraqet në gjykatë kërkesën për të gjykuar faktin penal. Pas vërtetimit të kryerjes së veprës prej të miturit dhe faktit të papërgjegjshmërisë së tij, gjykata e themelit urdhëron caktimin e masës mjekësore apo edukuese në përputhje me nevojat e rehabilitimit të të miturit. Fajësia e tij për kryerjen e veprës penale nuk deklarohet.

4. Prokurori përkatës pranë Gjykatës së të Miturve ka detyrimin e paraqitjes në gjykatë të kërkesës për caktim mase mjekësore për të miturit që kanë mbushur moshën për përgjegjësi penale dhe diktohet nevoja e caktimit të masës mjekësore ndaj tij, bazuar në përcaktimet edhe të nenit 46 të Kodit të Procedurës Penale.

5. Prokurori përkatës pranë Gjykatës së të Miturve ka detyrimin e paraqitjes në Gjykatë të kërkesës për caktim mase edukuese apo mjekësore për të miturit nën moshën e përgjegjësisë penale. Oficeri

i policisë gjyqësore i specializuar në çështjet e të miturve dhe/apo Njësia për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës, kur gjatë veprimtarisë së tyre konstatojnë raste për zbatimin e masave të tilla, i drejtohen me kërkesë prokurorit për vendosjen e tyre, duke përfshirë dhe detyrimet vijuese:

a) të shoqërojnë kërkesën me gjithë dokumentacionin e nevojshëm;

b) të marrë pjesë në gjykimin e shqyrtimit të kërkesës;
c) të marrë masat mbrojtëse për të miturin nëse këto janë të nevojshme sipas legjislacionit për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës dhe Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit si dhe, në bashkëpunim me mbrojtësin ose në mungesë të tij në bashkëpunim me të miturin dhe përfaqësuesin ligjor, të garantojë shërbimet juridike, psikologjike, sociale, mjekësore e çdo shërbim tjetër të nevojshëm sipas rastit dhe nevojave të të miturit përgjatë gjithë procesit.

6. Specialisti/Përfaqësuesi i Njesisë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve është personi mbështetës i të miturit dhe ndër të tjera, ka për detyrë:

a) të mbështesë të miturin emocionalisht;
b) të japë mbështetje gjatë gjithë procesit gjyqësor. Kjo ndihmë mund të përfshijë masa për minimizimin e pasojave negative të veprës penale, masa për të ndihmuar të miturin në veprimtarinë e përditshme dhe masa në raport me çështjet administrative që lidhen me rrethanat e rastit konkret;
c) të këshillojë nëse ndjekja e një terapie ose këshillimi profesional është i nevojshëm;
ç) të ruajë komunikimin me të afërmit, shokët dhe mbrojtësin e të miturit;
d) të informojë/aksesojë të miturin në shërbimet juridike, shëndetësore, psikologjike ose sociale;
dh) të informojë të miturin për pozitën e tij procedurale, rëndësinë e masës edukuese, kohëzgjatjen, formën, si dhe për rregullat procedurale të caktimit të saj;
e) të informojë të miturin për të drejtën për ankim ndaj vendimit gjyqësor.

7. Prindi, prindi birësues, kujdestari kanë të drejtën e paraqitjes së kërkesës në gjykatë për caktim apo zëvendësim mase edukuese apo mjekësore ndaj të miturit nën moshën e përgjegjësisë penale.

8. Në procedurën e caktimit apo zëvendësimit dhe shqyrtimit të kërkesës për masë edukuese apo mjekësore ndaj të miturit, pjesëmarrja dhe mbikëqyrja e prokurorit dhe Njesisë për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve është e detyrueshme dhe po ashtu është i detyrueshëm edhe bashkërendimi i veprimtarisë mes tyre.

Neni 120

Mosekzekutimi i vendimeve për masë edukuese apo mjekësore

Moszbatimi i detyrimeve të veçanta të caktuara nga gjykata në funksion të ekzekutimit të vendimeve për caktim mase edukuese apo mjekësore, nga ana e subjekteve të ngarkuara nga vendimi gjyqësor për ndjekjen e tyre, përbën vepër penale sipas parashikimit në pjesën e posaçme të këtij Kodi.

KREU III

DËNIMET PENALE NDAJ PERSONAVE JURIDIKË

Neni 121

Dënimet për personat juridikë

1. Në zbatimin e dënimeve të caktuara ndaj personave juridikë, mbahen parasysh, për aq sa janë të zbatueshme, të gjitha rregullat mbi caktimin e dënimeve të parashikuara në këtë Kod.

2. Gjykata mund të zbatojë dënimet kryesore të mëposhtme:

a) gjoba të përshtatshme me pasojën e ardhur;
b) mbarimin e personit juridik.

3. Kur shihet e arsyeshme dhe e dobishme për qëllim të efekteve të dënimit penal, gjykata cakton edhe një apo disa dënime plotësuese:

- a) pezullimin e veprimtarisë për një periudhë tërësore jo më shumë se pesë vjet;
- b) mbylljen e mjediseve të punës së kompanisë;
- c) ndalimin për të kryer në të ardhmen veprimtarinë nëpërmjet të cilës është kryer vepra penale;
- ç) ndalimin për të përfituar ndihmë nga shteti;
- d) ndalimin për të hyrë në marrëdhënie kontraktore me sektorin publik ose të përfitojë lehtësira fiskale;
- dh) kthimin e përfitimeve dhe ndihmave të marra nga shteti për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike, për një periudhë prej dhjetë vjetësh;
- e) caktimin e një mbikëqyrësi ligjor;
- ë) detyrimin e personit juridik që brenda tre muajve të marrë të gjitha masat organizative të kërkuara nga paragrafi i pestë i nenit 24 të këtij Kodi;
- f) detyrimin për publikimin e vendimit gjyqësor, si dënim plotësues.

4. Gjkata, në rastet që vlerëson me vend, mund të japë edhe një apo disa nga masat penale të parashikuara në nenin 70 të këtij Kodi, për aq sa ato përputhen me natyrën dhe veprën penale të kryer nga personi juridik.

5. Gjatë hetimeve paraprake, mbyllja e mjediseve të punës së kompanisë, bllokimi i aseteve materiale dhe financiare, pezullimi i veprimtarisë që përbën vepër penale, caktimi i një mbikëqyrësi ligjor, ndalimi i zhvillimit të promocionit apo publicitetit ose reklamimit të shërbimeve të kompanisë për një periudhë të caktuar, marrjen e masave të domosdoshme sipas paragrafit pesë të nenit 24 të këtij Kodi, mund të vendosen si masa të sigurimit nga ana e gjyqtarit të hetimeve paraprake.

6. Konfiskimi, si dënim plotësues i përcaktuar në nenin 77, paragrafi 6 të këtij Kodi, është i zbatueshëm nga gjykata për çdo rast që përmban kriteret e shënuara në atë dispozitë.

Neni 122

Bazat e caktimit të dënimit ndaj personit juridik

1. Për dënimet penale ndaj personit juridik, të ndryshme nga gjobat, gjykata përkrah rregullave të përgjithshme për mënyrën e caktimit të dënimit dhe bazat ku mbështetet ai të parashikuara në këtë Kod, ka parasysh edhe:

- a) nevojën për të parandaluar vazhdimin e veprimtarisë kriminale ose pasojat e saj;
- b) pasojat ekonomike dhe shoqërore;
- c) pasojat për punëtorët;
- ç) pozicionin në strukturën e personit juridik dhe organin përkatës që ka kryer shkeljen.

2. Gjkata, me qëllim që të përcaktojë llojin proporcional të dënimit penal të parashikuar në nenin 121 të këtij Kodi, ndaj personit juridik që ka kryer një vepër penale, vlerëson edhe:

- a) faktin nëse ka qenë ose jo përsëritës në kryerjen e veprave penale;
- b) nëse është përdorur si mjet nga autorët për të fshehur përgjegjësinë e tyre penale apo zhvendosur qëllimin e ligjshëm të formimit të personit juridik drejt veprimtarisë së paligjshme.

Neni 123

Dënimi me gjobë

1. Dënimi me gjobë konsiston në pagimin, në favor të shtetit, të një shume të hollash të përshtatshme me pasojën e ardhur, brenda kufijve të parashikuar në këtë Kod.

2. Personi juridik përgjegjës për kryerjen e një veprë penale mund të dënohet me gjobë sa pesëfishi i masës së gjobës së parashikuar në nenin 74 të këtij Kodi, me përjashtim të rasteve kur pjesa e posaçme e këtij Kodi parashikon ndryshe.

3. Shlyerja e dënimit me gjobë bëhet nga pasuritë e personit juridik të dënuar, sipas mënyrës dhe afateve që caktohen nga gjykata.

4. Gjkata në përcaktimin e vlerës së gjobës ndaj personit juridik, përtej konfiskimit të produkteve të veprës penale, merr parasysh përfitimin e marrë prej tij, dëmin e shkaktuar, vlerën e sendit apo shumën e përfituar në mënyrë të paligjshme. Këto kritere nuk përjashtojnë rregullat e përgjithshme të shënuara në këtë Kod për mënyrën e caktimit të dënimit penal.

5. Gjoka mund të paguhet me këste në një afat deri në pesë vjet nga dita kur vendimi penal bëhet i ekzekutueshëm, në rastet e mëposhtme:

- a) kur personi juridik rrezikon mbijetesën;
- b) për ruajtjen e vendeve ekzistuese të punës; ose,
- c) kur i shërben interesit të përgjithshëm.

6. Në rast pamundësie apo pengese në shlyerjen e dënimit me gjobë, gjykata, me kërkesë të prokurorit, vendos ekzekutimin e detyrueshëm të vendimit të dënimit. Nëse personi juridik nuk disponon fonde dhe pasuri për shlyerjen e dënimit me gjobë, gjykata mund ta zëvendësojë atë me dënimin e mbarimit të personit juridik.

Neni 124

Mbarimi i personit juridik

1. Mbarimi i personit juridik, për shkak të përgjegjësisë për kryerjen e veprës penale, jepet kur ekziston njëra nga shkaqet e mëposhtme:

- a) është themeluar me qëllim kryerjen e veprës penale;
- b) ka përdorur në një masë të rëndësishme fushën e veprimtarisë së tij për t'i shërbyer kryerjes së veprës penale;
- c) kanë ardhur pasoja të rënda nga kryerja e veprës penale.

2. Mbarimi i personit juridik, për shkak të përgjegjësisë për kryerjen e veprës penale, mund të jepet edhe në rastet e kryerjes së veprës penale më shumë se një herë dhe për rrethana të tjera rënduese sipas këtij Kodi.

3. Vendimi për mbarimin e personit juridik realizohet nëpërmjet procedurave për likuidimin e detyruar të tij nga organet kompetente, sipas ligjit. Pjesa e të ardhurave dhe e pasurive që, në përfundim të procedurës së likuidimit të detyruar të personit juridik, rezultojnë të jenë mjete apo produkte të veprës penale konfiskohen.

4. Mbarimi i personit juridik, shkakton humbjen e personalitetit juridik, mundësisë për të marrë pjesë në transaksione ligjore, ose të ndërmarrjes së ndonjë veprimtarie, qoftë edhe të ligjshme.

Neni 125

Pezullimi i veprimtarisë

1. Pezullimi i veprimtarisë së personit juridik, për shkak të përgjegjësisë për kryerjen e veprës penale, jepet nga gjykata për një kohë deri në pesë vjet, kur ajo është vendosur si masë sigurimi gjatë hetimeve paraprake.

2. Pezullimi i veprimtarisë së personit juridik jepet nga gjykata kur gjatë ushtrimit apo për shkak të këtyre veprimtarive është kryer vepra penale, ose kur çmohet se personi juridik i ka shpërdoruar ato.

Neni 126

Mbyllja e mjediseve të punës

Mbyllja e mjediseve të punës jepet nga gjykata, kur mjediset e punës së personit juridik janë të papërshtatshme dhe në shkelje të standardeve të parashikuara nga legjislacioni i posaçëm për ushtrimin e kësaj veprimtarie.

Neni 127

Ndalimi i ushtrimit të një apo më shumë veprimtarive

1. Ndalimi i ushtrimit, drejtpërdrejt ose jo, të një ose më shumë veprimtarive të personit juridik, mund të jepet nga gjykata për një kohë nga një deri në dhjetë vjet, kur gjatë ushtrimit apo për shkak të këtyre veprimtarive është kryer vepra penale, ose kur çmohet se personi juridik i ka shpërdoruar ato.

2. Ndalimi i përhershëm i ushtrimit drejtpërdrejt ose jo të një ose më shumë veprimtarive të personit juridik, jepet nga gjykata kur ato janë përdorur në kryerjen e një krimi, që ka sjellë pasoja të rënda dhe çmohet se mbajtja e tyre nuk pajtohet me natyrën e veprës penale të kryer.

Neni 128

Ndalimi për të përfituar ndihmë nga shteti

1. Ndalimi për të përfituar ndihmë nga shteti ose për të marrë pjesë drejtpërdrejt ose jo në transaksione dhe shpërndarje të fondeve publike, për të hyrë në marrëdhënie kontraktore dhe procedura të prokurimit të fondeve publike me institucione shtetërore, qendrore apo vendore, persona të tjerë juridikë publikë ose të kontrolluar nga ata ose për të përfituar lehtësira fiskale, jepet për një kohë prej dhjetë vjetësh, kur çmohet se ka efekt parandalues ose pajtohet me natyrën e veprës së kryer.

2. Detyrimi për kthimin e përfitimeve dhe ndihmave të marra nga shteti për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike jepet nga gjykata kur vlerëson që subjekti ka shpërdoruar ndihmat e marra, nuk është sjellë në mënyrë të arsyeshme me administrimin e tyre apo ka devijuar destinacionin e përdorimit të tyre.

Neni 129

Caktimi i një mbikëqyrësi ligjor

1. Caktimi i një mbikëqyrësi ligjor jepet nga gjykata për një kohë nga një deri në pesë vjet, kur çmohet se një masë e tillë ka efekt parandalues ose pajtohet me natyrën e veprës së kryer.

2. Përveç sa parashikohet në paragrafin e parë të këtij neni, caktimi i një mbikëqyrësi ligjor mund të jepet nëse:

- a) personi juridik ofron shërbime dhe kryen veprimtari në interes publik;
- b) për shkak të rrethanave ekonomike dhe shoqërore, që lidhen me llojin, përmasat dhe vendin ku zhvillohet veprimtaria e personit juridik, çmohet se zbatimi i dënimeve më të rënda të parashikuara të jepen ndaj personit juridik të parashikuara në nenin 121 të këtij Kodi sjell pasoja të rënda në punësim, në zhvillimin ekonomik e shoqëror dhe në mbrojtjen e mjedisit.

3. Gjykata përcakton mbikëqyrësin apo mbikëqyrësit ligjorë për t'u kujdesur për ruajtjen e të drejtave të punonjësve apo kreditorëve deri në afatin që çmohet e nevojshme prej saj.

4. Brenda kompetencave të përcaktuara nga gjykata, mbikëqyrësi kujdeset edhe për zbatimin dhe përmbushjen me sukses të modeleve të organizimit dhe kontrollit efektiv për parandalimin e veprës penale.

5. Mbikëqyrësi ligjor, të paktën një herë në katër muaj, i paraqet gjykatës një informacion të hollësishëm, me shkrim, për mënyrën e përmbushjes së detyrave dhe të kompetencave të tyre. Një kopje e informacionit i dërgohet edhe prokurorit.

6. Gjykata, me kërkesën e personave të interesuar apo të prokurorit, pas shqyrtimit të informacionit dhe shpjegimeve të mbikëqyrësit ligjor, mund të vendosë heqjen e masës së caktimit të një mbikëqyrësi ligjor ose zëvendësimin e tij me një dënim të ri.

Neni 130

Ndalimi për të kërkuar publikisht fonde dhe për të reklamuar veprimtarinë

1. Ndalimi i personit juridik për të kërkuar publikisht fonde, burime financiare dhe garanci, për t'iu drejtuar për këtë qëllim bankave, institucioneve financiare dhe tregut të kapitaleve, ose për të reklamuar veprimtarinë e tij, jepet nga gjykata për një kohë nga një deri në tre vjet, kur çmohet se ka efekt parandalues ose pajtohet me natyrën e veprës së kryer.

2. Në rastin e përgjegjësisë për kryerjen e një krimi që sipas këtij Kodi parashikohet një dënim me burgim mbi shtatë vjet ose burgim i përjetshëm, dënimi jepet për një afat jo më pak se dy vjet.

Neni 131

Detyrimi për publikimin e vendimit gjyqësor

1. Publikimi i vendimit gjyqësor ose i njoftimit rreth përmbajtjes së tij, nëpërmjet shtypit të shkruar, llojeve të tjera të organeve të informimit publik, shpalljeve në vende të caktuara dhe mënyrave të tjera të informimit urdhërohet nga gjykata, kur çmohet se njohja e tij publikisht ka interes për personat fizikë dhe juridikë.

2. Publikimi i pjesshëm ose tërësor i vendimit gjyqësor, mënyrat, organet e shtypit, ditët dhe kohëzgjatja e publikimit caktohen nga gjykata. Shpenzimet e publikimit të vendimit gjyqësor janë në ngarkim të personit juridik të dënuar.

3. Organet e shtypit dhe të radiotelevizionit janë të detyruara të bëjnë publikimin e vendimit gjyqësor të dërguar nga gjykata.

4. Publikimi i vendimit gjyqësor nuk bëhet kur cenohet jeta private e viktimave të veprës penale dhe e personave të tjerë, përveç rasteve kur ata japin pëlqimin, kur preket morali shoqëror ose kur rrezikohet përhapja e sekretit shtetëror.

Kriteret e caktimit dhe pagimit të gjobës

1. Gjykata në përcaktimin e vlerës së gjobës ndaj personit juridik, përtej konfiskimit të të ardhurave nga vepra penale, vlerëson përfitimin e marrë prej saj, dëmin e shkaktuar, vlerën e sendit apo shumën e përfituar në mënyrë të paligjshme. Këto kritere nuk përjashtojnë rregullat e përgjithshme të shënuara në këtë Kod për mënyrën e caktimit të dënimit penal.

2. Për personat juridikë, masa e gjobës që mund të caktohet ndaj tyre është sa pesëfishi i parashikuar në nenin 74 të këtij Kodi, përveç kur pjesa e posaçme e Kodit Penal ka parashikuar dënime të ndryshme me gjobë.

3. Mënyra e pagimit të gjobës me këste ndaj personit juridik në një afat deri në pesë vjet nga dita kur vendimi penal bëhet i ekzekutueshëm, është e lejuar kur:

- a) rrezikon mbijetesën e personit juridik;
- b) ruajtjen e vendeve ekzistuese të punës;
- c) kur i shërben interesit të përgjithshëm.

Përjashtimi i personave juridikë nga përgjegjësia penale

1. Personat juridikë, të padënuar më parë, në rastet kur vepra penale është kryer nga përfaqësuesit e tyre, shkarkohen nga përgjegjësia nëse plotësojnë bashkërisht kushtet e mëposhtme:

- a) kallëzimin e veprës penale tek autoritetet përpara se sa këto të marrin dijeni për të;
- b) bashkëpunojnë në çdo fazë të hetimit paraprak të çështjes duke paraqitur prova të cilat janë të reja dhe vendimtare për të qartësuar përgjegjësinë penale që rrjedh prej fakteve;
- c) zëvendësojnë apo pakësojnë dëmin e shkaktuar nga vepra penale në çdo fazë të procedimit, por përpara se sa të fillojë shqyrtimi gjyqësor i provave;
- ç) të vendosë, përpara se sa të fillojë shqyrtimi gjyqësor i provave, masa efektive për të parandaluar dhe zbuluar vepra penale që mund të kryen në të ardhmen me mjetet apo nën hijen e personit juridik.

2. Rregullat dhe kriteret e parashikuara në këtë Kod rreth përjashtimit nga dënimi penal të personit fizik, për aq sa nuk bien ndesh, janë të zbatueshme edhe për personin juridik.

Ekzekutimi i dënimit për personat juridikë

1. Ekzekutimi i dënimeve penale ndaj personit juridik, për aq sa janë të zbatueshme, ndjek rregullat e përcaktuara në ligjin për ekzekutimin e dënimeve penale.

2. Të gjitha entet rregullatore apo kontrolluese që veprojnë në fushat përkatëse të veprimtarisë së personit juridik në varësi të llojit të dënimit penal që duhet ekzekutuar, marrin masat përkatëse për të zbatuar vendimin e dënimit në përputhje me urdhrin e ekzekutimit të lëshuar nga prokurori.

SEKSIONI I INDIVIDUALIZIMI I DËNIMIT PENAL

Neni 135

Rregulla të përgjithshme për caktimin e dënimit

1. Gjykata cakton dënimin duke respektuar dispozitat e pjesës së përgjithshme të këtij Kodi dhe kufijtë e dënimeve të parashikuara në ligj për veprën penale.
2. Në mënyrë të përgjithshme, në caktimin e dënimit, gjykata merr parasysh rrezikshmërinë e veprës penale, të autorit të saj, shkallën e fajit, si dhe përcakton qartë efektin e rrethanave lehtësuese dhe rënduese në mënyrën e parashikuar në dispozitat më poshtë.
3. Gjykata, në rastin në shqyrtim, identifikon qëllimin parësor mbi të cilin mbështet arsyet kryesore të caktimit të dënimit penal, pikë së pari rrezikshmërinë bazë që përmban vepra penale e kryer dhe, me pas elementet e tjera të saj.
4. Kur vepra penale ka mbetur në tentativë, dënimi penal caktohet në varësi të rëndësisë së veprës penale, afërsisë apo mundësisë së ardhjes së pasojës dhe zbatohen lehtësirat e përcaktuara në dispozitat e këtij Kodi mbi tentativën. Rregullat e përcaktuara në këtë Kod që lidhen me përgjegjësinë e bashkëpunëtorëve janë të zbatueshme edhe në rastin kur vepra ka mbetur në tentativë.

Neni 136

Ndikimi i rrethanave për efekt të caktimit të dënimit

1. Rrethanat lehtësuese apo rënduese, që përbëjnë shkak të natyrës personale, mund të lehtësojnë apo rëndojnë përgjegjësinë e personave që i përmbushin këto rrethana.
2. Gjykata, në rastet kur vepra penale është kryer në bashkëpunim, nuk mund të përdorë si rrethana për lehtësimin apo rëndimin e dënimit për bashkëpunëtorët e tjerë, shkaqet që lidhen ekskluzivisht me një person.
3. Kur nuk gjenden rrethana lehtësuese apo rënduese, dënimi për veprën penale të kryer do të jepet ashtu siç vlerësohet e përshtatshme nga gjykata, në vlerësim të rëndësisë së saj, të rrethanave konkrete të kryerjes së veprës, të pasojave të ardhura dhe elementeve që lidhen me personin që e ka kryer atë.
4. Kur rrethanat lehtësuese dhe ato rënduese konkurrojnë me njëra-tjetrën do të vlerësohen dhe kompensohen në mënyrë racionale për të individualizuar dënimin bazuar në vlerën e tyre në raport me rëndësinë e veprës së kryer. Në rastin e përparësisë së ndonjëres prej tyre përkundrejt tjetrës gjykata zbaton rregullat e efektit përkatës të përcaktuar në këtë ligj.

Neni 137

Rrethanat lehtësuese

1. Lehtësojnë dënimin rrethanat që vijnë:
 - a) kur vepra është kryer nën ndikimin e tronditjes psikike të shkaktuar nga provokimi ose veprime të padrejta të viktimës apo të ndonjë personi tjetër të lidhur me të;
 - b) kur vepra është kryer nën ndikimin e veprimeve apo të udhëzimeve të padrejta të eprorit;

c) kur personi që ka kryer veprën tregon pendim të thellë shfaqur me ndryshimin e singertë të sjelljes ndaj viktimës, ndaj veprës që ka kryer, reflekton pozitivisht në mënyrë të besueshme, kontribuon në zbulimin e së vërtetës dhe veprime të tjera që të japin besim se autori nuk do të kryejë më vepër penale;

ç) kur personi ka zëvendësuar dëmin, material dhe/apo moral, të shkaktuar nga vepra penale ose ka ndihmuar aktivisht për të zhdukur ose pakësuar pasojat e veprës penale;

d) kur personi paraqitet në organet kompetente pas kryerjes së veprës penale dhe bashkëpunon për zbulimin e rrethanave të kryerjes së veprës;

dh) kur marrëdhëniet ndërmjet personit që ka kryer veprën penale dhe viktimës janë normalizuar;

e) kur bashkë me personin është dënuar edhe personi juridik;

ë) kur, në varësi nga vepra penale, autori ka publikuar me shpenzimet e veta, ndjesën e tij për cenimin e bërë ndaj figurës, personalitetit, reputacionit apo jetës familjare të viktimës;

f) kur autori i veprës penale paraqet zhvillim të metë mendor, por jo në gjendje papërgjegjshmërie ndaj veprës penale.

2. Lidhur me rrethanat lehtësuese të parashikuara nga shkronjat “ç” dhe “dh” të këtij neni, palët, nën autoritetin e prokurorit, përcaktojnë kushtet thelbësore që përmban zëvendësimi i dëmit apo normalizimi i marrëdhënieve me qëllim sigurimin e marrëveshjes së drejtë e të vullnetshme.

3. Përveç rrethanës së parashikuar në shkronjën “e” të këtij neni, të gjitha të tjerat duhet të jenë të pranishme që në fazën e hetimeve paraprake.

4. Në çështjet që lidhen me dhunën në familje apo vepra penale në dëm të të miturve, rrethanat lehtësuese zbatohen nën kushtin e parashikimeve konkrete që dispozitat e pjesës së posaçme të këtij Kodi kanë rregulluar trajtimin tërësor të tyre.

5. Për qëllim të caktimit të dënimit ndaj personit juridik, rrethanat që lehtësojnë dënimin të shënuara në paragrafin e parë të këtij neni janë të zbatueshme për aq sa përshtaten me natyrën e subjektit dhe rregullat e tjera që duhet të ndiqen sipas parashikimeve të këtij Kodi.

Neni 138

Zbatimi i praktikës gjyqësore

1. Gjykata, pavarësisht nga rrethanat lehtësuese të përmendura në nenin 137, mund të marrë në konsideratë edhe rrethanat të tjera për sa ky Kod ka parashikuar në dispozita të tjera ose, nëse praktikatat gjyqësore i kanë pranuar si të tilla që justifikojnë lehtësimin e dënimit.

2. Pjesa e posaçme e këtij Kodi, apo ligje penale jashtë tij, për aq sa lidhen me objektin e rregullimit të tyre, mund të përmbajnë rrethana të tjera lehtësuese që merren parasysh nga gjykata në caktimin e dënimit.

Neni 139

Ndikimi i rrethanave lehtësuese në caktimin e dënimit

1. Nëse gjykata vëren praninë e dy rrethanave lehtësuese dhe të asnjë rrethane rënduese, jep një dënim jo më të lartë se një e dyta e dënimit që parashikon dispozita përkatëse. Ky rregull nuk zbatohet në rastet kur vepra penale parashikon dënim në maksimum mbi pesëmbëdhjetë vjet burgim.

2. Nëse gjykata vëren praninë e një rrethane lehtësuese dhe, kur vepra penale është kryer nga pakujdesia apo është kundërvajtje penale, atëherë zbatohet rregulli i paragrafit më lart.

3. Kur autori i veprës penale është një i ri prej moshës 18 deri në 21 vjeç, prania e tre apo më shumë rrethanave lehtësuese dhe asnjë rënduese, mund të lejojë gjykatën për të trajtuar të dënuarin si të mitur. Ky rregull nuk zbatohet për veprat penale që, sipas dispozitës së posaçme, dënohen në maksimum mbi dhjetë vjet burgim.

4. Në rastet kur është e pranishme rrethana e parashikuar nga shkronja “f” e nenit 137.1, pasi vlerëson të gjitha rrethanat për caktimin e dënimit, në varësi nga shkalla e zhvillimit të metë të personit, gjykata lehtëson dënimin deri në një të katërtën e tij.

5. Rrethana lehtësuese, e parashikuar në shkronjën “dh” të paragrafit të parë të nenit 137, lehtëson dënimin e një personi që ka kryer një vepër penale ndaj fëmijëve apo një vepër penale të dhunës në familje nëse dispozita përkatëse e pjesës së posaçme të këtij Kodi e lejon një gjë të tillë, apo ajo rregullon mënyrën e procedimit nëse vepra penale ndiqet mbi ankimin e viktimës. Në të kundërt, rrethana lehtësuese sipas shkronjës “dh” nuk ka efekt.

Neni 140

Rrethanat rënduese

1. Rrethanat që rëndojnë dënimin, përveç se kur përbëjnë elementet e veprës, të ndonjë vepre tjetër penale ose, rrethana të cilësuar të saj të parashikuara në pjesën e posaçme të këtij Kodi, janë:

a) kryerja e veprës i shtyrë nga motive që shoqërojnë dashjen e personit në kryerjen e atyre veprave penale që në përmbajtjen e tyre nuk kanë rrethanë cilësuese kryerjen e veprës mbi bazën e një motivi;

b) kryerja e veprës për të vënë para përgjegjësisë ose për të fshehur përgjegjësinë penale të një tjetri apo, për të shmangur dënimin për një vepër penale tjetër ose, për të realizuar, ose për të siguruar për vete a për të tretët fitime pasurore, ose çdo lloj përfitimi tjetër material;

c) kur autori i veprës penale, në mënyrë të vullnetshme dhe çnjerëzore e ka bërë viktimën të lëngojë duke i shkaktuar asaj vuajtje dhe dëmtime të panevojshme për arritjen e qëllimit të kryerjes së veprës;

ç) kryerja e një krimi pas dhënies së një dënimi për një krim të kryer më parë. Për qëllim të kësaj dispozite një dënim i mëparshëm i shuar ose që duhej shuar për shkak rehabilitimi apo parashkrimi të ekzekutimit të tij, nuk përbën rrethanë rënduese;

d) kryerja e veprës penale pas vendosjes së personit nën mbikëqyrje elektronike;

dh) kryerja e ve

h) kur kryerja e veprës penale në bashkëpunim, përveçse kur parashikohet që vepra penale është kryer nga një bashkëpunim i veçantë i cili dënohet më vete nga pjesa e posaçme e këtij Kodi;

i) kryerja e veprës penale më shumë se një herë. Do të quhet vepër e kryer më shumë se një herë ajo vepër e dytë, e cila është e njëjtë me të parën ose hyn në të njëjtën kategori objekti të mbrojtur nga ligji penal;

j) kur vepra është kryer duke përdorur armë, municione luftarake, lëndë plasëse, djegëse, helmuese dhe radioaktive;

k) kur vepra është kryer e shtyrë nga motive që kanë të bëjnë me gjininë, racën, ngjyrën, etninë, gjuhën, ksenofobinë, identitetin gjinor, orientimin seksual, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen shëndetësore, predispozicione gjenetike ose aftësinë e kufizuar apo çdo motiv tjetër i papranueshëm i pranuar gjerësisht si i tillë edhe nga ky Kod;

l) kur vepra penale kryhet me paramendim nëpërmjet fshehjes së abuzimit me epërsinë, ose përfitimit të përparësisë nga rrethana të vendit, kohës ose ndihmës prej personave të tjerë, të cilat shkaktojnë dobësimin e mbrojtjes së viktimës apo të lehtësojnë mosndëshkimin e personit;

ll) kur personi kryhen veprën penale duke përfutur nga gjendja e nevojës së viktimës;

m) kur vepra penale është kryer me paramendim për të fituar shpërbtim, përfitim të çfarëdollojshëm apo premtim të tillë;

n) kur personi shfrytëzon statusin e tij publik për të kryer veprën penale;

nj) kryerja e veprës penale në mënyrë të hapur duke sfiduar rendin juridik e publik, nevojën për siguri të qytetarëve dhe bindjen ndaj sistemit të normave juridike;

o) në rastin kur bashkohen të paktën dy cilësitë e bashkëpunëtorit si ekzekutor, organizator dhe nxitës, në të njëjtin person.

2. Për qëllim të ligjit penal, me motiv përmendur në shkronjën “a” të paragrafit të parë të këtij neni do të kuptohet çdo shtysë e brendshme e deformuar në padobishmëri shoqërore që formon arsyen përse autori kërkon të arrijë qëllimin për kryerjen e veprës penale dhe, përmbahet e shprehur në xhelozinë, zilinë, smirën, hakmarrjen, gjakmarrjen, kotësinë, lakminë, përtacinë, epshin, makutërinë apo krenarinë.

3. Për efekt të caktimit të dënimit për person

4. Në rastin e pranisë së rrethanës rënduese që lidhet me kryerjen e një krimi për të cilin personi është dënuar më parë, gjykata përpos dënimit të personit, rrit dënimin edhe me deri një të tetën e dënimit të ri për shkak të përsëritjes së përgjithshme.

5. Në rastin e pranisë së rrethanës rënduese që lidhet me kryerjen e një krimi të kryer me dashje të të njëjtit lloj ose natyrë për të cilin personi është dënuar më parë, gjykata rrit dënimin e caktuar me një të katërtën për shkak të përsëritjes së posaçme.

6. Në veprat penale të kryera nga pakujdesia rregullat e paragrafëve më sipër nuk zbatohen.

7. Për qëllim të kësaj dispozite një dënim i mëparshëm i shuar ose që duhej shuar për shkak rehabilitimi apo parashkrimi të ekzekutimit të tij, nuk përbën rrethanë rënduese.

Neni 142

Dënimi me burgim për të miturit

1. Për të miturit, që në kohën e kryerjes së veprës penale nuk kanë mbushur moshën 18 vjeç, dënimi me burgim vendoset në përputhje me rregullimet e Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit.

2. Kur i mituri ka kryer dy apo më shumë vepra penale, zbatohen urdhërimet e këtij Kodi mbi bashkimin e dënimeve në njërën prej mënyrave të caktuara në nenet 150, 151 dhe 153 të këtij Kodi, por asnjëherë më shumë sesa njëzet e pesë vjet burgim.

3. Personat deri në 21 vjeç në rastet kur plotësojnë kriteret e përcaktuara në dispozitat e këtij ligji, barazohen me të miturit deri në 18 vjeç.

Neni 143

Përjashtimi i të miturit nga dënimi

1. Në rastin kur, për çfarëdolloj shkak është e pamundur shmangia e të miturit nga procedimi penal, gjykata, nisur nga rrezikshmëria e pakët e veprës penale, nga rrethanat konkrete të kryerjes së saj, nga sjellja e mëparshme e të miturit, mënyra e rritjes dhe edukimit, problemeve të shfaqura përgjatë rritjes në familjen e tij, nga nevoja e tij për të ndjekur procesin edukativ, mësimor apo shoqëror të domosdoshëm, jetës së bashku me vëllezër e motra apo arsyet e tjera të përmendura në Kodin e Drejtësisë Penale për të Miturit, mund ta përjashtojë atë nga dënimi.

2. Në këto raste, nëse masat e tjera alternative të par

2. Edhe personi që është duke vuajtur dënimin penal për kryerjen e njëres prej krimeve të parashikuara në paragrafin e parë të këtij neni, mund të përfitojë uljen e dënimit apo shuarjen e tij nëse, gjatë kohës së vuajtjes së dënimit penal jep kontribut thelbësor në hetimin e rasteve të tjera të kryerjes së krimeve të tilla.

3. Viktima e krimeve që lidhen me trafikimin e personit, përjashtohet nga fillimi i procedimit penal ose dënimi për kryerjen e krimeve gjatë periudhës së trafikimit kur shkaqet që e kanë detyruar t'i kryejë veprimet apo mosveprimet e kundërligjshme janë të lidhura ngushtësisht me pozicionin e saj si viktimë e trafikimit dhe nën ndikimin e tij. Kur është rasti, prokurori kërkon në gjykatën e seancës paraprake pushimin e procedimit duke parashtruar hollësisht të gjitha shkaqet që e kanë çuar viktimën në kryerjen e veprimeve në kundërshtim me ligjin.

4. Personi që ka kryer njërën nga veprat penale që ka lidhje me trafikun e narkotikëve, armëve apo municioneve, trafikimin e personave ose për vepra penale të kryera nga strukturat e bashkëpunimit të posaçëm, që bashkëpunon dhe ndihmon organet e ndjekjes penale në luftën kundër tyre ose, sipas rastit, në zbulimin e personave të tjerë, që kryejnë krime të tilla, nuk mund të dënohet më tepër se gjysma e dënimit të parashikuar për veprën e kryer prej tij. Në raste të veçanta, ky person mund të përjashtohet nga dënimi kur konkurrojnë edhe rrethana lehtësuese në favor të tij dhe bashkëpunon në çdo fazë të procedimit duke paraqitur të dhëna të cilat janë të reja dhe vendimtare për të qartësuar përgjegjësinë penale që rrjedh prej fakteve.

5. Paragrafi i parë dhe i katërt i këtij neni janë të zbatueshëm edhe ndaj bashkëpunëtorit, nëse ai, me vullnetin e tij të plotë, përpara se sa vepra penale të kryhet apo të tentohet thelbësisht të kryhet, pavarësisht rolit të dhënë deri në atë çast, pavarësisht nëse vepra është kryer nga të tjerë apo ka mbetur në tentativë, bën veprime serioze për të shmangur kryerjen e saj edhe duke kallëzuar në organet e rendit publik.

Neni 145

Ulja e dënimit nën kufijtë e parashikuar nga ligji

1. Gjykata, në rastet kur vepra penale e kryer nga i pandehuri dënohet në minimumin e saj jo më shumë se sa pesë vjet burgim, kur çmon që ajo është kryer në rrethana rastësore dhe, autori i saj gjendet i

shtetit, duke llogaritur një ditë burgim me gjashtë mijë lekë. Gjykata shpall vendimin e pazëvendësuar dhe cakton afatin dhjetë ditor si kufi brenda të cilit i dënuari duhet të paguajë shumën e gjobës që konverton kohën e dënimit me burgim. Pagesa e të hollave në favor të shtetit bëhet pas dhënies së vendimit.

2. Ky zëvendësim nuk mund të vendoset pa dëgjuar viktimën, nëse ka, dhe prokurorin.

3. Kjo dispozitë nuk zbatohet në rastet e veprave penale të kryera nga nëpunësit publikë, veprat penale të korrupsionit, veprat penale kundër drejtësisë, atyre të trafikimit të çdolloji, kundër të miturve apo dhunës në familje.

Neni 147

Pranimi i pagimit të gjobës

1. Për kundërvajtjet penale për të cilat, veç gjobës, parashikohet njëkohësisht dënimi me burgim, gjykata, me kërkesën e autorit të kundërvajtjes penale pranon që ai të paguajë aty për aty një shumë të hollash në favor të buxhetit të shtetit, e barabartë me gjysmën e maksimumit të gjobës së parashikuar për kundërvajtjet penale në pjesën e përgjithshme të këtij Kodi.

2. Kërkesa mund të paraqitet në çdo fazë të gjykimit deri përpara dhënies së vendimit përfundimtar të shkallës së parë.

Neni 148

Llogaritja e paraburgimit

Koha e paraburgimit ose e arrestit në shtëpi, llogaritet në dënimin me burgim ose me gjobë, si dhe në detyrimin për kryerjen e një pune në interes publik, si më poshtë:

- a) një ditë paraburgim baras me një ditë burgim;
- b) një ditë paraburgim baras me shtatë mijë lekë gjobë;
- c) një ditë paraburgim baras me njëzet orë pune në interes publik;
- ç) një ditë arrest shtëpie është e barabartë me një ditë burgim;
- d) një ditë arrest shtëpie është e barabartë me tre mijë lekë gjobë;
- dh) një ditë arrest shtëpie është e barabartë me pesëmbëdhjetë orë pune në interes publik.

SEKSIONI II

DËNIMI PËR DISA VEPRA PENALE

Neni 149

Konkurrimi i normave penale

1. Veprimet që mund të cilësohen juridikisht sipas dy ose më shumë dispozitave të këtij Kodi vlerësohen si vepra penale më vete nëse kanë prekur apo rrezikuar të prekin objekte të ndryshme normash të mbrojtura nga ligji penal.

</

3. Norma penale më e rëndë ose përfundimtare do të përthithë normat e tjera të prekura përgjatë realizimit të veprës penale më të rëndë kur, janë parashikuar si veprime ose mosveprime të kundërligjshme dhe përfshihen në natyrën e normës më të rëndë.

4. Norma ndihmëse do të zbatohet vetëm në mungesë të asaj kryesore, si në rastet kur zëvendësimi është i përmendur shprehimisht në normë, ashtu dhe kur është i nënkuptuar.

5. Në mungesë të kriterëve të mësipërme, norma penale që parashikon dënim më të rëndë do të përjashtojë ato që parashikojnë dënime më të lehta për faktin që përbën vepër penale.

6. Pjesa e posaçme e këtij Kodi nuk përmban rrethana cilësuese që lidhen me përsëritjen apo kryerjen e veprës penale më shumë se një herë, ndaj do të zbatohet vepra penale konkrete aq herë sa është kryer ajo në varësi të numrit të viktimave prej saj, përveç rastit të paragrafit të parë të nenit 152 të këtij Kodi.

Neni 150

Caktimi i dënimeve për një veprim

1. Kur veprimi ose mosveprimi përmban elementet e disa veprave penale, me një veprim të vetëm janë kryer dy a më shumë vepra penale apo kur, njëra vepër penale ka shërbyer për të kryer tjetrën pazgjidhshmërisht, gjykata më parë cakton dënimin për çdo vepër penale dhe, në përfundim jep një dënim të vetëm që përbëhet:

a) nga dënimi më i rëndë që ka caktuar për njërën nga veprat penale, por jo nëse njëra prej tyre dënohet në maksimum deri në dhjetë vjet burgim;

b) ose dënimin më të rëndë të shtuar kur njëra prej tyre dënohet mbi dhjetë vjet burgim.

2. Në rastin kur me një veprim janë kryer tre apo më shumë vepra penale dënimi i bashkuar nuk mund të jetë më i ulët sesa bashkimi aritmetik i dy masave më të larta të dënimeve të dhëna, pavarësisht kufirit më të lartë të burgimit të parashikuar në nenin 72 të këtij Kodi, por asnjëherë më shumë sesa dyzet vjet burgim.

3. Gjukata në vendimin përfundimtar jep një ose më shumë

4. Në rastin kur janë kryer tre apo më shumë vepra penale dënimi i dhënë nuk mund të jetë më i ulët sesa bashkimi aritmetik i dy masave më të larta të dënimeve të dhëna, pavarësisht kufirit më të lartë të burgimit të parashikuar në nenin 72 të këtij Kodi, por gjithmonë jo më shumë sesa 40 vjet burgim.

5. Gjykata në vendimin përfundimtar jep një ose më shumë nga dënimet plotësuese të dhëna më vete për çdo vepër të veçantë.

Neni 152

Krimi vazhdues

1. Kushdo që me veprim ose mosveprim, në përmbushje të të njëjtit mendim kriminal, kryen të njëjtin krim që tipikisht arrihet të kryet vetëm në këtë mënyrë, me të njëjtat veprime kriminale apo të ngjashme, ndaj të njëjtit objekt të dëmtuar, vlerësohet se po kryen një krim vazhdues dhe, do të dënohet vetëm një herë për veprimet e konsideruara si një të vetme, në bazë të pasojës më të rëndë të ardhur. Në këtë rast gjykata, në varësi të veprimeve të dënueshme të kryera nga autori, shton dënimin deri në trefishin e dënimit të caktuar, por jo më shumë se sa dyfishi i maksimales së dënimit që parashikohet për krimin në dispozitën penale përkatëse.

2. Në veprat penale kundër pasurisë dënimi do të marrë parasysh të gjithë dëmin e ardhur.

3. Rregulli i paragrafit të parë nuk zbatohet për veprat penale kundër nderit e dinjitetit, atyre që lidhen me lirinë seksuale, dhunën në familje apo kur viktimja janë të miturit.

Neni 153

Bashkimi i dënimeve

1. Kur i dënuari, para vuajtjes së plotë të dënimit, dënohet për një vepër penale të kryer para dhënies së vendimit të parë, zbatohen të njëjtat rregulla të dispozitave përkatëse për caktimin e dëmit kur janë kryer disa vepra penale. Në varësi të llojit të konkurrencës të tyre, pjesa e vuajtur e dënimit llogaritet në dënimin e ri në njërin nga mënyrat e përcaktuara në nenet 150 dhe 151 të këtij Kodi.

2. Kur i dënuari, pas dhënies së vendimit, por para vuajtjes së plotë të dënimit, kryen një vepër penale të re, gj

3. Në rastin kur gjykata cakton dënimin me burgim ndaj të dënuarit që ka kryer një vepër penale të rëndë, kur vlerëson të dobishme, mund të vendosë edhe caktimin e një periudhe sigurie, gjatë së cilës nuk lejohet zbatimi i liritimit para kohe me kusht, sidomos kur është e pranishme njëra nga këto rrethana:

a) kur autori i veprës penale, në mënyrë të vullnetshme dhe çnjerëzore e ka bërë të lëngojë viktimën duke i shkaktuar asaj vuajtje dhe dëmtime të panevojshme për arritjen e qëllimit të kryerjes së veprës;

b) kur vepra është kryer kundër fëmijëve, grave shtatzëna ose personave që, për shkaqe të ndryshme, nuk mund të mbrohen;

c) kur kryerja e veprës penale është shtyrë nga motive që kanë të bëjnë me gjininë, racën, fenë, kombësinë, gjuhën, bindjet politike, fetare ose sociale;

ç) kur vepra është kryer duke përfitur nga marrëdhëniet familjare ose të bashkëjetesës.

4. Periudha e sigurisë mund të shtrihet për afatin kohor nga tre të katërtat e dënimit të dhënë nga gjykata deri në kohëzgjatjen e plotë të dënimit penal.

5. I dënuari lejohet të bëjë ankim edhe vetëm ndaj urdhërimit të gjykatës lidhur me periudhën e sigurisë të caktuar prej saj.

KREU VI

ZËVENDËSIMI DHE ALTERNATIVAT E DËNIMIT ME BURGIM

SEKSIONI I

ALTERNATIVAT E DËNIMIT DHE ZËVENDËSIMI I TIJ

Neni 155

Zëvendësimi i dënimit të shkurtër me burgim me një lloj tjetër dënimi

1. Gjkata kur çmon të caktojë në vendimin përfundimtar dënim me burgim deri në tre vjet, mund ta zëvendësojë at

2. Nëse gjykata vlerëson se i dënuari nuk do të respektojë detyrimet që rrjedhin nga zëvendësimi i dënimit me burgim me kohëzgjatje të shkurtër në një lloj tjetër dënimi, apo bie ndesh me nevojën e sigurisë publike, nuk e zëvendëson atë.

Neni 157

Kushtet e zëvendësimit të burgimit të shkurtër me një lloj tjetër dënimi

1. Personat që janë dënuar për disa vepra penale, edhe nëse prej bashkimit të dënimeve, rezultojnë të dënuar deri në dy vjet, apo ata që kanë kryer vepër penale brenda periudhës pesëvjeçare nga dënimi i mëparshëm, nuk përfitojnë nga mundësia e zëvendësimit të dënimit të shkurtër me një lloj tjetër dënimi.

2. Personat që janë dënuar për vepra penale të shoqëruara me përdorimin e dhunës fizike a psikike, krime seksuale kundër të miturve, apo për dhunë në familje, apo në bashkëpunim në forma të posaçme në organizata, grupe të strukturuar kriminale apo banda, apo korrupsionit të të gjitha llojeve, apo për vepra penale kundër sistemit të drejtësisë dhe rendit publik, apo krime financiare dhe në fushën e taksave, tatimeve dhe shoqërive tregtare, nuk mund të përfitojnë nga mundësia e zëvendësimit të dënimit të shkurtër me burgim me një lloj tjetër dënimi.

3. Gjykata mund të vendosë të refuzojë zëvendësimin e dënimit të një të dënuari me burgim edhe për vepra të tjera penale nga ato të parashikuara në paragrafin e mësipërm, kur ka shkaqe të bazuara lidhur me parandalimin e posaçëm të dala edhe përgjatë fazës së ekzekutimit të vendimit.

Neni 158

Zëvendësimi i dënimit me burgim për personat e rinj

1. Gjykata, kur me dhënien e vendimit të dënimit, vlerëson të caktojë një dënim me burgim deri në tre vjet, për personat e rinj deri në 21 vjeç, mund ta zëvendësojë burgimin me lloje të tjera dënimi zëvendësues, si puna në interes publik e konvertuar me ditët e burgimit ose qëndrimi në burgim vetëm në fundjavë deri në përfundimin e periudhës së parashikuar të dënimit me burg

f) qortim gjyqësor.

Neni 160

Liria e kontrolluar

1. Liria e kontrolluar konsiston në zbatimin e vullnetshëm të këtyre detyrimeve kryesore prej të dënuarit:

a) për të mos u larguar nga vendbanimi ose vendqëndrimi i tij, përveç rasteve kur është autorizuar paraprakisht nga mbikëqyrja ligjore për arsye studimi, pune, kualifikimi ose aftësimi profesional, apo për nevojën për trajtim ose arsye shëndeti, apo nevoja familjare;

b) për t'u larguar ose për të mos qëndruar në një njësi administrative të caktuar për një periudhë kohore të përcaktuar nga gjykata;

c) për t'u paraqitur një herë në ditë pranë policisë gjyqësore në orën e caktuar. Organet mbikëqyrëse mbajnë parasysh oraret dhe arsyet e studimit, punësimit, apo ato shëndetësore;

ç) për të mos mbajtur asnjë lloj arme zjarri apo të ftohtë, municion, eksploziv;

d) të respektojë ndalimin për të drejtuar mjete kur është pezulluar leja e drejtimit të mjetit;

dh) të respektojë ndalimin për të dalë jashtë shtetit;

e) të respektojë detyrimin për të njoftuar policinë gjyqësore për ndryshimin e adresave dhe arsyeve kur të lëvizë;

ë) të paraqitet pranë shërbimit të provës për t'u këshilluar lidhur me riintegrimin e tij në shoqëri dhe çdo detyrim tjetër të vendosur nga gjykata.

2. Në varësi të llojit të veprës penale të kryer, cilësive personale të të pandehurit dhe efektit që do të sjellë zbatimi i detyrimeve të parashikuara në paragrafin e parë të këtij neni për riintegrimin e tij në shoqëri, gjykata vendos ndaj tij

6. Si rregull, gjykata do të japë dënimin në gjysmëliri, vetëm nëse vlerëson që alternativat e tjera të dënimit janë të papërshtatshme.

7. Caktimi i dënimit në gjysmëliri mund të jepet edhe ndaj të dënuarve që kanë pa shlyer deri në dy vjet burgim, pavarësisht masës së dënimit kryesor që ata kanë marrë në çastin e dënimit të tyre. Në këtë rast, dispozitat që lidhen me lirimin para kohe me kusht kanë efekt për atë sa janë të zbatueshme edhe lidhur me gjysmëlinën. Kriteret e parashikuara në nenet 156 dhe 157 të këtij Kodi janë detyruese.

8. Mënyra e ekzekutimit të vendimit gjyqësor të dhënë në gjysmëliri dhe mbikëqyrjes së tij, përcaktohet nga ligji për ekzekutimin e vendimeve penale.

Neni 162

Qëndrimi në shtëpi

1. Për dënimet me burgim deri në tre vjet, ose kur pjesa e mbetur e dënimit, sipas një vendimi për një periudhë më të gjatë burgimi, është tre vjet, gjykata mund të vendosë vuajtjen e dënimit të dhënë me qëndrimin në shtëpi të të dënuarit apo në një qendër të kujdesit shëndetësor të ngarkuar për trajtimin e masave mjekësore apo rehabilituese, kur ekzistojnë rrethanat e mëposhtme:

- a) për gratë shtatzëna ose nënat me fëmijë, nën moshën 16 vjeç, që jetojnë me të;
- b) për baballarët, që kanë përgjegjësi prindërore për fëmijën, që jeton me të, nën moshën 16 vjeç, kur nëna e tij ka vdekur apo është e pazonja për t'u kujdesur për të;
- c) për persona, në kushte të rënda shëndetësore, që kërkojnë kujdes të vazhdueshëm nga shërbimi shëndetësor, jashtë institucionit të vuajtjes së dënimit, apo që vuajnë nga sëmundje të rënda që kërkojnë ndihmë të specializuar;
- ç) për personat që janë të paaftë nga ana shëndetësore ose nga ana mendore;
- d) për të rinj, deri në moshën 21 vjeç, me nevoja të dokument

7. Mënyra e ekzekutimit të vendimit gjyqësor të qëndrimit në shtëpi dhe mbikëqyrjes së tij, përcaktohet nga ligji për ekzekutimin e vendimeve penale.

Neni 163

Pezullimi i ekzekutimit të dënimit me burgim dhe vënia në provë e të dënuarit

1. Për shkak të rrezikshmërisë së paktë të personit, moshës, kushteve shëndetësore apo mendore, mënyrës së jetesës dhe të nevojave, veçanërisht atyre që lidhen me familjen, shkollimin ose punën, rrethanave të kryerjes së veprës penale, si dhe të sjelljes pas kryerjes së saj, shpërblimit të dëmit viktimës, gjykata, kur jep dënim me burg deri në pesë vjet, mund të urdhërojë, që i dënuari të vihet në shërbimin e provës dhe plotësojë detyrimet lidhur me të. Në këtë rast, gjykata pezullon ekzekutimin e dënimit, me kushtin që, gjatë kohës së provës i dënuari të mos kryejë vepër tjetër penale dhe të përmbushë detyrimet e caktuara prej saj.

2. Rrethanat e cituara në paragrafin e parë, vlerësohen edhe më vete nëse rëndësia e tyre është jetike për të ardhmen e personit në rastin në shqyrtim, por, kur përherë duket qartë që alternativa i shërben riintegritetit shoqëror të të dënuarit.

3. Kushtet dhe kriteret e shënuara në nenet 156 dhe 157 të këtij Kodi janë të detyrueshme edhe në rastin e parashikimeve të paragrafit më sipër.

4. Gjukata urdhëron që i dënuari të përmbushë jo më pak se sa dy nga kushtet e detyrueshme, të parashikuara në nenin 164 të këtij Kodi, lidhur me detyrimet e të dënuarit të vendosur në provë. Lloji i detyrimeve për t'u përmbushur caktohet nga

- b) të shfrytëzojë pagën dhe të ardhurat e tjera ose pasurinë për përmbushjen e detyrimeve financiare dhe familjare;
 - c) të riparojë dëmin civil të shkaktuar;
 - ç) të ndalohej të drejtojë automjete të caktuara;
 - d) të mos ushtrojë veprimtari profesionale kur vepra penale ka lidhje me këtë veprimtari;
 - dh) të mos frekuentojë apo mos qëndrojnë në vende të caktuara;
 - e) të mos frekuentojë lokale që shërbejnë pije alkoolike, apo të mos abuzojë me alkoolin;
 - ë) të qëndrojnë në banesën e tij në orare të caktuara;
 - f) të mos shoqërohet me persona të caktuar, kryesisht me të dënuar apo bashkëpunëtorët e veprës penale;
 - g) të mos zotërojë, mbajë apo përdorë armë zjarri apo armë të ftohta;
 - gj) të largohet ose të mos qëndrojnë në një njësi administrative të caktuar për një periudhë kohore të përcaktuar nga gjykata deri në pesë vjet.
 - h) të mjekohet ose rehabilitohet në një institucion shëndetësor ose t'i nënshtrohet një programi të trajtimit, mjekësor apo rehabilitues;
 - i) t'i nënshtrohet një trajtimi, apo programi mjekësor ose rehabilitimi, me qëllim që të ndalojë përdorimin e alkoolit ose lëndëve narkotike, apo varësinë ose abuzimin me barnat mjekësore.
2. Llojet e kushteve të shënuara në paragrafin e parë të këtij neni, nuk jepen në rastet kur gjykata ka zbatuar ndaj të dënuarit dënime plotësuese të ngjashme.
3. Në përcaktimin e detyrimeve për të dënuarin, gjykata merr parasysh moshën e tij, gjendjen mendore, mënyrën e jetesës dhe nevojat, veçanërisht ato të lidhura me familjen, edukimin ose punën, motivet e kryerjes së veprës penale, qëndrimin pas kryerjes së veprës penale, si dhe rrethana të tjera, që ndikojnë në vendosjen e detyrimeve, sipas këtij neni dhe mbikëqyrjen e tyre.
4. Periudha për përmbushjen e një detyrimi të parashikuar në paragrafin e parë të këtij neni, përcaktohet nga gjykata brenda periudhës së caktuar të provës.

mjedise që lehtësojnë shkeljen e kushtit të provës. Në këtë rast, zbatohen dispozitat e parashikuara në këtë Kod për shkeljen e kushteve dhe detyrimeve të të dënuarit gjatë kohës së vënies në shërbimin e provës.

Neni 166

Pezullimi i ekzekutimit të vendimit me burgim dhe detyrimi për kryerjen e një pune në interes publik

1. Gjykata, për shkak të rrethanave të kryerjes së veprës së lehtë penale, për shkak të rrezikshmërisë së pakët të personit, kur ka caktuar një dënim deri në dy vjet burgim, mund të vendosë pezullimin e ekzekutimit të vendimit me burgim dhe zëvendësimin e tij me detyrimin që i dënuari të përmbushë një punë në interes publik.

2. Puna në interes publik nënkupton kryerjen nga i dënuari të një pune, që është në gjendje ta kryejë me pëlqimin e tij dhe pa shpërblim, në favor të interesit publik apo shoqatës së caktuar në vendimin e gjykatës, për një kohë nga dyzet deri në dyqind e dyzet orë.

3. Kushtet dhe kriteret e shënuara në nenet 156 dhe 157 të këtij Kodi janë të detyrueshme edhe në rastin e parashikimeve të paragrafit më sipër.

4. Puna në interes publik kryhet brenda afatit prej gjashtë muajsh nga dita e fillimit të saj.

5. Në vendimin e saj gjykata përcakton numrin e orëve të punës dhe detyrimin që i dënuari të mbajë kontakte me shërbimin e provës. Shërbimi i provës, nëse gjykata nuk është shprehur për këtë, vendos llojin e punës që do të kryhet, përcakton vendin e kryerjes së punës dhe ditët e javës kur do të kryhet ajo, duke pasur parasysh, për aq sa është e mundur, punësimin e rregullt të të dënuarit apo detyrimet e tij familjare. Kohëzgjatja e punës në interes publik nuk i kal

2. Nëse i dënuari, gjatë afatit të provës, shkel kushtet ose detyrimet që i janë vendosur, përveçse kur ai provon se ishte në pamundësi për t'i përmbushur ato, shërbimi i provës i raporton menjëherë prokurorit.

3. Për shkelje të lehta dhe për herë të parë të kushteve ose të detyrimeve që i janë vendosur nga gjykata, prokurori ka të drejtë të japë paralajmërim, i cili regjistrohet në dosjen personale të të dënuarit.

4. Për shkelje të rënda ose të përsëritura, prokurori i kërkon gjykatës ndryshimin e detyrimit të vendosur, shtimin e detyrimeve të tjera, zëvendësimin e tyre me një tjetër, ose revokimin e vendimit të pezullimit të dënimit dhe vuajtjen e pjesës së mbetur të dënimit në burg. Në rastin e revokimit, gjykata rillogarit pjesën e dënimit të mbetur me burgim, duke marrë parasysh periudhën kohore të kaluar në shërbimin e provës, kufizimet e lirisë personale të përfituesit gjatë kësaj periudhe, sjelljen e të dënuarit dhe vlerësimet e shërbimit të provës.

5. Në çdo rast gjykata kompetente e shqyrtimit të çdo rrethane që lidhet me mënyrën e përmbushjes së detyrimeve apo kontrollin e përgjithshëm të periudhës së provës do të vlerësohet të jetë gjykata e vendit ku po ekzekutohet dënimi alternativ.

Neni 168

Pezullimi i procedimit dhe vënia në provë e të pandehurit

1. Në procedimet për vepra të lehta penale ose për veprat penale që ndiqen nga viktimat akuzuese sipas nenit 59 të Kodit të Procedurës Penale, i pandehuri që pranon fajësinë, mund t'i kërkojë gjyqtarit kompetent pezullimin e procedimit duke u vënë në provë.

Pas përfundimit të periudhës së provës, kur gjyqtari konstaton se detyrimet e vendosura ndaj të pandehurit janë përmbushur plotësisht, pasi merr edhe mendimin e palëve të tjerë në gjykim, vendos pushimin e procedimit penal. Pushimi i procedimit penal nuk pengon zbatimin e sanksioneve administrative plotësuese nëse parashikohen me ligj.

Neni 170

Pagimi i gjobës për kundërvajtjet penale

1. Për kundërvajtjet penale, për të cilat ligji parashikon vetëm dënimin me gjobë, përveç shpenzimeve procedurale, autori lejohet të paguajë, përpara çeljes së debatit gjyqësor ose përpara dhënies së vendimit përfundimtar të shkallës së parë, një shumë që korrespondon me një të tretën e maksimumit të dënimit të parashikuar në ligj për kundërvajtjen e kryer.
2. Pagimi i gjobës sjell pushimin e akuzës penale.

Neni 171

Qortimi gjyqësor

1. Qortimi gjyqësor është alternativë ndaj dënimit penal me burgim për autorin e një vepre penale për të cilën parashikohet në ligj dënim me burgim deri në një vit ose me gjobë dhe kur, duke marrë parasysh mënyrën e kryerjes së veprës penale, karakterin veçanërisht të lehtë të saj, pasojën e vogël të shkaktuar, gjendjen rastësore në kryerjen e veprës, formën e ulet të fajit, të gjitha rrethanat që kanë të bëjnë me personalitetin e autorit. Vlerësohen në veçanti edhe marrëdhëniet e tij me viktimën dhe shpërblimin e dëmit si elemente thelbësore që plotësojnë kushtet për arritjen e qëllimit të dënimit pa caktuar dënim me burgim.
2. Qortimi gjyqësor nuk mund të jepet nga gjykata nëse i pandehuri e refuzon këtë alternativë të dënimit penal. Kur ai jep pëlqimin, atëherë urdhërohet nga gjykata që të publik

konsideruara si të vlefshme nga vendimi gjyqësor apo të përcaktuara nga ky Kod, bazuar në llojin e veprës penale të kryer nga i dënuari dhe detyrimeve të vendosura ndaj tij.

2. Shërbimi i Provës evidenton me saktësi kohën e shlyerjes së alternativës së dënimit me burgim duke përpiluar një raport të përbashkët në prani të të dënuarit dhe subjekteve publike apo private pranë të cilave është shlyer alternativa e dënimit. Raporti depozitohet pranë prokurorit që konstaton mbarimin e shlyerjes së dënimit alternativ.

3. Raportet me shkrim të shërbimit të provës, në rastin kur është i thirrur në gjykim, përpara se sa gjykata të japë vendimin gjyqësor për çështjet që rregullon ky seksion, nuk kanë efekt detyrues për të. Raportet, kur paraqiten edhe kryesisht nga shërbimi i provës, i nënshtrohen rregullave të përgjithshme të trajtimit të provave në gjykimin penal.

4. Çdo shkelje përgjatë kryerjes së detyrave të mbikëqyrjes, trajtimit apo kontrollit të të dënuarit, bërë nga personat përgjegjës të ngarkuar nga vendimi gjyqësor apo një akt që rrjedh prej tij, krijojnë përgjegjësi penale sipas parashikimeve në pjesën e posaçme të këtij Kodi.

SEKSIONI II LIRIMI ME KUSHT

Neni 174

Lirimi me kusht

1. Personi i cili është duke shlyer dënimin me burgim, kur ka dhënë prova pjesëmarrjeje aktive në programin e trajtimit, ecuri pozitive të sjelljes, ka pranuar programin psikologjik të trajnimit, duke përfituar prej tij, ka ndërtuar marrëdhënie korrekte e konstruktive me punonjësit e sistemit të riedukimit, të dënuarit e tjerë, familjar

